

Spurgeon reis 2002

van maandag 26 tot en met zaterdag 31 augustus

WE PREACH CHRIST CRUCIFIED
'Doch wij prediken Christus, de Gekruisigde'
(lijfspreuk van Spurgeon)

Organisatie: Kreijkes Vakantie Idee
Spoorslag 5
Postbus 332
7460 AH Rijssen
tel. 0548 – 514188

o.l.v. ds. J.C. den Toom

1 Ons hotel:

The Rutland Arms Hotel
 High Street, Newmarket, Suffolk CB8 8NB
 Tel: 01638 664251 Fax: 01638 666298
 www.rutlandarmshotel.com
 E-mail: gapleisure@rutlandarmshotel.com

2 Het reisprogramma:

Maandag 26 augustus 2002:

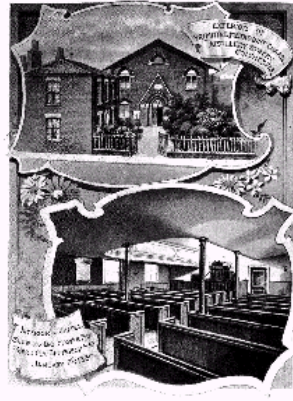
13.15 uur	Vertrek van Rotterdam, Zuidplein Nuttigen van het lunchpakket
15.00 uur	Aankomst Hoek van Holland
16.00 uur	Overtocht naar Engeland met de Stena HSS Dinerbuffet aan boord
18.50 uur	Aankomst te Harwich (Engelse tijd)
20.30 uur	Aankomst in ons hotel te Newmarket Koffie met 'iets' erbij
21.30 uur	Avondsluiting

Een woord van Spurgeon ter overdenking:

'Troost is de zachte dauw van de hemel, neerdalende op het dorre hart, het is een van de liefelijkste gaven van de goddelijke genade.'

Dinsdag 27 augustus 2002:

08.30 uur	Ontbijt
09.30 uur	Vertrek uit ons hotel
10.30 uur	Kelvedon, langs het geboortehuis van Spurgeon aan de 'Main Street' nu door particulieren bewoond
11.30 uur	Colchester, bezoek aan de 'Artillery Street Chapel' Voorheen was dit een Methodisten Kapel, daarna werd het een pakhuis en sinds kort is het gebouw overgenomen door de 'Datchet Evangelical Fellowship' In het interieur is een plaquette te vinden, die Spurgeon's bekering beschrijft, toen een onbekende prediker sprak over de tekst: <i>'Wendt u naar Mij toe en wordt behouden'</i>

1 [Exterior/ Interior of the Artillery Street Chapel](#)

- 13.00 uur Gelegenheid tot winkelen of een bezoek aan het Castle Museum Colchester, waar veel te vinden is over de geschiedenis van deze oudste stad van Engeland.
- 16.00 uur Bezoek aan de kapel van Stambourne, waar Spurgeons opa vele jaren predikant is geweest.
- 18.00 uur Diner
- 20.00 uur Klankbeeld Spurgeon met avondsluiting

Een woord van Spurgeon ter overdenking:

‘ Een uur van gemeenschapsoefening met Christus weegt ruimschoots op tegen een eeuwigheid van aardse vreugde.

Woensdag 28 augustus 2002:

- 08.30 uur Ontbijt
- 09.30 uur Vertrek uit ons hotel
- 10.30ur Bezoek aan de rivier Lark te Isleham, de plaats waar Spurgeon op 3 mei 1850 werd gedoopt, op de verjaardag van zijn moeder.
Op de gedenksteen, die opgericht werd op 5 mei 1973 staat te lezen:

The Rev. CHARLES HADDON SPURGEON The Prince of Preachers was baptised here on May 3rd 1850

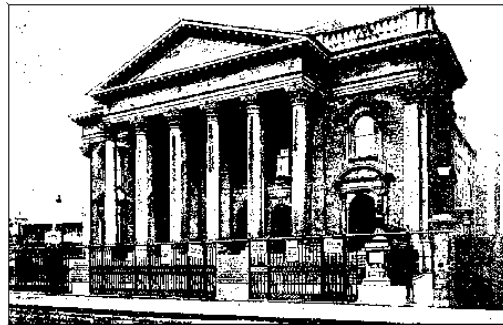
- 13.30 uur The Spurgeon Memorial Church te Waterbeach.
Het kerkgebouw behoort tot de eerste gemeente die Spurgeon diende. Hij kwam hier als predikant in 1851, toen hij nog maar 17 jaar oud was.
Waterbeach was eertijds een dorp dat bekend stond om zijn dronkenschap en goddeloosheid.
- 15.30 uur St. Andrews Street Baptist Church in Cambridge,
waar Spurgeon zondagsschool meester is geweest.
- 18.00 uur Diner
- 20.00 uur Avondsluiting

Een woord van Spurgeon ter overdenking:

'Genade is altijd genade, maar nooit is zij dit meer, dan waar zij gebracht wordt tot ons eigen onwaardig hart.'

Donderdag 29 augustus 2002:

07.30 uur Ontbijt
 08.30 uur Vertrek uit ons hotel
 11.00 uur Metropolitan Tabernacle, Elephant & Castle.
 De eerste Tabernacle werd gebouwd in 1861 en bevatte ca 6000 zitplaatsen. Het gebouw brandde tot de grond af in 1898, zes jaar na de dood van Spurgeon. Hij had er 31 jaar in mogen arbeiden. Alleen de voorgevel bleef gespaard. De tweede Tabernacle, die werd opgericht door Spurgeon's zoon Thomas, werd in 1941 door Duitse bombardementen zwaar beschadigd. Na afloop van de tweede wereldoorlog werd een derde Tabernacle gebouwd, die nu bestaat uit zo'n 1500 zitplaatsen. Er is een uitgebreide boekwinkel

13.00 uur Spurgeon's Pastors' college, South Norwood Hill.
 Dit is een van de vele instellingen, die door Spurgeon zijn gesticht. Vanaf 1873 werd hier onderwijs gegeven aan toekomstige predikanten.
 19.00 uur Diner
 20.30 uur Avondsluiting

Een woord van Spurgeon ter overdenking:

'Hoe hoger de mens in de genade gestegen is, des te lager zal hij staan in eigen schatting.'

Vrijdag 30 augustus 2002:

07.30 uur Ontbijt
 08.30 uur Vertrek uit ons hotel
 11.30 uur Bezoek aan de Royal Agricultural Hall,
 Langs Clapham Common, Nighingale Road.
 13.00 uur Norwood cemetery, met een bezoek aan de
 graftombe van Spurgeon.
 Eertijds werd de tombe van Spurgeon omgeven door veel graven van leden van de Metropolitan Tabernacle, maar door de bombardementen

van de Duitsers werden veel graven vernield. Ook het graf van Spurgeon en zijn vrouw werd beschadigd, maar dit is inmiddels gerestaureerd.

15.00 uur Rondrit door de city van Londen.
19.00 uur Diner
21.00 uur Avondsluiting

Een woord van Spurgeon ter overdenking:

‘De Heere werft Zijn beste soldaten uit de hooglanden van de beproeving.’

Zaterdag 31 augustus 2002:

07.00 uur Ontbijt
08.00 uur Vertrek uit ons hotel
10.00 uur Aankomst Harwich
10.40 uur Vertrek Harwich, dinerbuffet op de boot
15.20 uur Aankomst Hoek van Holland (Hollandse tijd)

3 Tijdschema van het leven van C.H. Spurgeon:

- 1834 19 juni geboren te Kelvedon, Essex
verblijft de eerste levensjaren bij zijn grootouders
te Stambourne
- 1835 ouders verhuizen naar Colchester
- 1840 keert terug naar zijn ouders in Colchester
- 1848 bezoekt St. Augustine college te Maidstone
- 1849 17 aug. wordt leerling en assistent usher in Newmarket
Cambridge
- 1850 6 jan. bekering in een Primitive Methodist Church, Colchester
4 april verzoek tot lidmaatschap van de kerk in Newmarket
3 mei gedoopt in rivier de Lark te Isleham door rev. Catlow
20 juni verhuist van Newmarket naar Cambridge
bezoekt de school van dhr. Leeding
aug. eerste preek in Teversham
3 okt. wordt lid van de St. Andrews Street Church Cambridge
- 1852 jan. predikant Waterbeach Baptist Church
- 1853 18 dec. eerste preek in de New Park Street Chapel
- 1854 maart predikant New Park Street Chapel Londen
- 1855 jan. publicatie eerste preek in de 'New Park Street Pulpit'
jan. Eerste aanval in de pers in 'The Earthen Vessel'
febr. preekt voor het eerst in de Exeter Hall
juli Mr. T.W. Medhurst wordt zijn eerste student
juli eerste bezoek aan Schotland
- 1856 8 jan. huwelijk met Susannah Thompson
juni bouwcomite Metropolitan Tabernacle wordt gevormd
20 sept. de tweeling, Thomas en Charles wordt geboren
19 okt. tragedie Surrey Music Hall
- 1857 het Pastors college wordt opgericht.
7 okt. preekt voor meer dan 20.000 mensen in Chrystal Palace
- 1858 aug. eerste bezoek aan Ierland
- 1859 16 aug. eerste steen gelegd van de Metropolitan Tabernacle
- 1860 preekt in Geneve in de preekstoel van Calvijn
- 1861 25 mrt. de Metropolitan Tabernacle geopend
- 1862 5 juni de beroemde Baptismal Regeneration preek gehouden
- 1863 april bezoekt Nederland
- 1865 jan. publicatie van The Sword and the Trowel begint
- 1866 3 sept. oprichting Colporteurs Associatie
- 1867 Stockwell's Orphange opgericht
- 1873 14 okt. eerste steenlegging Pastor's college
- 1877 22 jan. eerste bezoek aan Mentone, Frankrijk
- 1880 verhuist van Clapham naar Norwood
- 1887 aug. eerste Down Grade publicatie
okt. zegt lidmaatschap Baptisten Unie op
- 1891 7 juni laatste preek in de Metropolitan Tabernacle
26 okt. vertrekt voor de laatste keer naar Mentone
- 1892 31 jan. overleden te Menton
11 febr. begrafenis op Norwood cemetery
- 1903 22 okt. Susannah overleden

4 De geschiedenis van Groot-Brittannië in het kort

1 Voor de komst van de Romeinen

Voor de Romeinse verovering werd een groot deel van Engeland bewoond door Keltische stammen, afkomstig van het vasteland van Europa, die ca 500 voor Christus de oorspronkelijke bewoners verdreven hadden. Van de vroegste geschiedenis van Engeland is slechts weinig bekend en sporen van bewoning zijn schaars. De Kelten spraken verschillende dialecten en lieten hun sporen na in de taal en volksgebruiken van Groot Brittannië.

2 De Romeinen

Julius Ceasar landde in 54 voor Christus met een leger bij Walmer, ten noorden van Dover. Hij versloeg weliswaar de Britanni, maar het lukte hem niet om zijn macht te vestigen. Pas in 43 na Christus begonnen de Romeinse legioenen onder leiding van keizer Claudius met hun geleidelijke verovering van Britannia zoals de Keltische naam werd verlatijnsd. In het uiterste noorden, het huidige Schotland stuitten de Romeinen op grote weerstand van de plaatselijke stammen. Keizer Hadrianus liet in 122 tussen Newcastle upon Tyne en Carlise, de 110 km Lange Hadrian's Wall bouwen, die het geromaniseerde zuiden moest beschermen tegenovervallen uit het noorden. Tot 370 bleef deze muur de noordelijke grens. De Romeinse heerschappij in Groot Brittannië duurde tot aan het begin van de 5^e eeuw. De Romeinse verovering had ingrijpende veranderingen in de maatschappelijke structuur van het land tot gevolg. Rond een Romeinse vesting ontstonden steden.

3 De Angelsaksen

Toen het Romeinse rijk in verval raakte vielen Germaanse stammen, bestaande uit Saksen uit de lage landen, Angelen uit Noord Duitsland en Juten uit Jutland, Denemarken het land binnen. De Angelsaksen zoals ze genoemd werden stichtten zeven koninkrijken. De Saksen vestigden zich in Wessex, Westsaksen en Sussex, Zuidsaksen en in Essex, Oostsaksen, de Jutten vestigden zich in Kent, en de Angelen in East Anglia. En in Mercia, het gebied ten oosten van Wales. De Angelsaksen verdreven de geromaniseerde Keltische Britten naar het westen, met name naar Devon, Cornwall, Wales en Schotland. In de zesde eeuw begonnen echter van uit Ierland naar Schotland overgestoken Ierse predikers hun missiewerk, het eerst in het koninkrijk Northumbria, spoedig werd Edwin, koning van Northumbria, gedoopt en werd York de zetel van een nieuw bisdom Liturgische geschillen tussen Rome en de monniken van Iona, die actief waren bij de evangelisatie van Northumbria, werden bijgelegd op de synode van Whitby (663). Op den duur werden de contouren van drie grote koninkrijken zichtbaar. Northumbria in het noorden, Mercia in het midden en Wessex in het zuiden. Onder aanvoering van koning Offra werden de Keltische Welshmen in de achtste eeuw verslagen en achter een naar hem genoemde aarden verdedigingswal teruggedrongen. In 825 wist Egbert van Wessex de Mersians te verslaan, zodat hij algemeen beschouwd wordt als de eerste vorst van heel Engeland. Lang duurde die eenheid niet, want inmiddels waren de eerste Vikingen aan de noordoostelijke kusten gesignaleerd.

4 De Noormannen

De invallen van de Noormannen vormen de volgende fase in de Engelse geschiedenis, deze Vikingen voornamelijk Denen hadden reeds sinds het einde van de 8^e eeuw in hun uiterst snelle en wendbare zeilschepen de kusten van Europa en met name die van Engeland bestookt en geplunderd. In de 9^e eeuw onderwierpen de Vikingen een groot deel van Engeland. Kent en westelijk Mercia bleven voorlopig onafhankelijk. Ze werden een tijdlang afgekocht met schattingen, het zogenaamde Danegeld, doch in 1016 werd de Deense koning Knoet ook koning van geheel Engeland.

5 De Normandiërs

Toen koning Edward the Confessor (Edward de Belijder), die vanaf 1042 had geregeerd, in 1066 kinderloos stierf, meende William, hertog van Normandië, dat hij recht had op de Engelse troon. Edward had echter Harold, zoon van de graaf van Wessex, kroonprins gemaakt. William stak met een leger het Kanaal over en viel Engeland binnen. Op 14 oktober 1066 won hij de beslissende slag bij Hastings (waarbij Harold het leven liet). Aan het einde van dat jaar liet hij zich in Londen tot koning William I van Engeland kronen. Hij ging de geschiedenis in als William the Conqueror (Willem de Veroveraar).

De verovering van Engeland door William the Conqueror had voor dat land grote gevolgen. Hoewel de Normandiërs van Germaanse afkomst waren - het waren Noormannen die een stuk van Frankrijk hadden veroverd en er zich blijvend hadden gevestigd waren zij in ruim een eeuw geheel verfranst. Zij voerden het Frans als officiële taal in Engeland in. Dit had een enorme invloed op de woordenschat van het Engels. William voerde een streng feodaal stelsel in, waarbij hij hoge adellijke en geestelijke posities liet bekleden door Normandiërs. Onder zijn supervisie werd in 1086 het Domesday Book, een register van landerijen, ingevoerd, dat later van grote historische waarde zou blijken te zijn. Om het land onderworpen te houden, liet hij kastelen bouwen waar hij Normandische troepen legerde. William the Conqueror (1066-1087) werd opgevolgd door William II (1087-1100) en Henry ~ 1100-1135).

6 Het huis Plantagenet

Na vele strubbelingen werd Henry II van het Huis Plantagenet in 1154 koning van Engeland. Hij werd gesteund door Thomas Becket, die hij tot Lord Chancellor benoemde. Toen Becket later aartsbisschop werd, kwam hij met zijn bijna onbeperkte macht als hoofd van de kerk tegenover de koning te staan. Henry liet zijn vroegere vriend in de kathedraal van Canterbury vermoorden, hetgeen zijn positie verzwakte. Richard I (1189-1199, zoon en opvolger van Henry II) gebruikte Engeland om zijn kruistochten en oorlogen tegen de koning van Frankrijk te financieren. Vanwege zijn moed kreeg hij de bijnaam 'Coeur de Lion' (Leeuwenhart). Toen Richard I kinderloos stierf, werd zijn broer John koning van Engeland (1199-1216). Hij zette op 15 juni 1215 zijn zegel onder de Great Charter (Magna Charta), de oorkonde die de grondslag van de Engelse staatsinrichting zou bevatten. Er werd ook een parlement in het leven geroepen. Vanaf 1265 werd het parlement verdeeld in een Hogerhuis en een Lagerhuis (onze Eerste en Tweede Kamer). Koning Edward I (1272-1307) hield voortdurend het opstandige Schotland, dat zich onafhankelijk probeerde te maken, onder controle en probeerde Wales te veroveren. Pas in 1328 erkenden de Engelsen de onafhankelijkheid van Schotland.

Koning Edward III (1327-1377) maakte aanspraken op de Franse troon en stak in 1337 het Kanaal over. Dit was het begin van de Honderdjarige Oorlog, dat ertoe leidde dat Engeland uiteindelijk bijna al zijn bezittingen in Frankrijk moest prijsgeven.

7 Het huis Lancaster

Koning Henry V (1413-1422) die evenals zijn vader koning Henry IV de ketters had vervolgd, werd opgevolgd door zijn zoon van negen maanden, koning Henry VI (1422-1461). In Frankrijk werden in 1449 door koning Charles VI de Engelsen uit Normandië verdreven. Zij behielden in 1453, na honderd twintig jaar oorlogvoeren, nog slechts Calais.

8 De Wars of the Roses (1455-1485)

In Engeland was inmiddels een oorlog om de macht uitgebroken. Aan de ene kant stond de hertog van York (het Huis York), gesteund door de middenklassen en de Lollards (aanhangers van de in 1380 door John Wycliff gestichte ketterse sekte van de 'poor preachers'), met als embleem een witte roos, aan de andere kant stond koning Henry VI (het Huis Lancaster),

gesteund door de oude adel, met als embleem een rode roos. Uiteindelijk werd de hertog van York gedood en liet zijn zoon zich in 1461 in Londen tot koning Edward IV uitroepen. De laatste koning van het Huis York was Richard III(1483-1485).

9 Het huis Tudor

Henry Tudor, graaf van Richmond, die in 1485 in Bosworth koning Richard III had verslagen en gedood, werd tot koning Henry VII gekroond en stichter van de Tudor-dynastie. Hij trouwde met Elizabeth, oudste dochter van koning Edward IV waardoor de Huizen van York en Lancaster verenigd werden en er een einde kwam aan de "Wars of the roses." Het embleem werd nu een half witte, half rode roos. Een opmerkelijke koning was Henry VIII (1509-1547), zoon van Henry VII In 1509 trouwde hij met Catharina van Aragon. Daar zij hem geen zoon en troonopvolger kon schenken, wilde hij van haar scheiden om te trouwen met de hofdame Anna Boleyn. Hij kwam in moeilijkheden met de paus in Rome toen deze hem geen toestemming voor dit nieuwe huwelijk gaf. Nadat in 1533 het parlement het beginsel had aangenomen, dat de rooms-katholieke Kerk in Engeland aan het pauselijk gezag onttrokken en onder dat van de koning diende te worden geplaatst, verklaarde in 1533 de aartsbisschop van Canterbury het huwelijk van Henry VIII met Catharina van Aragon onwettig en in 1534 erkende het parlement bij Act of Supremacy koning Henry VIII als 'Supreme Head on earth, immediately under God, of the Church of England'. Zo kreeg Henry VIII als hoofd van de kerk en de geestelijkheid alle kerkelijke goederen in handen. Abdijen kwamen in het bezit van de Kroon, kloosters werden opgeheven of vernietigd. Deze periode, de Engelse Reformatie (Dissolution genoemd) duurde van 1536-1540. Henry VIII liet Anna Boleyn, nadat zij hem een dochter (de latere Elizabeth I) en niet een zoon had geschonken, onthoofden en trouwde in 1537 met Jane Seymour. Jane stierf vlak na de geboorte van Edward VI. Daarna had Henry VIII nog drie vrouwen: Anna van Kleef (in 1540 verstoten), Catharine Howard (net als Anna Boleyn onthoofd) en Katherine Parr (de enige die hem overleefde). De troonsbestijging van koningin Elizabeth I (1558-1603), de laatste van het Huis Tudor, was van groot belang voor het politieke, economische en culturele leven van Engeland. Elizabeth I, een grote persoonlijkheid, slaagde er meer dan de andere Tudors in een vrijwel absoluut gezag te vestigen, opgebouwd in goede verstandhouding met het parlement. Onder haar regering kende Engeland een periode van economische bloei, een Gouden Eeuw, die het begin zou blijken te zijn van een periode van wereldheerschappij. Tijdens haar regering werd de Armada (de Spaanse oorlogsvloot) verslagen, de beroemde ontdekkingsreiziger Sir Francis Drake zeilde rond de wereld en William Shakespeare schreef zijn toneelstukken.

10 Het huis Stuart

Na de dood van koningin Elisabeth I werd koning James VI van Schotland (zoon van Mary Stuart (Mary, Queen of Scots)) als James I ook koning van Engeland (1603-1625). Zijn opvolger Charles I (1625-1649) voerde tijdens zijn regering voortdurend strijd met het parlement. Van 1642-1646 woedde er een Burgeroorlog (Civil War) tussen de Royalists (de hoge adel en landadel, die zich, zwierig gekleed en met lang haar, de Convaliers noemden) en de Parliamantarians (onder leiding van Sir Thomas Fairfax en zijn luitenant-generaal Oliver Cromwell, die zich vanwege hun kortgeknipte haar de Roundheads noemden). Charles I verloor de strijd, werd als verrader veroordeeld en stierf op 30 januari 1649 op het schavot. Enkele dagen later werden de monarchie als staatsvorm en het Hogerhuis opgeheven.

11 De Republiek (Commonwealth) (1649-1660)

Onder het dictatorschap van Oliver Cromwell maakte Engeland een moeilijke tijd door. Cromwell ontbond het Lagerhuis, benoemde 139 personen aan wie hij de wetgevende macht

toevertrouwde en liet zich in 1653 uitroepen tot Lord Protector, met veel uitgebreider bevoegdheden dan de koning. Bij de dood van Oliver Cromwell in 1658 heerste er chaos. Na het herstel van de monarchie kwam koning Charles II (1660-1685) aan het bewind. In 1664 namen de Engelsen New Amsterdam (nu New York) van de Hollanders af.

Charles II werd als koning opgevolgd door zijn rooms-katholieke broer James II (1660-1685). Het volk wilde deze katholieke koning niet en hoopte dat zijn dochter Mary (in Holland getrouwd met Willem van Oranje) terug zou komen. In allerijl vroeg het parlement prins Willem van Oranje, stadhouder, neef en schoonzoon van James II, over te komen. Willem was protestant en voor vrijheid van godsdienst. Op 5 november 1688 landde hij in 1689 liet hij zich in Londen tot koning kronen (William III). Zijn vrouw koningin Mary stierf in 1694. William III bleef koning tot 1702. In 1707 werd het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië uitgeroepen.

12 Het huis Hannover

Het Duitse Huis Hannover leidde met koning George I (1717-1724) een nieuw tijdperk in. De uitvoerende macht van de koning werd steeds zwakker en de ministers steeds belangrijker. Later nam ook het belang van het parlement toe. Onder koning George II) vond in 1746 op het slagveld van Culloden (Noord Schotland) de laatste grote veldslag tussen Engelsen en Schotten plaats, die door de Engelsen werd gewonnen. William Pitt Sr. verkreeg voor Engeland in 1760 Canada van Frankrijk. In 1761 kwam India onder Engelse heerschappij. In 1776 verklaarden dertien Noord Amerikaanse koloniën zich onafhankelijk. De onafhankelijkheidsoorlog, die in 1775 begon, werd in 1783 met de Vrede van Versailles beëindigd, waarbij Engeland verloor. Onder koning George III (1760-1820) ging het slecht. Onder Prime Minister William Pitt Jr. (1783-1801) maakte Engeland weer bloeiende tijden door. Het land begon zich te ontwikkelen als de leidinggevende industriële natie van Europa, mede door de industriële Revolutie die daaruit voortkwam. Daarna brak een moeilijke tijd tussen Frankrijk en Engeland aan. Deze landen raakten in ~1793 in oorlog. Het conflict, waarin ook Napoleon een rol speelde, duurde ongeveer twintig jaar. Door toedoen van de zeeheld Admiraal Horatio Nelson wonnen de Engelsen in 1805 de Slag bij Trafalgar op de Spanjaarden en de Fransen, waardoor Engeland de heerschappij ter zee en de beheersing van de zeewegen naar Azië veroverde. In de Slag bij Waterloo in 1815 won de Duke of Wellington van Napoleon I, en werd een einde gemaakt aan het conflict met Frankrijk. Groot-Brittannië bezat daarna de wereldsuprematie.

13 Het Victoriaanse tijdperk

Koningin Victoria (1837-1900) was de meest opmerkelijke 19^e eeuwse vorstin, de laatste van het Huis Hannover, en symboliseert in haar persoon de Britse almacht. Tijdens de regering van koningin Victoria heerste in Engeland grote armoede en overbevolking. Toch bleef Engeland industrieel ver voor liggen op de rest van de wereld. Daarnaast was dit het tijdperk van de grote koloniale uitbreiding, zowel in Afrika als in Azië. Door de ontwikkelingen werd het zakelijke en puriteinse benadrukt ten koste van het emotionele. Het Victoriaanse tijdperk kenmerkt zich dan ook door conservatisme, zelfvoldaanheid, strenge taboën en nuchterheid.

Koningin Victoria stierf in 1901 en werd opgevolgd door haar zoon Albert Edward, de oudste van haar negen kinderen, die regeerde als Edward VII (1901-1910)

14 De eerste wereldoorlog en de tijd erna

Engeland had een belangrijk aandeel in de eerste Wereldoorlog. Op zee werden grote slagen geleverd. De Ierse onafhankelijkheidsstrijd gaf problemen. In 1937 verklaarde Ierland zich onafhankelijk. Koning George V was bij zijn dood in 1936 opgevolgd door zijn oudste zoon

Edward VIII Deze echter deed datzelfde jaar al na enkele maanden afstand van de troon, om te kunnen trouwen met de gescheiden vrouw Wally Simpson. Hij werd opgevolgd door zijn broer George VI (1936-1952).

15 De tweede wereldoorlog en de tijd erna

Ondanks wanhopige pogingen tot bemiddeling raakte ook Groot-Brittannië betrokken bij de Tweede Wereldoorlog. Toen Hitler Polen binnenviel, antwoordde Groot-Brittannië samen met Frankrijk op 3 september 1939 met een oorlogsverklaring aan Duitsland. Op het continent, in Azië en in Afrika verliep de strijd dramatisch en duizenden Britse soldaten verloren het leven. Desondanks bleef Groot-Brittannië zich onder leiding van zijn grote politieke en militaire leiders Sir Winston Churchill en generaal Montgomery handhaven. Ten slotte lukte het de geallieerden in mei 1945 Duitsland te verslaan.

De jaren na de oorlog waren moeilijk. De financiën en de economie waren uitgeput. Steeds meer voormalige koloniën werden onafhankelijk, te beginnen met India.

5 Het leven en werk van Charles Haddon Spurgeon

1 Inleiding

Ter inleiding enkele citaten, die in alle duidelijkheid tonen wie Charles Haddon Spurgeon was en wat hij door de genade van God mocht zijn:

‘Ik heb mensen de geschiedenis horen vertellen van hun bekering en van hun geestelijke leven, op een wijze die mij deed gruwen. Want ze hebben van hun zonden gesproken alsof ze roemden in de grootheid van hun misdaad en zij hebben van de liefde Gods gesproken, niet met een traan van dankbaarheid in hun oog. Niet met een eenvoudige dankzegging van een waarlijk verootmoedigd hart. Maar alsof zij zich zelf evenzeer verhoogden als zij God verhoogden.’

(In: Het grootste wonder n.a.v. Ez. 9: 8)

‘Nooit valt de betekenis van het behoud van het eeuwig verderf ons helderder in de ogen dan wanneer het onszelf betreft. Dan is de genade inderdaad luisterrijk, wanneer wij haar macht op ons gevoelen. De toestand van ons eigen hart schijnt ons steeds het wanhopigst toe. En dat ons genade bewezen werd, blijft altijd zeer buitengewoon. We zien anderen in de zonde sterven en verbazen ons dat wij het zelfde lot niet hebben ondergaan. Kunt gij hoop koesteren dat gij gered zijt, val dan op uw aangezicht. Zie de ellende waarvan gij ontkomen zijt en buig u neder voor uw Heere. Waarom zoudt gij gered worden boven zoveel anderen. Waarlijk niet om enige verdienste van u zelf. Gij zijt het alleen aan de genade van God verschuldigd. Elke geredde is zichzelf een wonder. Niemand kan daarover meer verbaasd zijn dan ik zelf.

Waarom werd ik verkozen en geroepen. ik begrijp het niet en zal dat nooit kunnen. Maar ik zal de Heere altijd prijzen en loven voor die grote liefde waarmee Hij aan mij heeft gedacht.’

(In: Het leven van Spurgeon)

2 Voorbereiding 1834-1854

citaat:

‘Ik stam liever af van iemand die geleden heeft voor het geloof, dan dat ik het bloed van alle keizers in mijn aderen draag’

Spurgeon verwees er hier naar dat hij weliswaar een nakomeling van de dappere Noormannen was, maar dat hij het belangrijker vond om af te stammen van enkele Spurgeons die al in de zeventiende eeuw tot de protestanten behoorden die naar Engeland waren gevlucht

vanwege de vervolgingen door de katholieken in Europa. Een van zijn voorvaders, een zekere Job Spurgeon ‘moest financieel en persoonlijk lijden voor het getuigenis van een goed geweten’. Job werd met drie anderen gevangen gezet voor het bijwonen van een samenkomst van de Non-conformisten (een samenkomst van mensen die weigerden zich te voegen naar de leer en het leven van de Church of England). Een hele ‘extreem koude’ winter lang verdroegen ze de ontberingen in de gevangenis. De andere drie lagen op stro, maar Job Spurgeon was zo zwak dat hij niet kon gaan liggen en de hele tijd recht op bleef zitten. Charles verklaarde: ‘Als ik vier generaties terugkijk, zie ik dat het God heeft behaagd de gebeden van mijn overgrootvader te verhoren. Hij had de gewoonte God erom te smeken dat zijn kinderen tot het laatste geslacht toe voor Zijn aangezicht zouden mogen leven, en het behaagde God hen een voor een te brengen tot het liefhebben en vrezen van Zijn Naam.’ Hij werd geboren op 19 juni 1834 te Kelvedon, de hoofdstad van het graafschap Essex. Toen hij veertien maanden oud was, bracht men hem in het ouderlijk huis van zijn vader, in het afgelegen dorp Stambourne. Daar bracht hij de volgende vijf jaren van zijn leven door. Zijn moeder was pas negentien toen hij geboren werd en de komst van een tweede baby, nog geen jaar later, was waarschijnlijk de reden van zijn verhuizing naar zijn grootouders.

Zijn grootvader, ds. James Spurgeon was predikant van de (onafhankelijke) congregationalistische Kerk te Stambourne, een ambt dat hij al vijfentwintig jaar vervulde. Hij had gestudeerd aan het Hoxton College te Londen en bezat een diepgaande kennis van de Heilige Schrift en de Puriteinse geschriften.

De kern van het huiselijk leven van de Spurgeons was de Heilige Schrift. Men las de Bijbel niet alleen, maar geloofde ook met onvoorwaardelijke zekerheid in zijn onfeilbaarheid. Evenzo werd er gebeden in het volle bewustzijn, dat God luisterde en zou antwoorden naar Zijn soevereine wil. De Bijbelse normen werden met vreugde aanvaard, oneerlijkheid en boosaardigheid waren totaal onbekend. Het leven was ernstig te noemen, maar het werd ook gekenmerkt door humor en geluk. ‘Godzaligheid met vergenoeging was een groot gewin’: dit adagium kenmerkte het werk en de pleziertjes van de Spurgeons, oud en jong.

Charles was nog een peuter toen hij voor het eerst ontdekte dat er boeken bestonden. Men vertelt: ‘Hij was nog maar een kind, kon nog geen woord duidelijk uitspreken, maar zat zich toch al uren geduldig met een plaatsjesboek te vermaken’. In deze periode van zijn jeugd bekeek hij de afbeeldingen in John Bunyans Christenreis. Het Martelarenboek van Foxe betekende veel voor hem. Hij staaarde naar de platen van de brandstapels, waarop vele protestanten tijdens de regering van koningin Bloody Mary het leven lieten. Het lijden van deze mensen maakte een blijvende indruk op hem.

anekdote:

Een van de leden van de gemeente, Roads genaamd, placht dikwijls naar de herberg te gaan om er zijn dropje bier te drinken en zijn pijp te roken, tot groot verdriet van zijn godvruchtige leraar. De kleine Charles had ongetwijfeld de droefheid van zijn grootvader hierover opgemerkt en ter harte genomen. Eens riep hij plotseling in tegenwoordigheid van zijn grootvader: ‘Ik zal de oude Roads dood maken, dat zal ik.’ Waarop zijn grootvader zei: ‘Dat moet je niet zeggen, dat is heel verkeerd en als je kwaad doet zul je door de politie opgepakt worden.’ ‘Ik zal niets doen dat slecht is, toch zal ik hem dood maken, dat zal ik.’ De woorden werden vergeten. Maar kort daarna werd het gesprek weer in de herinnering gebracht, omdat het kind binnen kwam en zei: ‘Ik heb de oude Roads doodgemaakt. hij zal mijn lieve grootvader geen verdriet meer doen. Maar wat heb je gedaan? Waar ben je geweest? Ik heb geen kwaad gedaan, grootvader ik ben alleen maar in het werk des Heeren geweest. Verder was er niets uit Charles te krijgen.

Maar het raadsel werd opgelost toen de oude Roads tot zijn leraar kwam en vertelde hoe hij dood gemaakt was geworden. Het spijt me oprecht, dat ik u zoveel verdriet heb gedaan. Ik

was in de herberg om mijn pijp te roken en mijn kannetje te drinken toen dat kind binnen kwam. Denk eens in bestraft te worden door zo'n dreumes. Hij stak zijn vinger naar me uit en zei. Wat doet gij hier Elia. Zitten met de goddelozen. U als kerkmens, u breekt het hart van de dominee. Ik schaam me voor u. Ik zou het hart van de dominee niet breken. Eerst was ik kwaad, maar ik wist dat het waar was dat ik schuldig was en zo heb ik mijn pijp neergelegd en mijn bier niet aangeraakt maar liep naar een eenzaam plekje en wierp me voor de Heere en Hij heeft me vergeven en nu ben ik gekomen om ook u vergeving te vragen.'

Dat deze man inderdaad op de goede weg gekomen is blijkt wel uit een verhaal van ds. Houchin, de opvolger van Spurgeon's opa. Hij vertelt: 'De vier jaar dat ik hem in Stambourne meemaakte heb ik hem leren kennen als een man die door een blijmoedig godsvertrouwen werd ondersteund en gesterkt. Toen hij op sterven lag bezocht ik hem. En toen ik de Bijbel opnam om met hem te lezen en te bidden zei hij: 'Ik heb de bladen geteld dominee'. 'Waarom deed ge dat' vroeg ik en hij antwoordde: 'Ik heb er nooit een woord van kunnen lezen. En nu wilde ik graag weten hoeveel bladen er zijn.' Daarna ging de jonge Charles naar zijn ouders, die inmiddels verhuisd zijn naar Colchester.

Zijn vader, John Spurgeon was klerk op het kantoor van een kolenhandel en ook pastor van de congregationalistische gemeente te Tollesbury (15 km. van Colchester verwijderd). Charles preekte in die tijd wel voor zijn broers en zusjes.

anekdote:

Charles herinnert zich later dat hij als kind een stenen appel op de schoorsteenmantel zag liggen. 'Hij leek veel op een echte appel en was ook wonderlijk gekleurd. Jaren daarna zag ik de zelfde appel maar hij was niet rijper geworden. Hij was in de gunstigste omstandigheden geplaatst om zacht te worden. Maar al had de zon er op geschenen, al zou de dauw er op gevallen zijn zou hij toch nooit geschikt zijn geworden om als spijs op tafel te komen. Door zijn hardheid zouden de tanden van een reus er door gebroken zijn. Het was een geveinsd belijder een hardvochtig spotter een nabootsing van de vruchten Gods. Er zijn leden van de gemeente die onvriendelijk zijn en gierig bedilziek alles wat hard en steenachtig zijn. Zijn ze dat nu nog zijn ze in de loop der jaren niet verzacht niet week geworden. nee ze zijn in erger toestand geraakt. Ze zijn als ware honden in het huis door hun snauwen en grommen'.

Het gebed van zijn moeder:

Charles 'moeder bad een gedurig gebed tot de Heere haar God waarin zij bad: 'Heere dat mijn zoon mag leven voor U'.

Knill, een gewezen zendeling kwam tijdens zijn bezoek bij de Spurgeons onder de indruk van de buitengewone intelligentie en heldere spreektrant van Charles en profeteerde; 'Dit kind zal eens het evangelie prediken voor grote meningen'.

Op 10 jarige leeftijd neemt Charles zijn intrek in het Stockwell internaat te Colchester en krijgt daar o.a. les in Latijn en Euclides. In deze twee vakken was hij zeer vergevorderd. Gedurende 4 jaar blijft Charles daar. Daarna gaat hij naar de Sint Augustinus Landbouw school in de stad Maidstone, een paar kilometer ten zuidoosten van Londen.

3 Bekering

In de zomer 1849 kwam Charles op nog een andere school in het stadje Newmarket. Hij was net vijftien. Hij kwam niet alleen als leerling, maar ook als parttime docent, de zogenaamde post van 'ondermeester.' Vlak voor hem lag de grote verandering, zijn bekering. Hij ontving zijn eerste lessen in de theologie van een oude keukenmeid van de school waar hij onderwijzer was. Ze placht de 'Gospel Standard' te lezen. Ze hield, zo schrijft Spurgeon van iets goeds, een krachtige calvinistische leer, maar ze heeft ook krachtig geleefd.

Dikwijls hebben we met elkaar over het verbond der genade gesproken en over de persoonlijke uitverkiezing der heiligen, hun vereniging met Christus en hun volharding tot het einde.

‘Ik geloof waarlijk dat ik meer van haar geleerd heb dan ik van zes der hedendaagse doctoren in de theologie geleerd zou hebben. Ze was een godvrezende vrouw van grote ervaring. Ik vroeg haar eens waarom ga je naar die kerk? Ze antwoordde er is hier geen andere kerk waar ik heen kan. Maar, zei ik, het moet beter wezen om thuis te blijven dan zo’n prulpreek te horen. Dat kan wel zijn zei ze maar ik ga graag op tot Gods verering, al heb ik er zelf ook niets aan. Je ziet wel eens een kip op een hoop afval krabbelen om graankorrels te zoeken. Ze vindt er geen maar het toont dat zij er naar zoekt en de middelen gebruikt om ze te vinden en daarbij komt nog dat die oefening haar warm houdt. En zo brengt dat krabbelen over die gebrekkige preken een zegen voor me, omdat het mijn geestelijk vermogen oefent en het hart verwarmt’.

Een andere keer zei Spurgeon tot haar dat hij in de hele preek geen kruimel brood gevonden had. O, antwoordde ze, ik heb het vanavond goed gehad. Want bij alles wat de predikant zei heb ik het woordje niet gevoegd en toen was het werkelijk een evangelische preek’.

Aan zijn bekering ging een lange tijd van overtuiging van zonden en het verlangen naar het behoud vooraf. Spurgeon schrijft er later van: ‘Mijn hart lag braak en was bedekt met onkruid. Maar op zekere dag kwam de grote Landman en begon mijn ziel te beploegen. Tien zwarte paarden waren voor Zijn ploeg gespannen, de ploegschaar die hij gebruikte was scherp en de ploegers hebben diepe voren getrokken. Die tien zwarte paarden waren de tien geboden. Toen kwam er een dwarsploeging, want toen ik naar het huis Gods ging om het evangelie te horen vertroostte het mij niet. De kostelijkste beloften zagen mij dreigend aan en die bedreigingen waren als donderslagen in mijn oren. Ik bad maar ik vond geen verhooring des vredes. Zo was het lange tijd met mij.’

citaat:

‘Ik zou liever 7 jaar lijden aan een slepende ziekte dan opnieuw de vreselijke ontdekking van het kwaad van de zonde door te moeten maken.’

De strijd:

Hij wist evengoed als iedereen, dat Christus stierf voor onze zonden. Maar hij zag deze waarheid niet de toepassing voor zich zelf. Hij probeerde te bidden maar zo zij hij de enige complete zin was: ‘O God wees mij zondaar genadig.’ Ondanks zijn vele inspanningen nam zijn schuldbesef alleen maar toe. Hij vertelt, hoe hij zich verscheidene jaren van zijn jeugd voortdurend bewust was van de overal geldende eisen van Gods wet. ‘Overal waar ik ging bepaalde dat mijn gedachten en woorden van vroeg tot laat.’ En midden in die strijd om over dat vreselijke schuldbesef heen te komen, kwam hij oog in oog te staan met de daaraan verwante waarheid, namelijk de geestelijk aard van de wet. Hoewel hij nooit de zonde van het vlees begaan had wist hij zich er nu schuldig aan in de geest en hij riep uit: ‘Hoe kon ik ooit hopen deze wet te ontduiken, die mij overal omgaf met een atmosfeer waarin ik met geen mogelijkheid kon ontsnappen.’

In deze moeilijke periode van zijn leven las hij het boek van Alleine: ‘Waarschuwing aan de onbekeerde zondaren’ en van Baxter las hij: ‘Oproep tot onbekeerden.’ Deze boeken benadrukten alleen hoe slecht hij was en dat hij gered moest worden. Ze lieten hem achter met een schrijnend verlangen te weten hoe men zo’n grote zaligheid kon ontvangen en hij bleef zoeken en lijden. In deze periode van zijn leven beleefde Spurgeon tijden waarin hij er naar verlangde om God te verloochenen. Hij probeerde zijn eigen bestaan te betwijfelen, maar al zulke pogingen waren vruchteloos. Hij moest iets voelen, hij moest iets doen. Hij wilde zijn

rug wel geselen of een zware pelgrimstocht ondernemen. Maar hij kon het niet vatten, wat het betekent te geloven. Vertwijfeld zegt hij later: 'Ik dacht liever een kikker of een pad te zijn geweest dan een mens. Want ik had gezondigd tegen een almachtig God.'

In New Market bezocht hij de ene kerk na de andere in de hoop iets te horen. 'Hoe kan ik vergeving van zonden ontvangen?' Dat was de vraag, die hem bezig hield. Maar dat vertelde hem niemand. In december van het jaar 1849 wordt de school te Newmarket gesloten, vanwege een koortsepidemie en Spurgeon bracht daar door de kerst door in zijn ouderlijk huis te Colchester.

In de ruimte:

Toen Spurgeon begin januari 1849 op weg was naar een zekere kerk kon hij niet verder, omdat hij overvallen werd door een sneeuwstorm, 'die God in zijn goedheid had gezonden.' Hij ging een zijstraat in en kwam bij een kerkje van de primitieve methodisten (Hij had van hen gehoord dat ze zeer luid zongen, zodat je hoofd er zeer van deed. Daar gaf hij niet om. Hij wilde slechts weten hoe hij zalig kon worden en als men dat kon zeggen deed het er niet toe hoezeer zijn hoofd deed). In het kerkje bevonden zich 12 tot 15 mensen. De dominee kwam vanwege de weersomstandigheden niet opdagen. Hij werd vervangen door een kleermaker of een schoenmaker, in ieder geval een onontwikkeld en onwetend man. Hij preekte over de tekst: 'Zie op Mij en wordt behouden alle gij einden der aarde.' (naar de Engelse vertaling). In het kort kwam de preek hier op neer: 'Kijken kan iedereen. Je hoeft niet naar de academie te gaan om dat te leren. U kunt de grootste domoor zijn maar u kunt toch zien. Je hoeft geen duizenden guldens inkomen te hebben om toch te kunnen zien. Iedereen kan zien. Zelfs een kind kan zien. Maar de tekst zegt: Zie op Mij. Velen van u zien op zichzelf maar dat dient nergens toe. U zult in u zelf nooit enige troost vinden. Sommigen zien op God de Vader. Nee op Hem moet u zien. Jezus Christus zegt zie op Mij.' De man noemde de heilsfeiten. En na tien minuten was hij klaar. Maar toen zag hij Spurgeon en zei: 'Jonge man, je ziet er allerbelabberdst uit. En je zult ongelukkig zijn in leven en dood als je mijn tekst niet gehoorzaamt. Maar als je het doet zul je behouden zijn.' Toen schreeuwde hij: 'Jonge man, kijk naar Jezus Christus, kijk, kijk.' En ik zag zo vertelt Spurgeon, hoe ik verlost kon worden. Ik werd geleid naar het kruis van Christus. En de Heilige Geest die me bekwaam maakte om te geloven gaf mij de vrede in het geloven. Na zijn bekering wilde Spurgeon iets doen.

Een paar dagen na zijn bekering keerde Spurgeon terug naar Newmarket en hervatte zijn schoolwerk. Maar nu was alles anders geworden. Hij straalde innerlijke vreugde uit en vanuit de Bijbel schitterde Gods heerlijkheid hem toe. Hij wilde zich helemaal aan God overgeven. Hij schreef en ondertekende een verbond tussen hemzelf en zijn Heere waarin hij plechtig verklaarde: 'Ik wil eeuwig de Uwe zijn, zolang ik op aarde ben wil ik U dienen.' Na zo uiting gegeven te hebben aan zijn vaste besluit begon hij het onmiddellijk uit te voeren. Een vrouw die wekelijks traktaten verdeelde moest met haar taak stoppen en Spurgeon neemt het verheugd van haar over. 'Ik kan alleen gelukkig zijn als ik iets voor God doe' zei hij. De eerste weken na zijn bekering leefde hij met de gedachte dat de satan hem nooit meer lastig zou vallen. Toen kwam satan met zijn aanvallen. De twijfels van voor zijn bekering stormden zijn hoofd weer binnen en daarmee veel van de vroegere slechte gedachten. Hij werd pijnlijk gekweld en verrast. Maar toch was het gevecht heel anders. Hij ervoer een kracht die hem versterkte. Het duurde niet lang of de twijfels en slechte gedachten waren overwonnen en Christus herkreeg de opperheerschappij in zijn leven. Hij leerde al jong dat het christenleven geen met bloemen bezaaid rustbed is maar vaak een slagveld. In zijn verlangen om de Heere te dienen wilde Spurgeon zich in het openbaar verbinden met Gods volk. Hij probeerde zich bij de Congregationalistische Gemeente van Newmarket aan te sluiten. De meeste predikanten zouden zo'n jongeman graag ontvangen maar deze dominee wilde hem niet ontvangen.

Meerdere pogingen werden ondernomen om de predikant te spreken maar elke keer was er wel iets wat een gesprek verhinderde. Tenslotte schreef Spurgeon een brief waarin hij mededeelde dat hij zich in de volgende samenkomst van de gemeente voet bij stuk zou houden en zich kandidaat zou stellen voor het lidmaatschap. Toen gaf de dominee toe en Charles mocht tot de kerk toetreden. De terughoudendheid van deze dominee was niet zonder reden. Charles was weliswaar opgevoed in die modaliteit maar in zijn hart was hij geen congregationalist. Hoewel hij zich verheugde in het evangelie dat zij preekten, was hij het niet eens met hun doopopvatting. Zij pasten de kinderdoop toe en hij zelf was als baby door zijn grootvader gedoopt. Maar intussen was hij tot de overtuiging gekomen dat de Bijbelse doop iets heel anders was: “dat het een begraven zijn met Christus was, de onderdompeling van iemand die geloofde in Christus tot behoud. Al in zijn jeugd neigde Charles tot deze gedachte en het werd zijn duidelijke overtuiging, toen hij een jongen van veertien was. Een geestelijke van de Church of England die de school in Maidstone bezocht voerde hierover met hem een discussie. De geestelijke had hem verteld dat ‘geloof en berouw’ vereist waren voor de doop kon worden bediend Omdat een kind daarvan niet kon voeldoen, moesten borgen in deze vereisten voorzien tot het kind volwassen is. Volgens hem was Charles niet echt gedoopt, omdat zijn grootvader geen borgen gebruikte. Verder verklaarde hij dat ‘iedere dopeling, waarover de Bijbel spreekt, een gelovige was’. En hij gaf de jongeman een week de tijd om de Schrift te doorzoeken en zich de waarheid eigen te maken. Aan het eind van de week was Charles het er helemaal mee eens dat ‘geloof en berouw’ noodzakelijk zijn voor de doop. Hij kwam tot het besluit dat hij gedoopt moest worden, wilde Gods genade ooit een verandering in hem werken. Hij zette zijn besluit om in daden. Hij had vernomen dat ds. W.W. Cantlow van Isleham, de predikant van een dorpje zo’n 12 km van Newmarket de dichtstbijzijnde baptisten predikant was. Hij maakte ds. Cantlow zijn wens bekend om gedoopt te willen worden. Charles vroeg zijn ouders toestemming. Zijn vader gaf het hem met tegenzin. Ook zijn moeder gaf haar toestemming maar eveneens niet van harte.

anekdote:

Zijn moeder schreef naar aanleiding van zijn doop: ‘Ik heb de Heere gebeden een christen van je te maken. Maar ik heb nooit gevraagd om baptist te worden.

Haar zoon schreef haar ten antwoord terug: ‘De Heere heeft het gebed met zijn gebruikelijke gulheid beantwoord. Hij heeft veel meer gegeven dan waar u om vroeg.’ De jonge Charles liep 12 km. naar de plaats waar hij op 3 mei 1850 ondergedompeld zou worden in de rivier de Lark nabij het plaatsje Isleham. Na de doop wordt hem gevraagd zondagsschoolmeester te worden. Hij bleek zo bekwaam dat men hem al snel verzocht zich tot de hele school te richten. Hij sprak niet alleen tot kinderen ook volwassenen kwamen om hem te horen.

4 Predikant te Waterbeach

In de zomer van 1850 verhuisde Spurgeon naar Cambridge. Hij sloot zich aan bij de Baptisten gemeente in de St. Andrews Street. Spurgeon maakte in de loop der weken snelle vorderingen in het christenleven. Hem werd gevraagd de zondagsschool te leiden. Zijn buitengewone gaven voor het spreken in het openbaar kwamen spoedig aan het licht. Omdat een rechtstreekse vraag waarschijnlijk geweigerd zou worden zocht Vinter, de leider van de bond van lekenpredikers, een hulpmiddel. Hij vroeg Spurgeon de volgende zondag naar Teversham te gaan. Daar zou een jongeman preken die niet erg gewend was om een dienst te houden. Spurgeon stemde erin toe en ging met de jonge man, van wie hij aannam dat hij zou preken op weg. Tijdens de wandeling sprak hij tegen de ander de hoop uit dat God zijn prediking rijk wilde zegenen. Zijn metgezel was stomverbaasd en riep uit: ‘Zoiets heb ik nog nooit van mijn leven gedaan. Jij moet preken en ik moet je gezelschap houden.’ Spurgeon schrijft: ‘Ik voelde

in mijn hart dat ik een paar arme boerenmensen best kon vertellen van Jezus aangename liefde, want die voelde ik in mijn eigen hart.' De plaats van de samenkomst was een arbeiders huisje met een rieten dak en zijn gehoor bestond uit een paar eenvoudige boerenarbeiders en hun vrouwen. Spurgeon nam als tekst: 'U die gelooft is Hij dierbaar.' Zodra hij uitgepreekt was riep een oudere vrouw; 'Beste jongen, hoe oud ben je?' Spurgeon antwoordde dat de dienst niet onderbroken hoorde te worden. Maar direct na het laatste lied stelde zij haar vraag weer en deze keer antwoordde hij; 'Ik ben onder de 60' 'Ja en ook onder de 16'. riep zij. De rest van de gemeente was ook enthousiast en men vroeg hem terug te komen en zo gauw mogelijk weer bij hen te preken. Na enige tijd preekte Spurgeon avond aan avond.

In oktober van het jaar 1851 preekte Spurgeon op een zondag in de Baptisten gemeente te Waterbeach. Hier verplichte men hem niet alleen om terug te komen, maar vroeg men hem na de tweede zondag ook om hun vaste predikant te worden. Charles nam het beroep aan hoewel hij slechts zeventien jaar oud was. Binnen een paar weken legde hij zijn werk op school neer. Vanwege zijn jonge leeftijd werd hij wel 'de jongensdominee' genoemd. Bij zijn komst bestond de gemeente uit 40 leden, maar dit aantal nam snel toe en groeide aan tot zo'n 400 hoorders. Om iedereen te kunnen bereiken werd er gepreekt met open staande ramen en deuren. Zijn vader wilde dat Charles zou gaan studeren op het Stephney college, een opleiding voor baptisten predikanten. Charles vroeg een gesprek aan. Maar door een fout van een dienstmeisje kwam hij in een verkeerde kamer terecht. Na de ontdekking van de fout was de directeur van de school dhr. Angus al vertrokken. Toen Charles terug wandelde klonk er een stem: 'Zoek je grote dingen voor je zelf? Doe dat niet.' Het was voor hem aanleiding om geen college meer te bezoeken.

anekdote:

Er was een vrouw die het voortdurend aan geloofsvertrouwen ontbrak hoewel zij een ware gelovige was. 'Ze placht het evangelie in te drinken, maar bleef toch altijd twifelen en vrezen over haar geestelijke staat. Eens op een dag dat ik met haar sprak zij dat zij zo schijnheilig was, dat ze eigenlijk geen kerk meer behoorde te bezoeken en dat ze geen enkele hoop op behoudenis had. Hij bood haar aan haar hoop voor vijf pond te komen. Waarop ze uitriep o ik zou mijn hoop in Christus niet verkopen al kreeg ik er duizenden werelden voor.

II De eerste jaren in Londen 1855-1864

5 New Park Street Gemeente

Voor zondag 18 december 1853 kreeg Spurgeon een uitnodiging om een dienst waar te nemen in de New Park Street Chapel te Londen. Hij antwoordde in een brief dat men de verkeerde Spurgeon voor had. Hij was nog maar 19 jaar. De prediking die hij hield werd enthousiast ontvangen.

Tijdens het gesprek rond het beroepingswerk zei Spurgeon niet gestudeerd te hebben aan de universiteit. Een van de ouderlingen zei daarop, dat dit juist een extra aanbeveling was en Spurgeon werd beroepen.

In februari 1854 deed hij zijn intrede in Londen. De eerste drie maanden waren op proef, maar het werk zou voortduren tot zijn dood, bijna 40 jaar later. Na een maand was zijn kerk van om en nabij de 1200 zitplaatsen stampvol. Spurgeon vond de kerkelijke inzegening geen Bijbels gebruik. Het was volgens hem niet nodig om bevestigd te worden tot een ambt. Gods zegening zei hij was het goddelijk zegel op zijn ambtsuitoefening, mensen kunnen daar niets aan toe voegen. Toch was hij bereid de plechtigheid te ondergaan als de gemeente dat van hem vroeg. Evenzo wees Spurgeon de benaming dominee af. Volgens hem was het een restant van het katholicisme dat de hervormers hadden moeten laten vallen. Maar de uitgevers

voegden aan zijn gedrukte preken deze titel toe aan zijn naam. Dit werd gedaan tot 1865 waarna het wordt stop gezet. Hij drong er op aan dat zijn studenten in plaats daarvan voor hem de Bijbelse term pastor gebruikten.

6 Huwelijk

citaat:

‘Mijn huwelijk in de hemel bereid.’

Susannah Thompson was aanwezig tijdens de eerste zondagavonddienst van Spurgeon in de New Park Street Chapel. Later schreef ze: ‘de welsprekendheid fascineerde me allerminst.’ Die indrukken duurden niet lang. Susie was bevriend met Olney een van de ouderlingen, waar Spurgeon vaak kwam. Zij voelde zich spoedig tot hem aangetrokken en ontdekte zijn kwaliteiten. Na 2,5 maand ontving ze van hem het eerste cadeau: ‘de christenreis van Bunyan’ met daarin de opdracht geschreven: ‘Voortgang gewenst op de gezegende pelgrimsreis.’ Spurgeon werd haar geestelijke leidsman tot het kruis van Christus. Op 2 aug. 1854 werd ze ten huwelijk gevraagd. Susannah vroeg rond die datum om gedoopt te worden.

anekdote:

Bij de lijst van de doopkandidaten, die in de kerk werd voor gelezen gaat aan Susannah’s naam vooraf de naam van een oude man. Deze heet Johny Dear. Twee oude dames fluisteren elkaar toe, dan zal de volgende naam wel Susie Dear zijn.

In deze tijd komt er veel kritiek van de kerkelijke en de wereldlijke pers. Charles ondervindt veel steun van Susie. Het huwelijk wordt gesloten op 8 jan. 1856. Ze maken een huwelijksreis van tien dagen naar Parijs. Daarna doen ze hun intrek in een zeer bescheiden huis in New Kent Road. Er volgt een druk bestaan: De pastorale begeleiding van de New Park Street gemeente, het voorbereiden van “The Saint and His Saviour” en het elders preken.

7 In conflict

Toen Spurgeon in Londen kwam verstoorde hij de zelfgenoegzaamheid van het godsdienstige leven. De meeste gemeenten van de Baptisten en Congregationalisten waren rustig en stil en zelfs de methodisten hadden hun oorspronkelijke vuur grotendeels verloren. Ze hielden nog wel vast aan de oude geloofswaarheden. Maar het ontbrak de gemeenten aan levenskracht. Deze toestand werd bedreigd door de levendigheid en de kracht, die er uitging van Spurgeon’s bediening. Hij had zeldzame intellectuele gaven. Zijn enorme kennis kon encyclopedisch genoemd worden, hij kon citeren uit elk Bijbelboek. Hij had een geweldig aantal liederen uit het hoofd geleerd en kon daar ook ogenblikkelijk van citeren. Ter illustratie kon hij verwijzen naar gebeurtenissen uit de geschiedenis van de oudheid, de reformatie en de puriteinen.

De londenaren waren verrast over wat hij zei en hoe hij dat deed. Hij beheerste zijn stem volledig hoewel ze ontstellend kon bulderen, kon ze ook heel onroerend en lieflijk klinken. Men zei vaak dat ze was ‘als het geklingel van zilveren bellen.’ Bovendien was Spurgeons voordracht volkomen natuurlijk.

Een enorme menigte Londenars bewonderde hem, maar velen dachten er anders over. Velen wisten slechts dat hij jong was, geen universitaire opleiding had genoten en niet was ingezegend. Men kwam tot de overhaaste conclusie dat hij daarom niet bekwaam was en dus een kwakzalver moest zijn. Dit gold voor verscheiden krantenredacteuren. In het openbaar was Spurgeon zo gezien dat men hem wel moest noemen. Ze beschouwden hem als een charlatan en zetten dus een lastercampagne tegen hem op touw. Hij werd wel een ‘clericale lafaard’ genoemd of een ‘vroegwijze beginneling’. Anderen noemden hem het ‘levend

skelet.' Spurgeon reageerde niet op al die laster. Het bezeerde hem echter wel. Zijn vrouw hing de tekst aan de muur: 'Zalig zijt gij als u de mensen smaden en vervolgen en ligende alle kwaad tegen u spreken om Mijnentwil, verblijdt u en verheugt u. Want uw loon is groot in de hemelen, want alzo hebben zij vervolgd de profeten die voor u geweest zijn.'

Bij zijn komst naar Londen zag hij zijn ambt als dat van een hervormer. Hij spande zich in om de mensen terug te voeren naar de waarheden die zij verlaten hadden.

De eerste jaren lag het accent van zijn prediking op de verdorvenheid van de mens, de verkiezing Gods en het heil des Heeren. Hij smeekte in elke preek om de verlorenheid te erkennen en te begrijpen dat Christus kan redden, met daar bij het indringend appel om in Hem te geloven. In een enkele zin samengevat luidt zijn theologie van die dagen: 'God redt zijn uitverkorenen en de mens is verantwoordelijk voor zijn eigen heil. In zijn preken pleitte hij steeds: 'geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult behouden worden.

Weerstand bij de hyper-calvinisten

De hypercalvinisten leerden, dat de genade alleen aan bewuste zondaren mag worden aangeboden. Hun voorman was James Wells, een van de redacteurs van "The Earthen Vessel". Spurgeon's werkwijze om zielen te winnen was volgens Wells vervloekt. Een van zijn uitspraken luidde: 'God zal zijn uitverkorenen redden zonder deze parvenu.' In deze tijd werd Spurgeon, mede door de invloed van deze hyper-calvinisten het gebruik van de Exeter Hall ontzegd.

Spurgeon wilde in verband met ruimtegebrek in de New Park Street Chapel preken in de Surrey Garden Music Hall, waar plaats was voor wel 10.000 mensen. De openingsdienst werd gepland op zondag 19 oktober 1856. Het was er overvol. Tijdens het gebed werd: 'Brand' geroepen, gevolgd door de roep 'de galerijen komen naar beneden en het hele huis stort in.' Er ontstaat een enorme paniek. Ten gevolge van het gedrang overleden er zeven mensen. Hierna was Spurgeon zeer terneergeslagen en was meerdere dagen niet aanspreekbaar. Er werd een fonds voor de slachtoffers opgericht. Erna maakte een overvol gebouw hem altijd weer gespannen.

8 Opwekking in Londen

Gedurende 3 jaar preekte Spurgeon elke zondagmorgen in de Surrey Gardens Music Hall en 's avonds in de New Park Street Chappel. Beide diensten waren steeds overvol en bestonden uit een breed gezelschap. Er waren geleerden, hooggeplaatsten, maar ook gewone burgers. In die dagen waren er talloze armen in Londen. Hun leven was hard, zelfmoord was niet ongewoon en velen moeten reeds lang toegeven: 'Niemand zorgt voor onze ziel.' Honderden uit deze arme klasse kwamen Spurgeon horen. De eerste ontmoeting die velen van hen met Spurgeon hadden vond plaats tijdens de cholera-epidemie. Hij probeerde de besmetting niet te ontwijken, maar leefde mee met de getroffen en hij begroef de overledenen. Men zag duidelijk dat hij om hen gaf. De aandacht die Spurgeon zo trok verhevigde de lastercampagne. De beschuldigingen namen toe met als gevolg dat er nieuwsgierigen kwamen om te luisteren. En ze merkten dat hij sprak in hun eigen taal, in begrijpelijke woorden en met duidelijke voorbeelden. Hij was persoonlijk en had een boodschap voor het hart.

Pastoraat:

De eerste jaren van zijn ambtelijke bediening in Londen gaf Spurgeon iedere dinsdagmiddag advies aan hen, die in geestelijke nood verkeerden. Al snel ontstond er te veel toeloop, zodat hij dit niet langer kon volhouden. Voortaan werden de namen van de zoekers en vindere dinsdagavond in de samenkomst voorgelezen. Voor ieder geval werd een 'boodschapper'

aangewezen. Met hem vonden er dan gesprekken plaats over de stand van zaken van het geloof. Van al deze gesprekken werd verlag gelegd in een boek, dat de gemeente bijhield, het zogenaamde "Verslag van onderzoekers." Het werk van de boodschappers verraadt een ontwikkeling naar geestelijke rijpheid.

In dat gesprek werd gelet op de volgende zaken:

1e Is er kennis van verlorenheid en is men daarmee tot God gegaan en heeft men zich toevertrouwd aan Christus

2e Is men het nieuwe leven ingegaan

3e Is er kennis van de hoofdlijnen van de leer der genade.

Als het onderzoek positief verliep stond onderaan het verslag: 'verstrekte hem een kaart om de predikant te bezoeken.' Viel het onderzoek negatief uit dan stond er bijvoorbeeld te lezen: 'Raad hem aan de klas van mrs. X te bezoeken. Ik ontmoet haar weer over 3 maanden'.

Spurgeon bleef elke dinsdagmiddag met de onderzoekers samenkomen. Want het lidmaatschap mocht beslist geen formaliteit worden. De leden van de gemeente kregen briefjes voor iedere avondmaalsdienst. Wie 4 maanden zonder reden afwezig was werd van de lijst van lidmaten verwijderd. Nieuwe leden kwamen over het algemeen niet voort uit de andere kerken, maar uit de wereld. Hun leven was radicaal veranderd. Na drie jaar veranderde het protest in lovende woorden. Het vuur en de bezieling was van invloed op de algemene godsdienstige toestand.

III Lange periode van rijke dienst 1861-1886

9 De Metropolitan Tabernacle

Na 2 jaar in Londen te hebben gestaan ontstonden er plannen voor de nieuwbouw van een kerkgebouw. Er werd een perceel grond aangekocht in Newington Butts bij de kruising van 3 belangrijke wegen ten zuiden van de Thames en wel voor een bedrag van 5000 pound. Het gebouw moest ruimte bieden voor 3600 zitplaatsen en ca 2000 staanplaatsen. De nieuwe kerk moest de Metropolitan Tabernacle heten. Er was Spurgeon veel aan gelegen dat de bouwstijl Grieks zou zijn, dat moest een Bijbel getrouw christen na aan het hart liggen, want zei hij, 'het Nieuwe Testament is in het Grieks geschreven.'

Naast de vele andere bezigheden hield hij een rede tot de grootste samenkomst uit zijn hele loopbaan. Er was in India een opstand geweest tegen het Britse bestuur over het land en men bereidde een dienst van nationale verootmoediging voor. Die moest gehouden worden in Christal Palace en uitgesproken door de enige wiens stem het verwachte immense publiek kon bereiken, C.H. Spurgeon.

anekdote:

De dag voor de toespraak ging Spurgeon naar Christal Palace om de akoestiek te testen en hij herhaalde enige malen de tekst "Zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld weg draagt."

Een man, die ergens in het gebouw bezig was, hoorde die woorden en kwam hem een paar dagen later vertellen dat de boodschap van dat vers zijn hart bereikt had en dat hij de Heere Jezus had leren kennen.

De mensen die deze dienst bezochten werden mechanisch geteld, hun aantal bedroeg 23.654 personen. In zijn preek gaf Spurgeon kritiek op de Engelse Acties in India. Hij riep op tot nationaal berouw en verootmoediging. Er was geen woord van lof voor de regering in die preek. Hij herinnerde eraan dat alleen gerechtigheid een volk verhoogt. Er werd een collecte gehouden voor de gewonden. Na de dienst was Spurgeon zo uitgeput dat hij meer dan 24 uur

aan een stuk sliep.

Zijn voornaamste taak in die tijd was het bijeenbrengen van geld voor de bouw van de nieuwe Tabernacle. De geraamde kosten bedroegen 13000 pond en hij huldigde het principe dat er bij het kerkenwerk nooit tekorten mogen zijn. Bij de opening waren alle kosten ook betaald. Spurgeon voorzag zelf in een belangrijk deel ervan door de preekbeurten die hij elders hield. Hij reisde per paard en de trein en dat betekende een grote belasting, zozeer dat hij een keer ziek uit Ierland terug kwam.

Op 15 augustus 1859 werd de eerste steen van de Tabernacle gelegd, er waren 3000 mensen aanwezig. De gehouden collecte bracht 4.000 pond op.

Wat hij aan de verkoop van zijn preken verdiende besteedde Spurgeon ook aan de Tabernacle. Elke week werd er een preek uitgegeven en verspreid onder de abonnees op de Britse eilanden, Canada, Australië, Noord - en Zuid Amerika. Ze werden vertaald in het Duits, het Nederlands, Frans, Italiaans en Zweeds. Aan het einde van het jaar werden deze preken gebundeld in een boek.

Spurgeon ontving meerdere malen een uitnodiging om de Verenigde Staten te bezoeken. Hem werd 10.000 pond geboden voor vier preken die hij moest houden in de ruime muziekzaal van New York. Een zwarte jongen, die ontsnapt was aan een slavenhouder in Amerika gaf in die tijd in Engeland spreekbeurten over zijn belevenissen. Spurgeon liet hem in een avonddienst spreken over zijn lijden en ontsnapping.

Spurgeon had felle kritiek op de slavernij; 'Ik verfoei de slavernij uit het diepst van mijn hart.' Hij wilde aan de tafel des Heere geen gemeenschap hebben met slavenhouders. Hierop volgde het protest van de zuidelijke staten van Amerika. De uitgevers staken het drukken van zijn preken. Kranten spoorden aan om alles van Spurgeon te vernietigen. Zo werden de inkomsten uit Amerika grotendeels afgesneden. Toch kwam er voortdurend geld binnen uit andere landen.

De bouw van de Tabernacle duurde 2 jaar en de kosten, die geraamd waren op 13.000 pond stegen tot 31.000 pond. Voor de opening werd een bazaar gehouden en dat riep weer vragen op bij de orthodoxe christenen.

Het gebouw:

De Tabernacle was uitnemend afgestemd op de behoefte van Spurgeons ambtsbediening. Er waren een begane grond (in die dagen de Ruimte genoemd) en twee galerijen. Het totaal aantal zitplaatsen bedroeg ongeveer 3600. Aan het einde van de banken waren klapstoelen bevestigd, daar konden duizend anderen zitten. Daarnaast was er staanplaats voor minstens nog eens duizend en de berichten dat er bijna 6000 mensen in het gebouw werden gepropt zijn waarschijnlijk waar. Achter de gehoorzaal waren 3 consistoriekamers. Daarboven, parallel aan de tweede galerij bevonden zich een kamer voor dames en opslagruimten voor Bijbels en boeken.

De zaal had geen echte kansel. Een gebogen platform stak uit de voorzijde van de eerste galerij. Er was een open balustrade en er stonden een tafel en een bank voor de predikant. Daarachter was een rij stoelen voor de kerkenraad.

Er was geen orgel of koor. Een voorzanger bepaalde de toonhoogte van elk lied met een stemvork en leidde het zingen met zijn eigen stem.

De zitplaatsen werden voor een periode van drie maanden vooruit betaald. Zo'n 3.000 houders maakten gebruik van deze mogelijkheid. De rest bleef buiten wachten tot 5 minuten voor de aanvang van de dienst.

10 Opleiding aan jonge predikers

In zijn eerste Londense jaar leerde Spurgeon een jongeman genaamd Thomas Medhurst kennen. Na zijn bekering preekte deze in de openlucht en wel in de ruwste wijken van Londen. Deze jongeman had geen onderwijs genoten en is onbeschaafd in zijn optreden. Spurgeon zond hem naar een internaat in Bexley en bekostigde alles zelf. Eenmaal per week moest Medhurst Spurgeon bezoeken voor een middag onderwijs in de theologie en het predikantenwerk. Anderen vroegen naar het zelfde en Spurgeon zag uit naar iemand, die zo'n opleiding kon leiden. Hij vond George Rogers, een congregationalist. Rogers aanvaardde Spurgeon's opvatting van de doop niet. Maar hij werd toch aangenomen. De eerste jaren verbleven er 8 studenten bij Rogers thuis. Spurgeon stelde zich volledig verantwoordelijk voor de financiën. Door de daling van de verkoop van de Amerikaanse preken verkeerde hij vaak in moeilijkheden. Spurgeon sprak er zelfs over om zijn paard en koets te verkopen. Na enige tijd stegen de inkomsten, zodat dit geen doorgang hoefde te vinden.

11 Andere ondernemingen

De doop - wedergeboorte strijd:

In 1864 raakte Spurgeon betrokken in de zogenaamde doop - wedergeboorte strijd. Deze strijd is ontstaan in 1830 in de zogenaamde Traktarian beweging. Omdat de geestelijken van de Church of England toegaven dat het gezag van hun wijding aan de RK Kerk was ontleend beweerde men dat zij werkelijk deel van de roomse lichaam waren en daarheen terug moesten keren. Zo gingen velen over naar Rome. In de Church of Engeland was de neiging aanwezig om de roomse praktijken en ideeën over te nemen. Er werd tegengas gegeven door bisschop Ryle. Spurgeon was het oneens met de Anglicanen, die geloofden dat doop wedergeboorte betekende. Hij hield daarom een preek getiteld: 'doop - wedergeboorte' In deze preek kunnen we ondermeer lezen: 'Wij wensen John Knox terug. Praat me niet van aardige en milde mannen met sentimentele manieren en bekrompen woorden. Wij wensen de stoere Knox, zelfs als zijn heftigheid onze kansels aan spaanders zou stampen dan zou het goed zijn als hij onze harten slechts opwekte tot actie.' Van deze preek werden 350.000 exemplaren verkocht. Vele vrienden keerden zich hierdoor tegen hem

Uitgiften:

In 1865 vond voor het eerst de uitgifte plaats van het maandelijkse tijdschrift: 'The Sword and the Trowel' (Het zwaard en de troffel), met als ondertitel: 'verslag van de strijd met de zonde en van het werk voor de Heere.'

In 1865 vond ook de uitgifte plaats van het dagboek 'voor iedere morgen' evenals van het liedboek 'Our own hymnbook.' Er werd een begin gemaakt met het schrijven van 'The treasury of David', een commentaar op de Psalmen.

11 a Colporteursgenootschap:

In de tijd van de reformatie waren er mensen, die traktaten verspreiden en Bijbels verkochten. Spurgeon nam dit idee over. Hij begon met 2 man. Na drie jaar waren er reeds 15 colporteurs die de sloppenwijken van Londen en het platteland bezochten. De colporteur deed meer dan Bijbels en boeken verkopen. In 'The Sword and the Trowel' vinden we de volgende taakomschrijving: 'Hij knoopt met de bewoner een gesprek aan over zijn zielenheil. Hij bidt met de zieken en laat in elke hut een traktaatje achter. Dikwijls is hij in staat om bidstonden te leiden, Bijbellezingen te houden en in de open lucht te preken. Hij ziet zo mogelijk een kamer te krijgen, waar hij predikt. Hij richt bonden op van hoop en maakt zich in het algemeen nuttig voor de zaak van godsdienst en matigheid. Feitelijk is hij eerst zendeling, dan prediker

en weldra in de ware zin des woords herder en leraar. Wij hebben enkele edele mannen die hierin werkzaam zijn.' Op een depressief moment verklaarde Spurgeon: "Het genootschap is een kind te veel voor me. Ik wil dat iemand het mij uit handen neemt.' Maar wanneer iemand aanbood dat te doen weigerde hij en droeg de last zelf weer.

11 b Wees- en armenhuizen

Spurgeon zei tijdens een bidstond in de zomer van 1866:

'Beste vrienden, we zijn een enorme gemeente en we zouden meer moeten doen voor de Heere in deze grote stad. Laten we Hem vragen ons een nieuwe activiteit te zenden. En als we geld nodig hebben om het uit te voeren, laten we bidden dat Hij ook de middelen zendt.'

Enkele dagen later werd een brief ontvangen van mw. Hillyard, een weduwe van een geestelijke van de kerk van Engeland. Zij wilde een bedrag van 20.000 pond schenken. Het werd de eerste aanzet tot de verwezenlijking van de bouw en instandhouding van de wezen- en armenhuizen, opgericht door Spurgeon, zowel in als buiten Londen.

citaat:

'Mensen zeiden jaren geleden tegen mij. Je breekt je gezondheid af door tien keer per week te preken. of soortgelijke waarschuwingen. Goed als ik dat gedaan heb, ben ik er blij mee. Ik zou weer hetzelfde doen. Als ik vijftig gezondheden bezat zou ik ze met vreugde afbreken in de dienst van de Heere Jezus Christus. Jullie jonge mannen die sterk zijn overwint de boze en strijdt voor de Heere zolang je kunt. Je zult er nooit spijt van hebben voor onze gezegende Heere en Meester gedaan te hebben al wat in je was.'

In de late 60er jaren van de vorige eeuw was het leven van zowel Spurgeon als van zijn vrouw een mengeling van vreugde in de Heere en een lijden door ziekte.

Spurgeon had een slechte gezondheid, die veroorzaakt werd door de geweldige hoeveelheid werk en de verantwoordelijkheid, die hij op zijn schouders torste.

De kerkenraad besefte, dat hij die enorme last niet alleen kon blijven dragen. Daarom werd zijn broer James benoemd een uitstekend zakenman. Hij kreeg tot taak om de organisaties en Tabernacle draaiend te houden.

12 Dagelijks leven in een grote kerk

De Metropolitan Tabernacle was niet alleen een zeer populair preekcentrum, waar mensen alleen zondags bijeen kwamen. Er waren ook allerlei door de weekse activiteiten.

Naast de Tabernacle waren er een aantal andere organisaties die ontstaan waren door het werk van Spurgeon.

De belangrijkste zijn:

de predikantenopleiding

het armenhuis

het weeshuis

het colporteursgezelschap

Er waren ook minder in het oog lopende instellingen zoals:

het evangelistengenootschap

de plattelandszending

de binnen- en buitenlandse arbeidsvereniging

de traktatenleenvereniging

de prekenleenvereniging

de moedervereniging

de politiezending
de koffiehuiszending
het gebouwenverhuurfonds
de vereniging ten bate van christenbroeders
de vereniging van evangeliematigheid
de vereniging van christenhuisvrouwen
de blindenvereniging
de vrouwenvereniging voor liefdadigheid
de evangelisatiecommissie
de vereniging voor Spurgeon preken.

Deze lijst is lang niet compleet. Tijdens de viering van Spurgeons' zilveren ambtsjubileum las de secretaris de complete lijst voor.

Het aantal instellingen bedroeg 66.

Daarnaast werd er deel genomen aan het vormen van ca 40 evangelisatieposten in Londen. Bovendien leidden zijn mensen verscheidene zondagsscholen en armenscholen, verspreid door de stad. .

De Metropolitan Tabernacle was een plaats van voortdurende activiteit

De deuren van het gebouw stonden zeven dagen per week open.

's Morgens om 7 uur werden ze geopend en gesloten om 11 uur avonds. 12 jaar lang vond er het onderwijs plaats van de opleiding van predikanten in de lezingenzaal.

Tweemaal per week was er avondschool

De Tabernacle was ook de plaats voor de jaarvergaderingen van de instellingen. Gezien het enorme aantal van deze instellingen was er bijna elke week wel een

De vrouwenvereniging belegde er haar bijeenkomsten van liefdadigheid. Er was een naaikrans, waar kleren werden gemaakt voor de kinderen van het weeshuis, voor arme gemeenteleden en andere behoeftigen.

Er was een dames - moedervereniging, die giften klaar maakte voor aanstaande moeders. Men hielp ook wel na de bevalling. Er was een bloemenvereniging. Men bracht bloemen naar de Tabernacle, waar men leuke manden van maakte voor de zieken thuis of in de ziekenhuizen.

Andere organisaties maakten ook gebruik van de Tabernacle, zoals het Bijbelgenootschap, de Baptistenunie en de Zendinggenootschappen.

Er werden maaltijden geserveerd voor de studenten, de predikantenconferenties en de jaarvergaderingen.

Een maal per jaar was er de vergadering van de christelijke slagervakvereniging. Deze vereniging telde 1600 leden. Men at dan 's avonds geroosterd vlees, dat of in de Tabernacle werd gekookt, of gaar mee werd gebracht. Men hield er na de maaltijd een geestdriftige samenkomst van getuigenis en prediking. De brand van 1898 is ontstaan door een brand in de keukenschoorsteen, welke oververhit werd vanwege het koken van een maaltijd bestemd voor een conferentie.

Het geestelijke werk was het belangrijkste. Een aantal leden vulde na de morgendienst de rest van de dag met werk voor de Heere. De zondagsschool kwam 's middags bijeen. Men was er gedreven bezig. Er waren meer dan 1000 kinderen en ca.100 onderwijzers

Vanaf 1870 vroeg Spurgeon eens in de drie maanden aan alle leden om uit de avonddienst van de volgende zondag weg te blijven. Omdat zij de Tabernacle vulden verhinderden ze de

onbekeerden binnen te komen en het evangelie te horen. Tijdens zulke diensten was de kerk dan nog voller dan anders.

IV De laatste jaren 1887-1892

13 IJvere strijd voor het geloof

De Metropolitan Tabernacle was lid van de Baptisten Unie van Engeland. Zoals bij de Baptisten gebruikelijk was had de Unie geen gezag over de gemeente en diende alleen als middel van gemeenschap, informatie en missionaire samenwerking. Er was geen gezamenlijke leerstellige verklaring en men verlangde eenvoudig het geloof, dat de onderdompeling van de gelovige de enige christelijke doop was. Men nam voetstoots aan dat al de gemeenten door en door Bijbelgetrouw waren en jarenlang gold dat ook voor bijna alle gemeenten.

Spurgeon was een krachtig steunpilaar voor de Unie. Onder zijn invloed trokken de jaarvergaderingen van de Unie massa's bezoekers en waren de financiële inkomsten enorm gestegen. Spurgeon stichtte het Londens Baptisten Genootschap en verleende zijn medewerking aan de opbouw van nieuwe Baptisten gemeenten.

De vooruitzichten waren bijzonder stralend en men had er goed aan gedaan op die weg voort te gaan. Maar in diezelfde tijd waren er krachten van geheel tegengestelde aard werkzaam tegen het christendom en dat met veel resultaat. Dit verzet stak voor het eerst de kop op door de publicatie van Darwins' 'Origin of Species' in 1859. Het leerde dat het leven niet ontsproten was aan goddelijke schepping maar aan stom toeval. En zo sprak men rechtstreeks de Schriften en het bestaan van God tegen.

Ten tweede werden de Christelijke fundamenten ondermijnd door de zogenaamde 'hogere kritiek'. Dit was een poging, om de bronnen van de Bijbel te onderzoeken. Er kwamen nieuwe ideeën over wie schrijvers van de Bijbel waren en wanneer ze leefden. Een en ander leidde tot pogingen om de Bijbelse wonderen weg te verklaren en het geïnspireerde Woord van God terug te brengen tot het niveau van een menselijk boek. Deze nieuwe benadering van de Bijbel werd onderwezen aan vele universiteiten. Daarna werd deze leer in de zeventiger jaren van veel kansels gehoord. De nieuwe theologie, of het nieuwe denken bevrijdde de mensen vanuit de slavernij, zo werd er beweerd.

In 1880 onderging bijna heel Engeland de invloed van de verandering op het christelijk geloof. De nieuwe ideeën werden vermeld in de wereldlijke en kerkelijke pers. De evolutietheorie werd gepropageerd door zeer kundige mensen. Meerdere predikanten steunden haar. Er was overall afval, ook binnen de Baptisten Unie.

Spurgeon nam vanaf het begin tegen deze houding een strijdbaar bezet aan. Hij verzocht de Unie een geloofsverklaring aan te nemen. Maar dit verzoek werd verworpen. Want zo werd gesteld 'Baptisten hebben altijd geloofd in de vrijheid van ieder mens om zijn geloof op zijn eigen wijze uiteen te zetten.' Zolang iemand vasthield aan de leer van de doop door onderdompeling was er niets meer noodzakelijk.

Spurgeon kon van de Unie geen actie verwachten tegen het zich snel verbreidende ongeloof. Daarom ging hij zelf tot actie over. Hij publiceerde in 'The Sword and the Trowel' een artikel onder de titel 'The Down Grade.'

citaat:

'Niemand die het evangelie lief heeft kan voor zichzelf het feit verhullen dat de dagen boos zijn. Toch is het onze stellige overtuiging dat het met veel gemeenten veel slechter is gesteld, dan het schijnt en dat ze spoedig dreigen af te zakken. Er is een nieuwe godsdienst ontstaan, die evenzeer christendom is als krijt kaas. Deze godsdienst die alle eerlijkheid mist smeert

zichzelf aan als het oude geloof met kleine verbeteringen. Onder dat voorwendsel neemt ze kansels in beslag die opgericht waren voor de prediking van het evangelie. De verzoening wordt verworpen, de inspiratie van de Schrift belachelijk gemaakt, de Heilige Geest verbasterd tot een werking, de straf op de zonde in een verzinzel verdraaid en de opstanding in een sprookje. Toch verwachten deze vijanden van ons geloof dat wij hen broeders noemen en een bondgenootschap met hen onderhouden. Deze valsheid in de leer wordt gevolgd door een natuurlijke vermindering van het geestelijke leven. Bewijzen daarvoor liggen in het genieten van twijfelachtige vormen van vermaak en het moe zijn van stichtelijke bijeenkomsten. Is een gemeente goed gezond, als ze maar een bidstond per week kent of is ze alleen maar een skelet? Het feit dat velen de kerk en het toneel, kaarten en bidden, dans en sacramenten verenigen spreekt voor zich. Wanneer het oude geloof is verdwenen en het enthousiasme voor het evangelie gedoofd, is het geen wonder, dat mensen iets anders zoeken door vermaak.'

De grote vraag was kan een christen verbonden blijven met mensen die het Woord van God loochenen?

Wat Spurgeon schreef is voor ons vandaag even zeer belangrijk.

citaat:

'Het wordt nu een serieuze vraag, in hoeverre zij die blijven bij het geloof dat eens de heiligen is overgeleverd vriendschappelijk kunnen omgaan met hen die afgeweken zijn tot een ander evangelie. Christenliefde is vereist en scheiding moet geschuwd worden als een ernstig kwaad. Maar in hoeverre zijn wij gerechtvaardigd in broederschap te verkeren met hen die de waarheid laten varen. Het is moeilijk de vraag zo te beantwoorden dat onze plichten in het goede evenwicht staan. Voor het heden betaamt het gelovigen voorzichtig te zijn hun steun en onderstand niet te verlenen aan de verraders van de Heere. Men kan alle grenzen van kerkelijke beperking overschrijden terwille van de waarheid. We hopen dat alle gelovigen dit meer en meer zullen doen. Maar het is iets heel anders, wanneer men ons aanspoort de handhaving van de waarheid ondergeschikt te maken aan de voorspoed en de eenheid van de denominatie. Veel gemakzuchtige mensen zien een dwaling door de vingers wanneer die begaan wordt door een aardige man en een goedgeaarde broeder die zoveel goede kanten heeft. Laat iedere gelovige voor zichzelf oordelen. Maar ik voor mij heb een paar nieuwe grendels op mijn deur gezet en opdracht gegeven de ketting erop te houden. Want onder het vaandel van het zoeken van de vriendschap van de slaaf zijn sommigen uit op het beroven van de MEESTER."

Dit artikel veroorzaakte zoals te begrijpen valt veel commotie bij de Baptisten. Velen waren het ermee eens, anderen waren het er hartgrondig mee oneens. Het gevolg was dat er overal heftige discussies en debatten werden gehouden over de uitspraken van Spurgeon.

In een afsluitend artikel schreef hij:

'Een ding is ons duidelijk, men kan van ons niet verwachten dat wij meedoen aan een unie, die mensen insluit van wie de leer op fundamentele punten precies het tegendeel is van wat wij voor kostbaar houden. Met groot verdriet onthouden wij ons ervan te vergaderen met hen, die we zeer lief hebben en van harte hoogachten. Het zou ons echter betrekken in bondgenootschap met wie we geen gemeenschap n de Heere kunnen hebben.' Een en ander had tot gevolg dat Spurgeon zich in oktober 1887 terug trok uit de Unie van Baptistengemeenten.

Later schreef hij:

'De Heere kent de weg, die ik gekozen heb en aan zijn goddelijk oordeel laat ik de zaak over.

Ik heb mij verzet en daardoor het verlies geleden van mijn vrienden en goede naam, de straf van teruglopende inkomsten en gemene verwijten. Ik kan niets meer doen. Mijn weg is van nu af aan ver verwijderd van die van hen. Maar de moeite die het mij heeft gekost kan niemand schatten. Ik kan nooit marchanderen met de waarheid van God. Het is geen kwestie van personen, maar van principes. En waar twee soorten mensen diametraal tegenovergestelde posities innemen op vitale punten kan een formaliteit van woorden hen niet een maken.'

14 Overleden

Door zijn ziekte die hem heel veel pijn aanvallen bezorgde, was hij vaak niet in staat zijn werk te verrichten en ook niet in staat te preken. De kerkenraad die erg met zijn lot bewogen was, adviseerde hem de vochtige en koude winters te mijden en te overwinteren' in een warmer klimaat. Dit was de reden waarom hij vanaf 1877 de winter doorbracht in Menton, gelegen in Zuid-Frankrijk. Hij verbleef daar in hotel 'Beau Rivage' Daar voelde hij zich in het warme klimaat beter en deed weer nieuwe krachten op voor het vele werk in Londen. Toch had hij moeite met zijn lange perioden van afwezigheid. Toen hij daar met de kerkenraad over sprak verklaarden ze diep dankbaar te zijn voor elk mogelijk deel van een jaar dat hij in staat was hun te geven. 'We zouden u liever voor maar zes maanden hebben dan een ander voor twaalf.' Dit was een treffend getuigenis van zijn bekwaamheid, hun waardering en de bloei van zijn werk. Tijdens zijn verblijf in Menton zat hij niet stil, hij heeft er vele werken geschreven of afgemaakt. Ook schreef hij veel brieven o.a. aan zijn gemeente en aan Susie, die nooit in staat was om met hem mee te reizen. Ook in Menton hield hij voor de mensen daar in het Hotel of in de Presbyteriaanse kerk bijeenkomsten.

Op 7 juni 1891 stond Spurgeon voor de laatste keer voor zijn gemeente. Dat podium was geweest zijn kanseltroon vanwaar hij het evangelie verkondigd had aan tenminste twintig miljoen hoorders', maar nu zou de grote gemeente zijn stem niet meer horen. Omdat hij zelf ongetwijfeld wist dat het einde van zijn werk naderde, vertrok hij de volgende morgen naar Stambourne, hoewel hem dit werd afgeraden. Hij wilde verschillende plaatsen uit zijn kindertijd bezoeken, maar bleek te zwak voor z'n reis en keerde na vier dagen totaal uitgeput met veel pijn terug.

En de volgende drie maanden lag hij zwaar ziek. Ondanks alle medische kunde en zorgzame verpleging bleef hij ernstig ziek. Voor hem werd gebeden door gelovigen overal ter wereld en de Tabernacle -gemeente hield een hele dag van voorbede, en kwam daarna steeds 's ochtends, middags en 's avonds samen voor zijn herstel te smeken.' De joodse opperrabbijn, geestelijken van de Westminster Abbey en St. Paul's Cathedral en predikanten van alle kerkgenootschappen gedachten hem in hun gebed. Berichten over zijn toestand werden regelmatig verspreid door de seculiere en kerkelijke pers. Hij ontving berichten van meeleven van de Prins van Wales, de voormalige premier Mr. Gladstone, verschillende leden van de adel en het parlement en van talloze anderen uit alle lagen van de bevolking. Tijdens het verlopen der weken ervoer hij meermalen hoopvolle 'ooruitgang, afgewisseld met teleurstellende terugval en zijn toestand toonde geen echte verbetering.

Met de nadering van de winter was duidelijk dat hij naar Menton moest gaan, als hij die zware reis kon volbrengen. Op maandag 26 oktober 1891 begon hij de reis van zestienhonderd kilometer, vergezeld van zijn broer, zijn secretaris en Susie. Dit was de eerste keer dat zij in staat was met hem in Menton te zijn. Het was voor beiden heerlijk dat ze gezond genoeg was om hem te vergezellen, maar Susie kon niet vermoeden dat zij als weduwe uit Frankrijk zou terugkeren.... In de wanne lucht knapte hij iets op. Hij was in staat te werken aan de voltooiing van zijn commentaar op het Evangelie van Mattheus en hij kon veel tijd buitenshuis zitten of in een rolstoel gereden worden. Toen zijn broer James Archer in november 1891 terugkeerde in Londen om zijn broer in de Tabernacle te vervangen, bracht het goede nieuws mee: 'Onze pastor lijkt een nieuw mens te zijn.' Op oudejaarsavond hield hij

een korte toespraak tot een aantal vrienden die zich verzameld hadden in zijn appartement in het hotel en dat deed hij nieuwjaarsmorgen nog eens. Susie begeleidde het kleine gezelschap op de piano. Hij wilde pogen de volgende twee zondagen te preken maar men overreedde hem daarvan af te zien.

Daarna is het afwaarts met hem gegaan. Spoedig kwamen er telegrammen uit Frankrijk met de mededeling: 'De predikant is erg ziek, hij kan niet schrijven, hij ligt al drie dagen in bed, bidt vurig.' Dit bericht werd ook door de pers vernomen en in heel Engeland werd om zijn herstel gebeden. Zelfs de aartsbisschop van Canterbury droeg Spurgeon op in het gebed. Zijn vrienden moesten inzien dat het sterven werd. Tegen zijn vrouw sprak de stervende deze woorden: 'O vrouw, ik heb zo'n zegenrijke tijd gehad met mijn Heere.' Later klonk uit zijn mond: 'Mijn werk is ten einde.' Het laatste wat van hem te horen viel was: 'ik heb de goede strijd, ik heb de loop geëindigd. ik heb het geloof behouden.' Niet lang daarna is hij in coma geraakt.

Op zondag 31 januari 1892, om 23.05 uur, kwam er een einde aan het aardse leven van Charles Haddon Spurgeon. Joseph Harrald, zijn secretaris sprak na het overlijden een gebed uit en Susie dankte de Heere voor de rijke gave die Hij haar in haar man gegeven had. Zij zocht de troon van Gods genade om kracht en leiding voor de toekomst. Ook maakte ze God groot voor de vreugde die zij kennen mocht met haar geliefde.

Secretaris Harrald zond onmiddellijk een telegram naar de Tabernacle in Londen: 'Onze geliefde predikant ging zondagavond om vijf over elf de Hemel binnen.' Eerdere telegrammen hadden weliswaar bericht gedaan van zijn verergerende toestand, maar dit was toch een plotselinge en vreselijke schok voor de Tabernacle - gemeente. Het nieuws werd het hoofdonderwerp van de maandagkranten in Londen en de vraag naar de bladen was zo groot dat er al snel nauwelijks meer één te koop was. Kranten in andere landen over de hele wereld verspreidden eveneens het bericht en Susie ontving zon overvloed aan condoleanceboodschappen dat de telegraafkabels in Menton er maar een klein gedeelte van aan konden.

Het lichaam werd in een olijfhouten kist gelegd en naar de Presbyterian Church van Menton gebracht. Een jaar eerder had Spurgeon gepreekt bij de opening van deze nieuwgebouwde kerk en hij had lang een rijke vriendschap genoten van haar predikant, een man met een warm hart. Vele mensen uit allerlei delen van Zuid-Frankrijk verzamelden zich voor een dienst op donderdagmorgen 4 februari en daarna werd de kist naar de trein gebracht voor de vierdaagse reis naar Londen.

Intussen waren er in de Tabernacle dagen van gebeden vol tranen en plechtige gedachtenis. Toen de rouwstoet op maandagmorgen 8 februari uiteindelijk aankwam in Londen, was het hele front van de Tabernacle in het zwart gehuld. De kist werd eerst in de gemeenschapsruimte van het Pastor's College opgesteld.

Veel mensen trokken die dinsdag langs de baar. De volgende dag, dinsdag werd de kist overgebracht naar de Tabernacle. De Bijbel, die Spurgeon zolang in de Tabernacle had gebruikt, werd op de kist gelegd, open bij Jesaja 45: 22: 'Wend u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde'; de tekst, die op 6 januari 1850 het middel was geweest tot zijn bekering. De kist was omringd door enkele palmtakken die Susie uit de tuin van het hotel in Menton meegenomen had als symbolen van de palmen waarvan in het boek Openbaring sprake is. Susie had vrienden verzocht als zij van plan waren bloemenkransen te sturen, dit niet te doen, maar het geld liever te schenken aan zijn instellingen. Velen van hen hebben aan dit verzoek voldaan. Op de balustrade van het bovenpodium stond de zin: 'Gedenk de woorden die ik tot u sprak toen ik bij u was' en op het lagere: 'Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop beëindigd en het geloof behouden.' Men begreep dat de Tabernacle ondanks zijn afmetingen, niet alle mensen zou kunnen bevatten die de begrafenisdienst zouden willen bijwonen. Daarom plande men vijf diensten. De eerste was op

woensdagochtend, bestemd voor gemeenteleden, de tweede voor predikanten en studenten om drie uur 's middags, de derde voor Christelijke werkers om zeven uur 's avonds, en de vierde voor het algemene publiek pas om tien uur. In totaal hebben zo'n twintigduizend mensen de diensten bijgewoond en men schat dat ongeveer zestigduizend mensen afscheid van hem hebben genomen.

De laatste begrafenisdienst en de uitvaart werden de volgende dag, donderdag II februari gehouden. William Williams en Archibald Brown, twee mannen die het Pastor's College hadden bezocht, leidden het eerste gedeelte van de dienst, de eerste door te bidden en de tweede door uit de Bijbel te lezen. Dr. Pierson hield de preek en sprak van Spurgeon als 'een genie op intellectueel gebied', een genie op moreel gebied' en 'een genie op geestelijk gebied.' Hij besloot met de woorden: 'Zijn ogen die twinkelen als twee sterren in een donker firmament en licht en vreugde brachten aan zoveel rouwende en bedroefde harten, zijn nu door de dood gesloten en hebben hun licht voor altijd verloren. De stem die zo overtuigend en overredend sprak, is tot zwijgen gebracht door de dood. We prijzen God om hem, mijn broeder. We zijn blij dat de Hemel verrijkt is, ook al zijn wij armer gemaakt.' De dienst werd besloten met het zingen van Spurgeon's lievelingslied:

Voor altijd met de Heer'
Ja amen zegt ons hart
dat troostwoord geeft in smart
ons hoop en leven weer
ons roept des Herders stem
en volgend op Zijn Woord
gaan w' elke dag meer een met Hem
een schrede huiswaarts voort.

Des Vaders huis ligt hoog
Maar aan mijn Jezus zij
wordt mijn Tehuis reeds hier nabij
en zichtbaar voor mijn oog
O uur van zaligheid
als ik dat Godsgebouw
in Jezus als het huis aanschouw
waar plaats mij is bereid.

Mijn laatste adem rukt tot slot
de sluier weg de dood
wordt mij de vluchtpoort voor de dood
en ik ontvang de eeuwigheid van God.
Voor altijd met de Heer
ons hart dat U behoort
Leeft God en Vader in dat woord
en geeft U eeuwig eer.

Na de zegen gingen duizenden zakdoeken naar de betraande ogen, als ze een laatste liefdevolle blik wierpen op de kist, die bevatte wat sterfelijk was aan hem, aan wie zij allen zoveel te danken hadden. Vervolgens werd de kist de Tabernacle uitgedragen. Daarna begonnen de lijkwagen met de kist en enkele uitvaartkoetsen aan hun rit van acht kilometer naar het kerkhof van Norwood.

Langs de hele route stonden mensen in grote getale op straat, de klokken werden geluid van

kerken waarlangs de stoet trok en cafés waren gesloten. De stoet kwam ook langs het weeshuis. Er was bij het weeshuis een podium opgericht en daarop zaten de diepbedroefde kinderen, die eigenlijk moesten zingen, maar van wie de meesten huilden, want Spurgeon had hen allemaal als een vader aan zijn hart genomen. Hoewel het langs de weg treffend was, was het op het kerkhof in sommigen opzichten, nog treffender. De lange rij van predikanten en studenten en andere vrienden, allen in rouwgewaad, die van de ingang van het kerkhof tot aan het graf golfde, was een gezicht wat nog nooit was gezien. Eindelijk schaarde de grote menigte zich in een dichte massa rondom het graf waarbij de nauwst verwanten van de overleden predikant het dichtst bij het open graf stonden.

De dienst rondom het graf werd grotendeels verzorgd door Archibald Brown. Neerkijkend op de kist en denkend aan het geliefde lichaam dat zij bevatte, zei hij: ‘Geliefde president, trouwe herder, prins der predikers. beminde broeder. Dierbare broeder, wij zeggen u geen vaarwel’ maar slechts voor een kleine tijd goede nacht’. Weldra zul je opstaan bij het eerste aanbreken van de opstandingsdag der verlost. IJverige arbeider in het veld, uw werken en uw zwoegen zijn ten einde. Strijder Gods, de strijd die je zo langdurig en zo dapper hebt gestreden, is voorbij. Het zwaard dat wel aan je hand gekleefd leek, is eraan ontvallen en is thans verwisseld voor een palmtak. Niet langer drukt de helm uw hoofd, dat zo vaak vermoeid was door de gedachten van de strijd. Reeds lang is gebleken dat de overwinnaarskroon uit de hand van de Overste Leidsman uw loon is. Hier zal voor een tijdje uw stof rusten. Dan zal je Beminde komen en op Zijn stem zul je opstaan, aan Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig gemaakt. Wij loven God om jou en door het bloed van het eeuwig verbond hopen en verwachten wij God te zullen loven met jou! Amen.’

Terwijl zo de ziel van Charles Haddon Spurgeon voor het aangezicht van de Heere was, werd zijn lichaam in zijn graf gelegd om daar te wachten op het glogen van de opstandingsmorgen. Hierna zong men nog een lied:

Stervend Lam Gods, Uw dierbaar bloed
Zal nooit zijn kracht verliezen,
Totdat de ganse vrijgekochte Kerke Gods
Verlost is, om nooit meer te zondigen.

Daarna keerden de mensen terug naar huis om hun taken op te nemen in de Tabernacle, het Weeshuis, de evangelieposten en scholen, om met ijver en volharding te werken zoals ze dat al jaren deden maar toch met het gevoel van een droevig onderscheid want de leider, de predikant die ze lief hadden, was er niet langer.

Met betrekking tot Spurgeons laatste rustplaats heeft men geen gehoor gegeven aan zijn wens. Tijdens zijn leven had de pastor, toen hij sprak over zijn dood gezegd: ‘Denk eraan, een steen met alleen CHS erop, neer niet.’ Maar het was de liefde voor een groot man, waardoor de achter blijvenden deze wens terzijde schoven: de diakenen bezorgden hem een groots grafmonument. Daar vond hij, samen met zijn vrouw Susie, die op 22 oktober 1903 is overleden, zijn laatste rustplaats.

15 Conclusie

Het hoofdelement van Spurgeons hele loopbaan was zijn wandelen met God. Deze man die zo in voortdurende omgang met God leefde, toonde in zijn dagelijks leven alle vruchten van de Geest. Altijd waren er liefde, vrede, blijdschap, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en matigheid; daarmee samen ging een haat tegen hun tegendelen en een afkeer van elke vorm van zonde. Dit beeld van Spurgeon als een man van ongewone heiligheid is volkomen juist. Wel moet verteld worden dat Spurgeon sigaren rookte en alcoholische dranken gebruikte.

Wanneer hij begon met roken is niet bekend, maar in zijn tijd geloofde men dat roken bevorderlijk was voor iemands gezondheid. Het moet benadrukt worden dat hij niets verkeerd zag in zijn roken en dat hij het openlijk deed. Maar hij ontving een plotselinge schok. Na het einde van zijn preek in de avonddienst vroeg hij of ds. Petecost wilde spreken en dat deze het principe zou toepassen dat hij zelf net had gepredikt. Waarschijnlijk wist deze dominee niet dat Spurgeon rookte. Hij paste Spurgeons principe toe door te vertellen over zijn eigen ervaring bij het opgeven van sigaren. Hij zei: 'Van een ding hield ik buitengewoon: de beste sigaar die je kon kopen'. Maar hij kwam tot de overtuiging dat roken een verkeerde gewoonte was in een christenleven en hij streefde ernaar het te overwinnen. De gewoonte bleek echter zo sterk dat hij merkte dat hij verslaafd was. Na veel strijd hield hij zijn sigarenkist voor de Heere en riep wanhopig om hulp en ontving een complete overwinning. Door al zijn woorden liep de gedachte dat roken niet alleen een verslavende gewoonte was, maar dat de christen het ook als zonde moest beschouwen.

Aan deze twee gebruiken kunnen we zien dat Spurgeon niets menselijks vreemd was. Hij was een kind van zijn tijd. Ik vermeld deze zaken omdat ze zeer betreurenswaardig schijnen te zijn in het leven van een zo rechtvaardig man. Deze zaken konden in naam van christelijke eerlijkheid niet weggelaten worden.

Spurgeon had een sterke gevoeligheid. Hoewel enerzijds stoer en uitgesproken mannelijk, was hij ook zeer teder en gemakkelijk tot tranen bewogen. Ook leed hij aan zware depressies. Ondanks dit was hij over het algemeen een gelukkig mens.

Spurgeons wens was dat hij vele mensen kon brengen tot het kruis van Christus.

6 Dagverslagen

Maandag 26 augustus 2002

Hierbij mijn epistel over de eerste dag van onze 'Spurgeonreis'. Op maandag 26 waren wij in alle vroegte reisvaardig voor onze 'Spurgeonreis' 2002. Voor een dertiental van ons was dit de vierde themareis. 't Was weer fijn om de bekenden te begroeten, hen die al meerdere keren waren mee geweest, maar ook hen die voor de eerste maal met onze groep mee gingen. Nadat wij allen van diverse opstapplaatsen door onze chauffeur Kees Pijpers waren opgehaald gebruikten we ergens onder Rotterdam de lunch. Hier werden wij begroet door onze reisleider ds. J.C. den Toom en zijn vrouw. Wij reden naar Hoek van Holland, daar hoefden wij niet lang te wachten op de "Stena Line" die ons naar Engeland zou varen. Tussentijds genoten wij van de overtocht en het heerlijke diner. Maar doordat er een mankement aan de boot was, waardoor hij nogal schommelde, waren verschillende mensen misselijk en naar, zodat zij nauwelijks iets hebben gegeten. De overtocht duurde wat langer, i.v.m. dit mankement. Om 20.30 uur Engelse tijd waren wij aan de overkant. Nog een bustocht naar ons hotel en we waren op onze bestemming om 21.50 uur. Daar werden we begroet en genoten van de koffie en de heerlijke cake. Dominee verzorgde de avondsluiting, we zongen nog wat en toen was het: "Welterusten, kinderen!"

A. Hayes, Zoetermeer.

Dinsdag 27 augustus 2002

08.30 uur. Breakfast, oftewel ontbijt, wie wil, Engels ontbijt, bestaande uit gebakken ham, braadworstje, gebakken ei, toast, thee of koffie, sinaasappelsap. Wie dat niet wil neemt 'continental' d.w.z. op z'n vastelands, toast met jam.

Na het ontbijt wordt door Ds. den Toom de dag geopend met het ochtend -dagboek van

Spurgeon over Numeri 14: 11 de woorden: "Hoe lang zal Mij dat volk tergen?"

De geplande volgorde van de te bezoeken objecten wordt enigszins veranderd.

Om 9.50 uur vertrekken we vanuit ons hotel. We krijgen een lunchpakket mee, omdat we daar deze eerste dag nog geen gelegenheid voor hadden gehad. We rijden in de richting van Colchester. Na 10 minuten passeren we een ruitersstandbeeld: Een sterk steigerend paard, vastgehouden door een man. De dominee vertelt dat de plaats Newmarket sterk gericht is op

de ruitersport. Dat komt doordat, zoals wij een Piet Hein hadden met z'n zilvervloot, ook Engeland in zijn historie een dergelijke figuur heeft die een groot aantal paarden als buit had die om een of andere reden in deze plaats terecht kwamen. Er zijn in de omgeving van Newmarket renbanen, waar gewed wordt, een geliefde bezigheid van veel Britten. Er zijn zelfs oversteekplaatsen, waar de ruiters met hun rijdier voorrang hebben.

We komen in Colchester. We bezoeken eerst de 'Artillery Street Chapel' het kerkje waarin Charles Haddon Spurgeon tot bekering kwam, anders gezegd: 'tot ruimte' kwam.

Wie de geschiedenis van Spurgeons bekering heeft gelezen (en dat had ik), en nu in dat kerkje komt, wat er nagenoeg zo uitziet als op de foto in het boek 'De prins der predikers', dan gaat er echt wel iets door je heen. In gedachten zie ik die eenvoudige man op het kanseltje staan (omdat de prediker waarschijnlijk ook door de sneeuwstorm was overvallen) en niet veel meer wist te zeggen dan steeds de tekst uit Jesaja 45 vers 22 te herhalen: 'Look unto me, and be ye saved, all the ends of the earth'. Een ouderling van de gemeente, Mr. Munfood vertelt het e.e.a. over de gemeente. Ds. den Toom verzoekt mij als vertaler te fungeren; in twintig jaar geen Engels gesproken, toch maar geprobeerd. Ze zijn momenteel vacant, maar er gaat regelmatig een pastor van elders voor. We krijgen ruimschoots de gelegenheid om het kerkje te bezichtigen.

Na het nuttigen van koffie met cake, zingen we Psalm 42: 1 en 5 en Psalm 25: 2.

Daarna bezoeken we het eeuwen oude kasteel van Colchester. De bouw begon in 1076 op de ruïnes van een kolossale Romeinse tempel van Claudius, door Willem de Veroveraar. Zeer interessant.

Om 14.45 uur rijden we in de richting van Kelvedon, waar we gelegenheid hebben om het geboortehuis van Spurgeon aan de 'Main Street te fotograferen.

Om plm. 16.00 uur bezoeken we te Stambourne de kapel, waar Rev. James Spurgeon, de grootvader van C.H.S. vele jaren gepreekt heeft. Enkele jaren van zijn prille jeugd heeft Charles daar doorgebracht. Rev. John D. Parker vertelt iets over deze gemeente (geen Baptist gemeente) wat door Ds. den Toom wordt vertaald. We bezochten ook de begraafplaats bij de kerk en zien de graven van Rev. James Spurgeon en van een tante die veel voor C.H.S. heeft betekend.

In de kerk hebben we nog gezongen: Ps. 119: 1 en 17. We zien er ook een afbeelding van een in een fles gegroeide appel, wat C.H.S. in zijn jeugd zo fascineerde. Teruggekeerd in ons hotel in Newmarket werden er na het diner nog dia's vertoond betrekking hebbend op het leven van Spurgeon, waarna de dag werd besloten aan de hand van het bekende avonddagboek van C.H.S.

Dhr. S. van Groningen

Woensdag 28 augustus 2002

9.30 uur ds. geeft enkele interessante titels betreffende Spurgeons levensgang en vertelt wat we vandaag gaan doen.

We luisteren vervolgens naar de overdenking uit het dagboek van Spurgeon met als titel 'Olie tot de lichter', waarna de ds. voorgaat in gebed.

9.45 uur vertrek met de bus

10.30 uur aankomst te Isleham.

De oud predikant laat de rivier zien waar Spurgeon gedoopt is. Ds Chipper vertelt het een en ander over zijn gemeente.

Ds. den Toom leest een gedeelte uit een preek van Spurgeon naar aanleiding van Handelingen 2.

11.45 uur Na ons verblijf aan de rivier de Lark worden we ontvangen in de baptisten gemeente waar ds. Chipper onze gastheer een groot aantal jaren predikant geweest is. Er wordt koffie of thee gedronken en ons wordt uitvoerig verteld over de manier waarop mensen toetreden tot de gemeente en gedoopt worden op grond van hun belijdenis. We mogen de doopplaats in de kerk zien.

13.15 uur aankomst Waterbeach waar we eerst de lunch gebruiken op het grasveld

13.30 uur bezoek aan Waterbeach, de eerste gemeente waar Spurgeon stond.

Overdenken I Johannes 3: 9a over de wedergeboorte en we zingen Ps. 119: 3 en Ps. 65: 1

14. 30 uur kerk in Cambridge waar Spurgeon zondagsschoolmeester was. We drinken koffie of thee in het restaurant van de kerk en in de kerkzaal vertelt de ds. het een en het ander. We zingen Psalm 75: 1

16.30 uur gewinkeld in Cambridge. Helaas kunnen we geen evening song meemaken, vanwege de vakantie van de studenten.

18.00 uur vertrek naar ons hotel

19.30 uur diner

20.30 uur avondsluiting met een overdenking uit Handelingen 10.

Jannie Vedder

Donderdag 29 augustus 2002

Gelezen: Psalm 51: 1-10 Uit: 'Voor iedere morgen' Psalm 51: 3: 'Wees mij genadig o God'

Na een stevig ontbijt vertrokken we om 8.30 uur richting Londen. Kees was toen even van de kook. Er waren een paar postzegels weggegooid. De tranen schoten hem in de ogen. Na een prachtige rit arriveerden we om 10.30 uur bij de Metropolitan Tabernacle waar we ontvangen werden door Mark Riedel, iemand van de pastorale staf. De eerste dienst in de Tabernacle werd in 1861 gehouden. Ds Spurgeon was nog maar 26 jaar oud en sprak toen al voor ongeveer 6.000 mensen. Een paar jaar na zijn dood brandde de Tabernacle af en in 1941 werd de Tabernacle voor de tweede keer verwoest door een brand.

In 1950 werd de Tabernacle herbouwd tot een modern gebouw voor ongeveer 1000 mensen. Van lieverlee kwamen er minder mensen, totdat in 1970 dr. P. Masters predikant werd. De Tabernacle is nu gevuld en er wordt ook zondagsschool gehouden. Iedere zondagmiddag worden kinderen opgehaald met busjes. Op het ogenblik zijn er ongeveer 50 teachers en zo'n 200 mensen, die zich inzetten voor de zondagsschoolwerkzaamheden. Nadat verschillende mensen uit de groep nog vragen gesteld hadden las ds. den Toom een stukje uit een avondmaalsprek van Spurgeon over de tekst: 'Al wat aan Hem is is gans begerlijk.' Met elkaar zongen we daarna Ps. 56: 5. In de Bookshop kochten verschillenden nog een boek en er was ook nog gelegenheid om foto's te maken. De bus bracht ons in de Nightingale Road. We kwamen ook langs een school waar vroeger een weeshuis stond dat ds. Spurgeon had opgericht. We gingen eten op de plaats waar ca. 150 jaar geleden ds. Spurgeon in de open lucht gepreekt heeft voor zo'n 10.00 mensen over de tekst 'Weest gij ook bereid.', dit naar aanleiding van een blikseminslag 2 weken ervoor, waarbij een man op de Clapham Common is omgekomen. Een getrouwde man met kinderen. Na het eten gingen we naar het Spurgeon Pastors College. We zijn langs het huis van ds. Spurgeon gereden. Dit was een verrassing. In het Pastors College werden we verwelkomd door dr. Pieter J. Lalleman. Hij vertaalde mr. Paul Schott Evans. Van hem kregen we een rondleiding. In de hal was een gebrandschilderd

raam met de Latijnse woorden: Et teneo et teneor – ik houd vast en ik wordt vast gehouden.

De bibliotheek heeft zo'n 25.000 boeken. Er zijn veel dezelfde boeken die de studenten dan kunnen bestuderen. In de eetzaal lunchen docenten en studenten met elkaar. We kwamen in de grootste collegezaal waar een plateau is met de afbeelding dat ds. Spurgeon college geeft aan zijn studenten. In het museum zijn al de werken van Spurgeon te vinden en allerlei ander materiaal, zoals foto's krantenknipsels en preekschetsen, die in vitrines zijn uitgesteld en ook wat er aan vooraf ging voordat een preek van ds. Spurgeon werd gepubliceerd. Iemand schreef de preek tijdens het uitspreken op. Daarna corrigeerde ds. Spurgeon het. Vervolgens ging het naar de drukker en daarna werd het weer gecorrigeerd door ds. Spurgeon. Daarna werd het door de drukker in orde gemaakt en gepubliceerd. Nadat we thee of koffie hadden genuttigd gingen we naar de bus voor de terugrit naar het hotel waar een heerlijk diner ons wachtte. Als sluiting las ds. Den Toom de verzen 35-46 van Johannes 6 en uit 'Voor iedere avond Johannes 6: 35': 'Al wat Mij de Vader geeft zal tot Mij komen.' Ds. Den Toom heeft ons ook nog wat laten horen uit de 'Pastorale adviezen.' We kijken terug op een heel mooie en leerzame dag.

Willie den Nederlanden, Ouderkerk aan den IJssel

Vrijdag 30 augustus 2002

Na een heerlijk ontbijt, waarbij voor elk wat wils, openden we de dag weer in onze zaal. De dominee las psalm 27 en een stukje uit het dagboek van Spurgeon 'voor iedere morgen'. Hier werd stilgestaan bij vers 14 over het wachten in het geloof. Spurgeon schrijft daar dat we geduldig moeten wachten. God heeft het beloofd. Daarnaast mogen we ook pleiten op de belofte dat God ons helpen wil in alle zaken. Al duurt het lang, voordat God uitkomst geeft; wacht geduldig, Hij heeft het beloofd!

Om 08.45 uur stapten we in de bus richting Londen, waar we om 10.30 uur aankwamen bij het Business Design Centre in de Royal Agricultural Hall. Per jaar worden hier zo'n 60 tentoonstellingen gehouden. Een immense ruimte! En dan te bedenken dat tientallen jaren geleden Spurgeon hier preekte voor 10 á 11 duizend mensen. Spurgeon liet de preekstoel in het midden van de zaal zetten en alle mensen zaten dan om hem heen. Hij had gelukkig een enorme stem gekregen, want geluidsinstallatie was niet aanwezig.

In nog meer van zulke geweldige ruimten preekte Spurgeon. Bijvoorbeeld in Christal Palace, waar op 1 dag zelfs 23.654 mensen aanwezig waren. Ook de Exeter Hall is zo'n voorbeeld; beide gebouwen bestaan helaas niet meer.

Een kleine anekdote bij deze enorme gebouwen:

De dag voordat Spurgeon preekte in zo'n groot gebouw, ging hij eerst even de ruimte inspecteren. Om te testen hoe zijn stemgeluid overkwam in het gebouw, riep hij altijd de tekst: "Zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt." Jaren later kwam een man tot Spurgeon, die vertelde dat hij boven in het gebouw aan het werk was en God hem door

middel van deze tekst bekeerd had. Wat zijn Gods wegen wonderlijk!

Buiten is het nog mooi weer, zodat we besluiten eerst een groepsfoto te maken. Dat neemt enige tijd in beslag, omdat er veel mensen met fotocamera's zijn.

Om 11.30 uur vertrekken we richting de begraafplaats waar Spurgeon ligt begraven. Eerst eten we onze meegebrachte boterhammetjes op. Ook zijn er altijd mensen die even het toilet willen bezoeken, maar dit openbaar toilet had toch geen zin om haar deuren te sluiten met iemand erin. Toch ideaal een bus met chemisch toilet!

Rustig wandelen we Norwood Cemetery op, waar het verschil met een Nederlandse begraafplaats duidelijk merkbaar is. Hier ligt alles een beetje door elkaar, de een heeft een graftombe, terwijl de ander alleen een klein steentje heeft staan met daarop de naam en sterfdatum.

Helemaal aan het einde staat Spurgeons graftombe. Recht erachter staat een crematorium. Wat een verschil!

Zelf wilde Spurgeon zijn graf de letters CHS waren voor hem gemeente dacht daar anders mensen stonden langs de route laatste rustplaats werd gedragen graftombe werd hij gelegd.

Toch heeft Spurgeon ook veel leven. In 1800 kwam Darwins en ook de Schriftekritiek werd Spurgeon niet bespaard. De levende relatie met God vond men niet meer nodig.

Uiteindelijk heeft Spurgeon de Unie van Baptistengemeenten gevraagd een belijdenis op te stellen tegen de moderne opvattingen. Helaas was nog geen 90% van de aanwezige dominees het met Spurgeon eens. Mede hierdoor heeft Spurgeon zich dan ook afgescheiden, wat hem door velen, zelfs door familie en zeer goede vrienden, zeer kwalijk werd genomen.

Spurgeon stierf in 1892 in Manton (Frankrijk) en zijn lichaam werd overgebracht naar Engeland. 11 jaar later overleed ook zijn nog al ziekelijke vrouw Susannah Tompson. Op Spurgeons graf staat een Bijbel afgebeeld met daarop de tekst: Ik heb de goede strijd gestreden (waar staat dit ook al weer?).

We zingen nog een psalm op het graf en keren dan terug naar de bus waar Cees weer op ons wacht.

We maken een rondrit door Londen om zo enige bezienswaardigheden te zien. Bij de Westminster Abbey staat een souvenirwinkel die druk bezocht wordt om de laatste inkopen te doen.

Om 19.00 uur staat in het hotel het laatste diner van deze week al weer klaar, wat we ons ook weer goed laten smaken.

We eindigen de dag met het lezen van Johannes 6: 27 – 37, waarbij in het dagboek vers 37 centraal staat: Die toe Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. Hoe groot en velerlei uw zonden keer op keer zijn, Jezus blijft de Voorspraak bij Zijn Vader voor allen die Hij geroepen heeft. Van alle ongerechtigheid zullen ze worden gezuiverd. Och, mochten we ook tot die geroepenen behoren!

De volgende dag moeten we vroeg opstaan om weer op tijd bij de boot te zijn, zodat velen al naar hun kamer gaan. Eerst moest een ieder wel zijn / haar drankjes en ook het lunchpakket

eenvoudig houden. Allen genoeg, maar zijn over. Ongeveer 50.000 waarlangs hij naar zijn en in een enorme

tegenslag gehad in zijn evolutietheorie naar boven

afrekenen. Hierbij ontstond nog enige verwarring, omdat sommige drankjes op een verkeerde rekening gezet waren.

Een gedeelte gaat nog een rondje lopen en daarna een drankje drinken bij de bar, maar langzamerhand is het hotel in ruste!

Arie, Anna, Bas en Marita Knoop.

Zaterdag 31 augustus 2002

New Market.

De laatste dag van de Spurgeon reis is aangebroken, en hopen we met elkaar terug te keren naar Nederland.

Omstreeks 06.00 uur is het al een hele drukte om de koffers en overige bagage naar te bus te brengen. Een half uur later schuifelen we de eetzaal binnen om het ontbijt te nuttigen.

Om 7.15 uur opent ds. Den Toom deze dag met ons door een Bijbelgedeelte te lezen uit Jesaja 51 en leest vervolgens de tekstverklaring voor uit het dagboek en gaat voor in dankgebed en vraagt om een zegen over de bewaring van de aan te vangen terugreis.

Rond het tijdstip van 09.30 uur komen we aan in Harwich en vertrekken met de boot om circa 11.15 uur Nederlandse tijd.

Op de boot wordt het diner genuttigd en komen we na een voorspoedige reis om 15.15 uur aan in Hoek van Holland.

Door Johan Vedder wordt, namens ons allen, een blijk van waardering overhandigd aan ds. Den Toom en aan onze chauffeur Cees.

Op een parkeerplaats sluit ds. Den Toom deze Spurgeon reis af met dankgebed en neemt daarna samen met zijn vrouw van een ieder persoonlijk afscheid.

De Spurgeon reis behoort tot het verleden, het was een leerzame, gezellige reis die we met elkaar mochten hebben. Wie weet, tot de volgende keer.

Fam. W. de Ruiters, Deil.

7 Gelezen dagboekstukjes uit: " Voor iedere morgen"

27 augustus: "Hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven?" Numeri 14: 11.

Tracht met alle ijver dat monster, het ongeloof buiten te houden. Het onteert Christus zozeer dat Hij zijn zichtbare tegenwoordigheid zal onttrekken, indien wij Hem beledigen, door het ongeloof veld te doen winnen. Het is een waarheid, dat het een onkruid is, welks zaad wij nooit geheel uit de grond kunnen trekken; maar wij moeten met ijver en volharding de wortel zoeken te bereiken. Van alle hatelijke dingen moet men daarvan het meest een afschuw hebben. Zijn schadelijke natuur is zo venijnig, dat hij, die het toedient en hij, aan wie het toegediend wordt, beiden er door benadeeld worden. Gelovige, in uw geval is het bij uitnemendheid kwaad, want de goedertierenheden van uw Heere in het verleden, vermeerdert uw schuld, door Hem nu te wantrouwen. Wanneer u de Heere Jezus wantrouwt, heeft Hij wel reden om uit te roepen: "Ziet, Ik word onder u gedrukt, als een wagen die vol garven is." Hierdoor kroont u zijn hoofd met de scherpste doornen. Het is zeer wreed van een teer beminde vrouw, een vriendelijke en getrouwe man te wantrouwen. Die zonde is nutteloos, dwaas en ongegrond. Jezus gaf nimmer de geringste reden tot achterdocht en het is hard om gewantrouwd te worden door hen, jegens wie ons gedrag altijd even vriendelijk en trouw is. Jezus is de Zoon van de Allerhoogste en bezit een onbegrensde rijkdom. Het is schandelijk om de Almacht te verdenken en de Algenoegzaamheid te mistrouwen. Het vee op duizend bergen zal voor onzen grootste honger wel toereikend zijn en de hemelse graanschuren zullen door ons eten niet uitgeput worden. Was Christus slechts een waterbak, wij zouden zijn volheid weldra uitgeput hebben, maar wie kan een fontein droog maken? Miljoenen geesten

hebben hun voorziening uit Hem geput en niet een van hen heeft gemord over de bekrompenheid van zijn vermogen. Weg dus met die leugenachtige verrader, ongeloof, want zijn enige bedoeling is, de banden van onze gemeenschap met Hem te verbreken en ons te doen treuren over een verwijderde Heiland.

28 augustus: "Olie tot de luchter" Exodus 35: 6.

MIJN ziel, hoezeer hebt gij daaraan behoefte, want Uw lamp zal niet lang zonder olie blijven voort branden. Uw pit zal walmen en een aanstoot worden, wanneer het licht uit is en zonder olie zal het uitgaan. Gij hebt geen bron van olie in uw menselijke natuur en daarom moet gij tot de verkopers gaan en voor u zelf kopen, of gij zult, gelijk de dwaze maagden moeten uitroepen: "Mijn lamp gaat uit" Zelfs de gewijde lampen konden zonder olie geen licht geven, ofschoon zij in de tabernakel brandden, moesten zij gevuld worden, al waaiden geen ruwe stormen daar omheen, zij moesten toch verzorgd worden en uw behoefte is even zo groot. Te midden van de gelukkigste omstandigheden kunt gij op een andere tijd geen licht geven, tenzij u nieuwe olie of genade gegeven zij. Niet alle olie mocht in de dienst des Heeren gebruikt worden, noch de petroleum, die zo overvloedig uit de aarde voortkomt, noch die uit vissen verkregen, noch die uit noten geperst wordt, mocht aangenomen worden, een olie slechts was uitgekozen en dat was de beste olijfolie. Schijnbare genade, uit natuurlijke goedheid ontstaande, denkbeeldige genade, uit priesterlijke handen ontvangen, of ingebeeldige genade, door uiterlijke ceremoniën verkregen, zullen het ware kind van God nooit voldoende zijn, hij weet dat de Heere stromen van zulke olie niet zouden kunnen behagen. Hij gaat tot de olijpers van Gethsemané en zoekt zijn voorraad bij Hem, die daarin geperst werd. De olie van de Evangeliegenade is zuiver en vrij van troebel bezinsel en daardoor is het licht, dat er door brandt, helder en klaar. Onze kerken zijn de gouden kandelaren van de Zaligmaker en daar zij lichten in deze duistere wereld behoren te zijn hebben zij veel heilige olie nodig. Laat ons voor ons zelf, voor onze leraren en voor onze gemeente bidden, dat het haar nimmer aan olie voor het licht ontbreke. Waarheid, heiligheid, blijdschap, kennis, liefde zijn allen stralen van het heilige licht, maar wij kunnen die niet verspreiden, tenzij wij in de eenzaamheid olie van God de Heilige Geest ontvangen.

29 augustus: "Wees mij genadig o God" Psalm 51: 3.

TOEN Dr. Carey aan een gevaarlijke ziekte lijdende was, werd hem de vraag voorgelegd: "Indien deze ziekte dodelijk mocht zijn, welke tekst zou u dan uitkiezen tot onderwerp van uw lijkrede?" Hij antwoordde: "Ach, ik gevoel, dat zulk een arm, zondig schepsel onwaardig is, dat men iets over hem zou zeggen, maar indien er een lijkrede moet gehouden worden, laat het dan over de woorden zijn: "Zijt mij genadig, o God, naar Uw goedertierenheid, delg mijn overtreding uit naar de grootheid Uwer barmhartigheden." In dezelfde nederige geest beschreef hij in zijn laatste wil, dat het volgende opschrift en niets meer op zijn grafsteen zou gebeiteld worden:

"Willem Carey, geboren de 17 de Augustus 1761

Gestorven -

arm, ellendig, worm o Heer'

Val ik in Uwe armen neer."

Slechts op de bodem van vrije genade kan de meest ervarene, de meest uitstekende heilige, zijn God naderen. De beste mensen zijn zich meer dan alle anderen bewust, dat zij mensen zijn en niets meer. Lege boten drijven hoog, maar zwaar beladen schepen liggen diep in het water. Naambelijders mogen zich verheffen, de ware kinderen Gods roepen om genade voor hun nietswaardigheid. Wij hebben nodig, dat de Heere onze goede werken, onze gebeden, onze predikingen, onze aalmoezen en onze heiligste dingen genadig zij. Het bloed was niet

alleen aan de deurposten van de woningen der Israëlieten gestreken, maar ook aan het heiligdom, aan de genadetroon en het altaar, omdat de zonde tot in onze heiligste daden doordringt. Het bloed van de Heere Jezus is nodig, om ze van haar onreinheid te zuiveren. Als de genade voor onze plichtsbetrachting nodig is, hoe zal het dan met onze zonden zijn? Welk een liefelijke gedachte, dat onuitputtelijke liefde wacht om ons genadig te zijn, om onze afwijkingen te vergeven en onze verbrijzelde beenderen te verblijden.

30 augustus: "Wacht op den Heere" Psalm 27: 14.

HET wachten moge gemakkelijk schijnen, maar het is een van de toestanden, die een Christen-krijgsknecht niet leert, zonder lange jaren van onderwijs. Het voortgaan en spoedig voorttrekken is veel gemakkelijker voor Gods krijgsknechten dan het stilstaan. Er zijn uren van verslagenheid wanneer de gewilligste ziel die vurig wenst de Heere te dienen niet weet waarheen zich te wenden. Wat zal hij dan doen, zich aan wanhoop overgeven, in lafhartigheid terugtrekken, in vrees ter rechter- of linkerzijde zich wenden of in overmoed voortstormen? Nee, hij heeft eenvoudig te wachten. Te wachten in het gebed, nochtans: roep tot God en leg uw bezwaren voor Hem bloot, zeg Hem uw moeilijkheid en pleit op zijn belofte, dat Hij hulp zal schenken. In de menselijke strijd tussen de ene plicht en de andere is het zo liefelijk nederig als een kind te zijn en in eenvoudigheid des harten op de Heere te wachten. Het is gewis goed met ons wanneer wij onze eigen dwaasheid kennen en van harte wensen door de wil van God geleid te worden. Maar wacht in het geloof. Druk uw onwankelbaar vertrouwen uit, want een twijfelend wachten is een belediging van de Heere. Geloof, wanneer Hij zelfs tot middernacht laat wachten, dat Hij toch ter rechter tijd zal komen, het gezicht zal niet vertoeven. Wacht in stil geduld niet morrende omdat u in beproeving bent, maar uw God daarvoor dankend. Mor nooit tegen de middellijke oorzaken, zoals de kinderen Israëls tegen Mozes deden, begeer nooit tot de wereld terug te keren, maar neem de beproeving aan, zoals zij is, en leg haar gelijk zij voor u ligt, eenvoudig en met uw ganse hart, zonder enige eigen wil, in de hand van uw verbondsGod zeggende: "Nu Heere niet mijn wil, maar Uw wil geschiede. Ik weet niet wat te doen, ik ben tot het uiterste gebracht, maar ik zal wachten totdat Gij de stromen klieven of mijn vijanden teruggedrijven zult. Ik zal wachten, indien Gij nog vele dagen daaraan toevoegt, want mijn hart vertrouwt alleen op U, o God en mijn geest wacht op U, in de volle verzekering, dat Gij nog mijn vreugde en mijn heil en mijn toevlucht en mijn sterke toren zijn zult."

31 augustus: "Op mijn arm zullen zij hopen." Jesaja 51: 5.

IN tijden van zware beproeving bezit de Christen op aarde niets, waarop hij kan hopen en is daarom gedwongen zich alleen in de armen van zijn God te werpen. Wanneer zijn schip is op zijde geworpen en geen menselijke hulp baat, moet hij eenvoudig en met zijn ganse hart op de zorg en voorzienigheid van God hopen. Welkome storm, die een mens op zulk een rots werpt! Gij gezegende orkaan, die de ziel tot God en tot God alleen uitdrijft! Door de menigte van onze vrienden kunnen wij soms niet tot onze God genaken, maar wanneer iemand zo arm, zo van vrienden beroofd en zo hulpeloos is, dat hij zich nergens elders kan wenden, dan vlucht hij in de armen van zijn Vader, die hem dan heerlijk omvatten! Is hij met zulke drukkende en bijzondere bezwaren beladen, dat hij ze aan niemand dan aan zijn God kan openbaren, dan kan hij daarvoor danken, want dan zal hij meer van zijn Heere leren, dan op enige andere tijd. Ach, u door onweder gedrevene gelovige, het is een heilzame droefheid, die u tot uw Vader uitdrijft! Nu u niemand dan uw God hebt om op te hopen, tracht uw volle vertrouwen op Hem te stellen. Onteer uw Heere en Meester niet, door onwaardige twijfelingen en vrees, maar wees sterk in het geloof, gevende God de eer. Toon de wereld, dat

uw God u tienduizend werelden waard is. Toon de rijken, hoe rijk u in uw armoede bent, als de Heere uw Helper is. Toon de sterken, hoe sterk u in uw zwakheid bent, wanneer de eeuwige armen u steunen. Nu is het de tijd tot geloofsdaden en dappere krijgsverrichtingen. Wees sterk en goedsmoeds en de Heere uw God zal zich, zo waarachtig als Hij de hemel en de aarde maakte, in uw zwakheid verheerlijken en zijn kracht te midden van uw droefenis groot maken. De grootsheid van de hemelboog zou verkleind worden, indien het uitspannel door een enkele zichtbare zuil werd ondersteund en uw geloof zou zijn heerlijkheid verliezen, indien het gericht was op een punt dat door het vleeselijk oog onderscheiden kon worden. Geve de Heilige Geest u deze laatste dag van de maand in de Heere Jezus te rusten.

8 Gelezen dagboekstukjes uit: "Voor iedere avond"

26 augustus: "Om te doen zitten bij de Prinsen" Psalm 113: 8.

ONZE geestelijke voorrechten zijn hoogst verheven. "Bij de prinsen" is de plaats van een uitgezocht gezelschap. In waarheid, onze gemeenschap is met de Vader en met zijn Zoon, Jezus Christus. Er is geen uitgeleener gezelschap dan dit! Wij zijn een uitverkoren geslacht, een bijzonder volk, een koninklijk priesterdom. Wij zijn gekomen tot de algemene vergadering, tot de kerk der eerstgeborenen, wier namen geschreven staan in de hemelen. De heiligen hebben Koninklijke voorrechten. Prinsen hebben toegang tot de koning, waar de mindere man op een afstand moet blijven. Het kind van God ziet de hemel voor zich geopend. "Want door Hem hebben wij beiden de toegang door een geest tot de Vader." Laat ons met vrijmoedigheid toegaan, zegt de apostel tot de troon der genade. Bij prinsen is overvloed van rijkdom, maar wat is de overvloed der prinsen, vergeleken met de rijkdom der gelovigen? Want "alle dingen zijn Uwe, en gij zijt van Christus en Christus is van God." "Hij, die zijn eigen Zoon niet spaarde, maar Hem overgaf voor ons allen, hoe zou Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Prinsen hebben een bijzonder gezag. Een prins van het hemelrijk heeft een grote invloed; Hij zwaait de scepter in zijn eigen gebied. Hij zit op Jezus' troon want hij heeft ons Gode koningen en priesters gemaakt en wij zullen eeuwig heersen." Wij gebieden over het verenigd Koninkrijk van tijd tot eeuwigheid. Prinsen, andermaal genieten bijzondere eer. Wij mogen op alle aardse grootheid neerzien van de hoogte, waarop de genade ons gesteld heeft. Want wat is menselijke grootheid bij deze? Hij heeft ons verheven en ons doen plaats nemen in de hemel in Christus. Wij hebben deel aan de glorie van Christus, en vergeleken bij die, is alle aardse luister onze aandacht niet waardig. De gemeenschap met Jezus is een rijker kleinoed, dan immer blonk aan enig vorstelijk diadeem. Vereniging met de Heere is een kroon van schoonheid, welke alle Koninklijke luister ver overtreft.

27 augustus: "Wie zal beschuldiging inbrengen?" Romeinen 8:38.

GEZEGENDE uitdaging! Hoe onaannemelijk is zij! Elke zonde van de uitverkorenen is gelegd op de Overste van onze zaligheid en wordt door de verzoening weggenomen. Er staan in Gods boek geen zonden meer tegen zijn volk opgetekend. Hij ziet geen zonden in Jacob, noch ongerechtigheid in Israël, zij zijn voor eeuwig in Christus gerechtvaardigd. Met de wegneming van de schuld van de zonde was de straf van de zonde geweken. Voor de Christen is er geen slag van Gods wrekende hand, nee zelfs geen enkele blik van dreigende gerechtigheid te vrezen. De gelovige mag door zijn Vader bestraft worden, maar God de Rechter heeft hem niets te zeggen dan: "Ik heb u vrijgesproken, uw schuld is afgelost." Voor de Christen is de dood geen bezoldiging van de zonde, voor hem bestaat ook geen tweede dood. Hij is bevrijd van alle straf, zowel als van alle schuld van de zonde en de macht van de

zonde is insgelijks geweken. De zonde kan hem in de weg staan en hem bestrijden, maar zij is een overwonnen vijand voor elke ziel, die met Christus verenigd is. Daar is geen zonde, die de Christen niet kan overwinnen, zo hij zich slechts daarvoor op zijn God wil verlaten. Zij, die in de hemel met lange, witte klederen bekleed zijn, hebben overwonnen in het bloed van het Lam en dat vermogen wij eveneens. Geen lust is te sterk, geen boezemzonde te ingeworteld, dan dat wij die in Christus' kracht niet te boven kunnen komen. Geloof, o Christen, dat uw zonde een veroordeeld ding is. Het kan zich roeren en worstelen, maar het is ter dood gedoemd. God heeft het oordeel er over uitgesproken. Christus heeft het aan het kruis genageld. Ga nu en bedwing uw lusten. De Heere helpe u om tot zijn eer te leven, want zonde met al haar schuld en schande en vreze is voorbijgegaan.

Zie hier vergeving u bereid

Voor zonde, snood door u bedreven;

En ook, o wonder van genade!

Voor zonden van uw volgend leven.

28 augustus: "Welke het land doorgegaan is goed doende." Handelingen 10: 38.

WEINIG woorden, maar toch een uitstekend beeld van hetgeen Jezus was. Korte trekken, doch die het penseel van een meester verraden. Van de Heiland en van de Heiland alleen is het waar in de volste zin van het woord: "Hij ging het land door goed doende." Volgens deze beschrijving is het duidelijk, dat Hij persoonlijk goed deed. De Evangelisten verhalen ons gedurig, dat Hij de melaatsheid met de vinger aanraakte, dat Hij de ogen der blinden bestreek, en dat in gevallen, waar Hem verzocht werd alleen een woord op een afstand te spreken, Hij gewoonlijk daar niet in bewilligde, maar zich zelf naar het ziekbed begaf, om daar zelf de genezing te bewerken. Een les voor ons om, indien wij enig goed willen verrichten, het zelf te doen. Geef aalmoezen met uw eigen hand, een vriendelijke blik, een goed woord zullen de waarde van de gift verhogen. Spreek met een vriend over de belangen van zijn ziel en uw liefderijke roepstem zal meer invloed uitoefenen dan een hele verzameling traktaatjes. De wijze waarop onze Heere goed deed toont ons zijn onafgebroken werkzaamheid! Hij deed niet slechts hetgeen voor de hand lag, maar Hij ging het land door om zijn genadewerk te verrichten. In het ganse land van Judea was er nauwelijks een dorp of gehucht, dat niet verblijd werd door zijn aanblik. Hoezeer wordt hierdoor de trage, flauwe wijze van doen van enige navolgers van Christus beschaamd. Laat ons de lendenen van onze ziel opschorten en niet moede worden van weldoen. Sluit de tekst ook niet in, dat Jezus Christus in het goed doen zich niet bepaalde tot hetgeen in zijn weg lag? Hij liet zich nimmer terughouden door gevaar of moeilijkheid. Hij zocht de voorwerpen van zijn genadig welgevallen op. Dat moeten wij ook doen. Wanneer de oude middelen niet aan het doel beantwoorden moeten wij er andere voor aanwenden, want nieuwe proeven werken dikwijls meer uit dan de oude sleur. Op Christus' volharding in zijn voornemen wordt ons ook gewezen en de toepassing hierop kan in dit ene woord samengevat worden: "Hij heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij zijn voetstappen zouden navolgen."

29 augustus: "Al wat de Vader geeft, zal tot Mij komen." Johannes 6: 37.

DEZE uitspraak bevat de leer van de verkiezing: de Vader heeft er enigen aan Christus gegeven. Zij bevat de leer van de onweerstaanbare roeping: die gegeven zijn, zullen en moeten komen, hoe sterk zij er zich ook tegen mogen verzetten, zij zullen toch uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht gebracht worden. Zij leert ons de noodzakelijkheid van

het geloof, want zelfs zij, die aan Christus gegeven zijn worden niet zalig, tenzij zij tot Jezus komen. Ook moeten zij komen, omdat er geen andere weg naar de hemel is dan door de deur: Christus Jezus. Al wat de Vader aan de Verlosser geeft, moet tot Hem komen, daarom kan niemand in de hemel komen, dan door Christus alleen.

O, welk een kracht en majesteit ligt er in die woorden: "zal komen." Hij zegt niet: "zij hebben de macht om te komen", of: "Zij kunnen komen, als zij willen", maar "zij zullen komen." De Heere Jezus laat door zijn dienaren, door zijn woord en door zijn Geest de zondaren zacht en liefderijk dringen om te komen en deel te nemen aan zijn bruiloftsmaal. En dit doet Hij, niet door enig geweld tegen de vrije wil van de mens, maar door de kracht van zijn genade. Ik kan invloed uitoefenen op de wil van een ander, terwijl die ander toch geheel vrij blijft, omdat de dwang uitgeoefend wordt op een manier, die met de wetten van de menselijke geest overeenstemt. De Heere Jezus weet door onweerstaanbare redenen, tot het verstand gericht, door een krachtig beroep op de genegenheden en door de geheimzinnige invloed van zijn Heilige Geest, die de ganse ziel doorwerkt, de gehele mens zodanig te onderwerpen dat, evenals hij eens weerspanning was, hij nu blijmoedig bukt onder zijn bestuur, overwonnen door de macht van de liefde. Maar hoe zullen zij gekend worden, die God uitverkoren heeft? Door deze uitkomst: dat zij Christus gewillig en blijmoedig aannemen en met een eenvoudig en oprecht geloof tot Hem komen, zich op Hem, als op hun enig heil en al hun begeren verlatende. Lezer, bent u zo tot Jezus gekomen?

30 augustus: "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen." Johannes 6: 37.

Er is geen grens gezet aan de deur van deze belofte. Dit woord wil niet alleen zeggen: "Ik zal een zondaar niet uitwerpen bij zijn eerste komen", maar: "Ik zal hem in generlei wijze uitwerpen." In het oorspronkelijke staat: "Ik zal niet, niet uitwerpen," of: "Ik zal nooit, nooit uitwerpen." De tekst wil zeggen, dat Christus niet beginnen zal met een gelovige uit te werpen en daar Hij er niet mee beginnen zal, zo zal Hij er ook niet mee eindigen.

Maar veronderstel, dat de gelovige zondigt, nadat Hij gekomen is: "Zo iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige." Maar veronderstel, dat de gelovige overtreedt: "Ik zal hun overtredingen genezen. Ik zal hen liefhebben, want Mijn toorn is van hen afgewend." Maar gelovigen kunnen onder de verzoeking bezwijken: "God is getrouw, die u niet zal laten verzocht worden, boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal bij de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij dezelve moogt dragen." Maar de gelovige kan in zonden vallen, zoals David deed: Ja, maar "Hij zal hen zuiveren met hysop en zij zullen rein zijn. Hij zal hen wassen en zij zullen witter zijn dan sneeuw, van al hun ongerechtigheden zal Ik hen reinigen."

Wie Christus eenmaal heeft verkoren,

Die blijft Hem eeuwig toebehoren.

"Ik geef mijn schapen het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan en niemand zal ze uit Mijn hand rukken." Wat zegt u hiervan, o zwakke, vreesachtige ziel? Is dit geen kostbare genade, dat u tot Jezus komende, niet komt tot Eén, die voor een tijd goed met u zal handelen en u dan heen zal zenden, maar Hij ontvangt u en maakt u tot zijn bruid en u zult voor eeuwig de zijne zijn. Ontvang niet langer de geest der dienstbaarheid tot vreze, maar de geest van aanneming, door welke gij roepen zult: "Abba, Vader!" O, welk een genade in deze woorden: "Ik zal u geenszins uitwerpen."

9 Citaten uit de werken van Spurgeon

Geloof. Uit: "Spurgeon als pastor"

Gelezen in Colchester Chapel, dinsdag.

Ons géloven en Gods béloven zijn wezenlijk op elkaar betrokken! Want "pit en merg van het geloof zijn hierin gelegen, dat men zich op de belofte werpt."

Het ware geloof hecht zich onvermengd aan Christus alleen. Alleen dit geloof is echt en hecht. Om dit te illustreren: "Enkele jaren geleden bevonden zich twee mannen op een boot, die het niet voor elkaar kregen om uit de buurt te blijven van de kolossale Niagara watervallen. Mensen op de kant zagen hen wel, maar waren niet bij machte veel te doen om hen te redden. Tenslotte werd er één man gered, doordat men een touw naar hem toe liet drijven, wat hij vastgreep. Op hetzelfde moment, waarop hij het touw greep, dreef er een plank voorbij de ander. In plaats dat hij het touw vastgreep, greep hij naar de plank. Dat was een fatale fout. De een werd naar de kant getrokken omdat hij een verbinding had met de mensen aan de oever, terwijl de ander, die zich aan de plank vast klemde, onweerstaanbaar meegesleurd werd en van hem werd daarna ook nooit meer wat gehoord. Ziet u hier niet een praktische illustratie in? Geloof betekent een verbinding hebben met Christus. Christus staat om zo te zeggen op de oever, terwijl Hij het touw van het geloof vasthoudt en als wij dat grijpen met de handen van het vertrouwen, dan trekt Hij ons naar de kant. Maar onze goede werken, die geen verbinding met Christus hebben, worden meegesleurd naar beneden in de wanhoop. Wij kunnen ze nog zo stevig vastgrijpen, zelfs met stalen haken, zij kunnen ons in het minste niet van nut zijn." Het gaat er niet om of men veel of vaak gezondigd heeft, maar of men gelooft! Het is toch zo "dat hij, die gelooft, zalig zal worden, al waren zijn zonden nog zo veel. En hij, die niet gelooft, moet verloren gaan, al zijn zijn zonden nog zo weinig." Waarachtig geloof vaart door de nacht. Het is niet zo moeilijk "om een dokter te vertrouwen, dat hij u zal genezen terwijl u beter wordt. Maar de arts te vertrouwen als u het vonnis des doods reeds in uw lichaam voelt, moed te houden als de ziekte zijn uiterste grens bereikt en het gezwel aanrijpt, om dan nog te geloven in de doeltreffendheid van het medicijn, dat is geloof." In de schepping zijn we een weinig minder gemaakt dan de engelen (vgl. Psalm 8), maar in de herschepping worden we een weinig méér gemaakt dan de engelen. Want "er is geen engel voor de troon, die zulke grote dingen van God kan geloven dan u dit kunt. Een engel heeft geen zonde. Daarom kan hij niet geloven, dat Jezus zijn zonde kan wegnemen. Maar u kunt dit wel." Twijfel in het geloofsleven deugt niet en is allerminst een deugd. Nee "denk nooit ook maar voor een moment, dat een sterk geloof in de Heere noodzakelijk hoogmoed is. Het omgekeerde is waar. Het is één van de ergste vormen van hoogmoed om de belofte van God in twijfel te trekken." Het geloof op zich is onaanzienlijk maar het houdt zich aan de Onzienlijke. Het zal waar en zeker zijn dat "een werkelijk geloof voor de gelovige is als het haar van Simson, waarin zijn grote kracht ligt. Het is als de staf van Mozes waarmee zeeën van moeilijkheden worden gespleten en als de vurige wagen van Elia, waarmee hij van de aarde opvaart." Het geloof als zodanig is wél van cruciaal belang. Want "er is geen zonde, die de man die gelooft, kan verdoemen en niets kan de man behouden die niet gelooft." Het geloof is van "vreemde" herkomst en komt overeen met de "vreemde gerechtigheid" van Christus. Immers "de gelovige weet dat het geloof geen inheems kruid is op de bodem van zijn hart, maar een zeldzame en exotische plant, die daar geplant is door hemelse wijsheid. En hij weet dat als de Heere hem niet voedt, zijn geloof zal sterven als een verwelkte bloem. Hij weet dat zijn geloof een eeuwig wonder is, want het is verwekt, wordt onderhouden en bewaard door een kracht, die niet minder machtig is dan die, welke onze Heere Jezus opwekte van de dood.

Krank van liefde. Uit: "het lied der liederen"

N.a.v. "Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien ge mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde." Hooglied 5: 8.

Gelezen in Colchester Chapel, dinsdag.

Ziek zijn, dat is een droeve zaak, die onwillekeurig uw medelijden opwekt en uw hart met deernis vervult. Krank zijn van liefde ziedaar iets, dat gevoelens opwekt, die we thans nader wensen te beschouwen. Er zijn krankheden, die we uitsluitend bij de gelovigen aantreffen en waar de kinderen dezer wereld geen kennis aan hebben, omdat ze er nooit door bezocht worden. En nu klinkt het zeker heel zonderling, maar het is toch volkomen waar, dat deze krankheden, waardoor alleen de kinderen Gods aangetast kunnen worden, tekenen zijn van een goede gezondheid. Wie geen kind van God is, gevoelt zich nooit vermoeid onder de last van de zonde; weet niet, hoe de ziel lijden kan als de verzoeker lokt en vleit; kent niet de afkeer van elke ongerechtigheid en de strijd ook tegen die zonden, waartoe men lichtelijk vervalt. Alleen de gelovige heeft leren klagen en treuren over zijn zelfzucht, zelfverheffing en eigengerechtigheid. Hij alleen heeft geleerd zichzelf te veroordelen en de dood te schrijven op alles wat vrucht is van eigen akker. Gelukkig maar als we door genade onze dwaasheid en schuld mogen zien en mogen sterven aan alle eigenwaan en ijdele inbeelding. Er is tweërlei krank zijn van liefde. Het kan wezen, dat de christen in zijn Heiland zulk een overvloeiende fontein van het zaligste genot heeft gevonden, dat het hem gaat als de bruid, die wegsmeltend onder de tere liefde van haar Bruidegom uitriep: "Ondersteunt gijlieden mij met de appelen want ik ben krank van liefde." Haar ziel was zo vervoerd, haar verrukking zo overweldigend groot dat haar lichaam nauwelijks in staat was deze weelde te dragen. Nu kende de bruid ook een geheel andere toestand. Toen ze de woorden van onze tekst uitsprak was het er ver af, dat ze volop genoot van de liefde des Heeren. Ze moest zelfs het heldere bewustzijn van die liefde missen en een smartelijk verlangen had haar aangegrepen. Haar ziel smachtte naar de gemeenschapsoefening met, naar de persoonlijke tegenwoordigheid van haar Liefste. Door eigen schuld had ze Hem van zich verwijderd en nu gevoelde ze het weer zo diep, dat ze Hem niet kon missen. Buiten Hem kon ze niet leven. Hoe dichter bij Jezus, hoe nader bij de kalmte van de hemel en hoe verder van Hem verwijderd, hoe dichter bij de onstuimige zee, het beeld van de mens, die voortdurend in onrust verkeert doordat hij zijn vrede zoekt buiten de Vredevorst. Nee, er is geen ware vreugde, geen zaligheid voor hem, die niet voortdurend toeft onder de schaduw van het kruis van Golgotha. Jezus alleen is onze vrede en als Hij van ons verwijderd is, dan kent ons hart vreugde noch rust. Zijn we gerechtvaardigd, ja dan hebben we vrede met God gevonden, maar, vergeten we het niet, het is door Jezus Christus, onze Heere. Zo kan dus een gerechtvaardigde slechts dan de vrucht van zijn rechtvaardigmaking genieten als hij blijft in Jezus, Die de Heere en de Gever van de vrede is. Een christen, die het buiten de gemeenschap met Christus meent te kunnen vinden mist het ware leven en is afgesneden van de bron van zijn kracht, ja hij is als een dode. Hoewel behorende tot de verlostten, ligt hij nog neer in zijn ellende, zijn ziel verheft zich niet boven het stof en van het scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils verstaat hij nog niets. Zulk een christen kent niets van de geestdrift van het geloof, aan elke hogere bezieling is hij vreemd, zijn oog is dof en zijn woord blijft zonder gloed.

En zo blijft het, totdat Jezus persoonlijk tot hem komt. Want als de Heiland Zijn liefde ín ons hart uitstort dan komt er eerst recht leven en wakkerheid. Dan wordt ook onze liefde in vlam gezet en begint het bloed ons vrolijk en snel door de aderen te vloeien. In Jezus' nabijheid klopt het hart krachtig en fier want Hij vernieuwt het door Zijn Geest. Vrede, vrolijkheid, energie dat alles wordt ons deel als we met de Zaligmaker in nauwe gemeenschap mogen treden.

Rhodes gewaarschuwd. Uit: "Memories of Stambourne"
Gelezen in de Stambourne Chapel op dinsdag.

Toegevoegd tot de gemeente. Uit: "Wasdom in de genade"
Gelezen in Isleham, op woensdag.

Uit een preek, die gehouden werd, toen 107 nieuwe lidmaten werden bevestigd, n.a.v.
Handelingen 2: 47.

- 1 Wie werden toegevoegd.
- 2 door Wie ze werden toegevoegd.
- 3 welke gevolgen.

Eerstens dan de vraag: Wie waren het, die aan de gemeente die zalig wordt, werden toegevoegd?

Het schijnt toch wel de gewoonte geweest te zijn in de aller-vroegste tijden, dat zij, die bekeerd waren tot Christus, zich bij de gemeente des Heeren voegden. Daaruit volgt onmiddellijk, dat zij hun overtuiging niet verbergden. Het is een sterke verzoeking om als velen te zeggen: "Ik heb in Jezus geloofd, maar dat is een zaak tussen Jezus en mijn ziel, dat hoef ik aan anderen niet te vertellen. Kan ik niet zo stillekens naar de hemel gaan, evenals Nicodemus of Jozef van Arímathea?" Daarop antwoord ik: Ja, u kunt wel stillekens naar de hemel gaan en wij hopen dat u dat ook doet, maar dat is iets anders dan verlegen te zijn voor Christus en u voor Hem te schamen. Wij zullen niets op uw staat aanmerken, wanneer u een Nicodemus wilt zijn en hem wilt helpen om het lichaam van Jezus naar het graf te brengen en u mag ook een Jozef van Arimathea zijn, als hij naar Pílatus gaat en het lichaam van Jezus begeert. Geen van deze beide broeders schaamde zich voor het kruis, toen het voor hun ogen werd geplant en evenmin voor Christus, die er aan gehangen had. Volgt hen na, niet in de kindsheid van hun liefde, maar in hun mannelijke leeftijd. Bedenkt, geliefde vrienden, de belofte van het Evangelie klinkt aldus: "Die met het hart gelooft en met de mond belijdt zal zalig worden." Verzuimt toch, bid ik u, niet de helft van dit gebod. De lastbrief van het Evangelie die ons is nagelaten, luidt: "Gaat heen in de gehele wereld en predikt het Evangelie aan alle creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn zal zalig worden." Zo vinden wij de boodschap. Wij hebben het gebod van de doop niet uitgevonden. Wij mogen het ook niet weglaten of iemand aanraden het te verzuimen.

Ik geef u het eigen woord van de Zaligmaker. Maakt u daarom ook geen scheiding in de lastbrieven van het evangelie, maar doet beiden. Geloof en belijdt uw geloof en voegt u bij de gemeente.

Verder verkeerde dit volk in zulk een toestand, dat hun huizen heilige plaatsen waren. Merk maar eens op, dat zij van huis tot huis brood braken en tezamen aten met blijdschap en eenvoudigheid des harten. Zij waren niet van mening dat godsdienst alleen bij de zondag paste of voor wat men tegenwoordig het huis Gods noemt. Hun eigen huizen waren Godshuizen en hun eigen maaltijden waren zodanig met het avondmaal des Heeren in verband gebracht dat het onmogelijk is te zeggen wanneer zij ophielden hun eigen maal te eten en aan het avondmaal des Heeren begonnen. Zij namen dus hun maaltijden op in de kring van de godsverering, zij heiligden op die wijze alle dingen met gebed en dankzegging aan de Heere. O, hoe wenste ik dat ook onze huizen aldus de Heere geheiligd waren, zodat wij de ganse dag God dienden en onze woningen tot tempels van de Heilige Geest maakten. Huiselijke godsdienstoefening aan openbare godsverering op te offeren is een zeer zondige daad. Morgen en avondgodsdienst in een hut is oneindig meer welbehaaglijk in het oog van God, dan al de pracht van een kathedraal, die het menselijk oog en oor kan strelen. Iedere

ware christelijke huishouding is een kerk en als zodanig is zij voldoende voor de uitoefening van godgewijde eredienst Ik heb reeds opgemerkt, dat zij een biddende kerk waren en dat bevorderde haar bloei uitnemend. Zij waren ook een nederige gemeente, een kerk, die niets vergat van wat den Heere welbehaaglijk was. Zij waren een gedoopte gemeente en zij waren een gemeente, die het brood brak en daarin waren zij gehoorzaam aan de instellingen des Heeren, Zij waren bovendien een vrolijke gemeente. Zij aten staat er, met verheuging des harten, Haar godsdienst had niets van dat sombere waas, hetwelk het gevolg is van twijfel en vrees. Zij geloofden In de opgestane Verlosser en ofschoon zij wisten, dat zij weldra vervolgd zouden worden, toch waren zij zo vrolijk, dat een ieder hemelse blijdschap op hun aangezicht zag blinken en het zien kon dat zij in een gezegend Evangelie geloofden. Zij waren ook een lovende gemeente, want er staat geschreven, "zij prezen God en hadden genade bij al het volk. O, make de Heere deze kerk en iedere andere, die haar omringt, zo heilig en vrolijk als de eerste Apostolische gemeente.

Wedergeboorte. Uit: "de weg der zaligheid"

N.a.v. "al wat uit God geboren is" I Johannes 5: 4.

Gelezen in de Spurgeon Memorial Church, Waterbeach op woensdag.

1° een grote overwinning.

2° een grote geboorte.

3° een grote genade.

Deze nieuwe geboorte is het geheimzinnig punt in elke godsdienst. Wanneer men iets anders predikt dan kan men het zijn toehoorders o zo gemakkelijk naar de zin maken, staat men er evenwel op dat, om in de hemel te komen een algehele verandering noodzakelijk is dan stuit deze leer, hoe schriftmatig ook, de mensen zo tegen de borst, dat ze er geen woord van willen horen. Ja, u keert zich af, als ik u begin te zeggen, dat "tenzij dan, dat gij uit water en geest geboren wordt, gij niet in het rijk Gods kunt komen." Wanneer ik u zeg dat een ziel de wederbarende, de herscheppende invloed van de Heilige Geest in zich ervaren moet dan weet ik al bij voorbaat, wat u me zult tegemoet voeren: 't is dweperij. Nu ja, dweperij is het, dat spreek ik niet tegen, maar 't is de dweperij van de Bijbel, zo mag dan de Bijbel mij oordelen. Zegt hij niet dat wij wedergeboren moeten worden, dan wil ik zwijgen, maar zo ja, leen dan het oor wat ik u bidden mag aan een waarheid waar uwer zielen zaligheid van afhangt.

Wedergeboren te worden betekent om kort te gaan een zo geheimzinnige verandering te ondervinden, dat de menselijke taal het niet vermag uit te drukken. Zomin wij onze eerste geboorte kunnen beschrijven, zo min kunnen wij de beschrijving geven van de tweede. "De wind blaast waar heen hij wil en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt en waar hij heen gaat, alzo is een iegelijk die uit de Geest geboren is." Doch terwijl deze ommekeer zo alleszins geheimzinnig is, hij laat zich niettemin onderkennen en gevoelen. De mensen worden niet in de slaap wedergeboren zodat ze er niets van te weten komen. O neen, ze voelen, ze ondervinden iets. Het galvanisme of de kracht van de elektriciteit mag geheimzinnig zijn, toch brengt het een gevoel, geen indruk te weeg. Zo ook de wedergeboorte. Ten tijde dat de ziel tot bewustzijn van haar wedergeboorte begint te komen verkeert ze in de grootste angst. Soms drinkt ze een bittere drank, die hier en daar met zoete druppels van hoop vermengd is. Als wij van de dood tot het ware leven doordringen, maken we een ervaring mee, die niemand anders dan een kind van God ten volle verstaan kan. Het is een geheimzinnige verandering, doch tegelijk een werkelijke verandering. Het is een even grote verandering als dat men dit hart uit mijn boezem nam, er de zwarte bloeddruppels uitdrukte, het dan reinigde en vervolgens weer op zijn plaats bracht. Ja, het is met recht "een nieuw hart" dat we alsdan ontvangen, een nieuw hart en een vaste geest, een geheimzinnige

en toch wezenlijke en werkelijke verandering. Het is geen verandering, die een mens aan zich zelf bewerkstelligen kan. Ze bestaat niet daarin, dat men het drinken nalaat en zich voortaan er op toelegt om matig en ingetogen te leven of dat men van de ene godsdienst tot de andere, die men voor beter houdt, overgaat, o nee, het is gans wat anders. Het is een nieuwe, van God uitgegane kracht die in 't hart werkt, tot in de diepste diepte van de ziel indringt en de ganse mens in beslag neemt. Niet een verandering van mijn naam, maar een vernieuwing van mijn natuur, zodat ik niet meer de mens ben die ik placht te zijn, maar een nieuw mens in Christus Jezus. Het is een bovennatuurlijke verandering, iets dat de mens zelf niet doen kan en zo wonderlijk, dat men het wel als Gods werk moet erkennen. Me dunkt, dat nu wel de opmerking op haar plaats zal zijn, dat deze wedergeboorte, de geboorte dus en uit water en uit geest (Joh. III: 5) een duurzame verandering is. De Arminianen beweren nu wel, dat de mensen wedergeboren worden, dan in de zonde vervallen, weer opstaan en weer Christen worden, weer in de zonde vervallen, de goddelijke genade verliezen en toch nogmaals terugkeren, in één woord, dat ze honderdmaal in hun leven in de zonde vervallen, en voortgaan met nu eens de genade te verliezen, dan ze weer te verkrijgen. Zo iets staat zeker in een nieuwe overzetting van de Bijbel. Ik ten minste lees in mijn Bijbel dat, wanneer ware Christenen konden afvallen, het onmogelijk zou zijn, de zodanigen weer tot bekering te brengen. Ik lees verder, dat, waar God een goed werk begonnen is, Hij dat niet laat varen maar ook voltooien zal en dat wie Hij eens heeft lief gehad, Hij die ook lief heeft tot het einde toe. O ja als mijn verbetering alleen een uitwendige is, dan zal ik allicht de dronkenschap of onkiesheid of wereldsgezindheid vaarwel zeggen, maar niettemin in al mijn doen en laten en hoogmoedig en zelfzuchtig en vleeselijk blijven, ben ik echter metterdaad weder geboren, zodat een wezenlijke en bovennatuurlijke verandering met mij heeft plaats gevonden, dan kan ik niet afvallen, het is mogelijk dat ik bij tijd en wijle uit zwakheid zondig, maar in de zonde blijven en dus verloren gaan, dat nooit.

Opvoeding. Uit: "Rondom de Schaapskooi"

Gelezen in de St. Andrews Street Baptist Church, Cambridge, op woensdag.

Een boek voor ouders, onderwijzers en onderwijzeressen aan christelijke- en zondagsscholen over de christelijke opvoeding van kinderen.

Wanneer de Heere iemand roept tot een werk, geeft Hij hem ook de voorbereiding die daarvoor vereist wordt. Hoe was Petrus geschikt gemaakt om Christus' lammeren te hoeden? In de eerste plaats door zelf gespijzigd te worden. De Heere gaf hem een middagmaal, alvorens Hij hem een taak oplegde. U kunt geen lammeren, noch schapen hoeden, tenzij u zelf gespijzigd bent. Het is zeer gepast voor u, wanneer u een deel van de dag des Heeren doorbrengt met onderricht te geven, maar ik houd een leermeester voor zeer onverstandig, wanneer hij niet eerst heengaat om het Evangelie te horen prediken en voedsel te ontvangen voor zijn eigen ziel. U moet eerst gespijzigd worden, alvorens u kunt heengaan om spijs uit te delen. Maar wat Petrus vooral geschikt maakte om de lammeren te hoeden, was het verkeer met zijn Meester. Nimmer zou die morgen uit zijn geheugen gewist worden, noch het geringste voorval. Het was de stem van Jezus, die hij hoorde, Jezus blik, die hem tot in de ziel was gedrongen, hij ademde dezelfde lucht in als zijn verrezen Heere en deze gemeenschap met Jezus vervulde het hart van Petrus en bezielde zijn woorden, zodat hij later kon heengaan om Zijn lammeren te hoeden. Ik beveel U de studie aan van nuttige boeken, maar boven alles beveel ik U de studie aan van Christus zelf. Laat Hij uw boekenschat zijn! Blijf dicht in Zijn nabijheid! Een uur gemeenschap met Jezus is de beste voorbereiding om hetzij ouden, hetzij jongen te leren.

(-) Wij moeten hen liefhebben om hen tot zegen te kunnen zijn. Onderricht geven zonder

liefde is een armzalig werk, het is alsof een smid wil smeden zonder vuur, of een metselaar bouwen zonder kalk. Een herder, die zijn schapen niet liefheeft, is een huurling en geen herder, als hij het gevaar ziet naderen, gaat hij op de vlucht en laat zijn kudde aan de wolf over. Waar geen liefde is, zal ook geen leven zijn, dode lieden zijn niet in staat aan levende schapen voedsel te geven. Wij prediken en leren liefde, ons onderwerp is de liefde van God in Christus. Hoe kunnen wij haar leren als wij zelf geen liefde hebben? Ons doel is liefde te wekken in de harten dergenen, die wij onderwijzen en haar te koesteren daar waar zij reeds bestaat. Maar hoe kunnen wij het vuur aanwakkeren, indien het in ons eigen hart niet is ontstoken? Hoe kan iemand de vlam aanblazen, wanneer zijn handen bevochtigd zijn met wereldsgezindheid, zodat hij op het gemoed van het kind dezelfde invloed heeft als water in het vuur geworpen?

Wat de zwakken der kudde betreft, de jonge kinderen, het moet onze voornaamste bezigheid zijn hen te hoeden. Elke preek, iedere les moet dienen om hen te onderwijzen. Wezenlijk voedsel moet bestaan uit de gezonde degelijke leer van het Evangelie. Hebt u een ribstuk op tafel staan luid dan gerust de etensbel, maar aan het luiden van de bel alleen heeft niemand iets, indien er geen eten is. Of 's morgens en 's middags al een schare kinderen om u heen verzameld, dat is voor u en voor hen slechts tijdverlies, indien u hen niet bekend maakt met zaligmakende leer van de waarheid. Hoed de lammeren! U hoeft niet voor hen op de fluit te spelen, ook hen niet met kransen te versieren, maar voedsel verstrekken. Dit hoeden is een eenvoudig, nederig werk zonder enig praalvertoon.

Al wat aan Hem is is gans begeerlijk. Uit: "Totdat Hij komt"

N.a.v. Hooglied 5: 16.

Gelezen in de Metropolitan Tabernacle, Londen op donderdag.

Er tintelt in de woorden die wij thans voor ons hebben: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk", tweeërlei aandoening, bewondering en toegenegenheid. Het is bewondering, welke van Hem gewaagt als gans begeerlijk en schoon. Deze bewondering stijgt tot haar hoogste toppunt. De bruid aanschouwde het met blijde verrukking dat haar Liefste meer was dan enige andere liefste. Daarom roept zij uit: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." Dit hoogtepunt wordt door niemand anders bereikt. Onze ziel kent niets, dat met Hem kan wedijveren of Hem vermag te evenaren. Hij is het inbegrip van allerlei begeerlijke zaken, om alzo het volkomen begeerlijke goed te wezen. Hij is het uiterste punt van de climax der schoonheid, de kroon der heerlijkheid, het pronkjuweel van alle uitnemendheden. Zo is dan onze bewondering voor Hem onbepaald. De bruid durfde zelfs in de tegenwoordigheid van de dochters van Jeruzalem, die wel enigermate na-ijverig waren, vrijmoedig zeggen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." Die geburinnen kenden vooralsnog zijn volmaaktheden niet en daarom vroegen zij zelfs: "wat is uw liefste meer dan een ander liefste?" Maar de bruid kon door dat gemis aan sympathie niet verblind worden. En evenmin wilde zij haar getuigenis achterwege houden uit vrees voor kritiek. Voor haar was al wat aan Hem was gans begeerlijk, minder kon zij er niet van zeggen. Onze bewondering van Christus is van dien aard dat wij zelfs aan de koningen der aarde zouden zeggen dat zij in zijn tegenwoordigheid geen majesteit hebben en aan de wijze en geleerde mensen dat Hij alleen de wijsheid is en aan de groten en machtigen dat Hij de gezegende en de enige Potentaat is de Koning der koningen en de Heere der heren. De bewondering die wij voor onze Heere gevoelen laat zich niet onder woorden brengen. Wij kunnen nooit alles vertellen wat wij wel van onze Heere weten. En dan is al onze kennis nog zo gering. Alles wat wij weten is dat zijn liefde de kennis te boven gaat, dat zijn uitnemendheid al ons verstand beschaamt, dat zijn glorie niet is uit te spreken. Wij kunnen Hem met onze liefde omhelzen, maar met ons verstand kunnen wij Hem nauwelijks

aanraken. Hij is zo hoog, zo verheven. Als het er op aankomt om Hem te beschrijven dan roepen wij met Berridge uit:

Ik wil, verrukt, met tong en mond
 Jezus loven t'elken stond,
 Maar ik stamel hier slechts klanken
 En naar waarde kan 'k niet danken.
 Ach, ik poog wel keer op keer,
 Maar mijn kracht is klein, o Heer!
 Doch, zing 'k hier op slechte wijzen,
 Na mijn dood zal 'k steeds God prijzen!"

"Al wat aan Hem is, is gans begerlijk." Gevoelen wij niet een onuitsprekelijke bewondering voor Hem? O Zone Gods, niemand is U gelijk!

En toch de diepste aandoening van onze ziel is niet bewondering maar t o e g e n e g e n h e i d
 "Al wat aan Hem is, het is niet schoon, niet bewonderenswaardig, maar gans begerlijk." Al zijn schoonheden zijn voor ons begerige schoonheden, schoonheden, die ons hart naar Hem optrekken in tere, ootmoedige liefde. Hij verrukt ons, niet door een koude sierlijkheid, maar door een levende beminnelijkheid en bekoorlijkheid, die onze harten voor zich weet te winnen. Zijns is een toegankelijke schoonheid, die ons niet alleen door haar glorie overweldigt, maar ook door haar bekoring gevangen houdt. Wij hebben Hem lief. Wij kunnen niet anders, want "al wat aan Hem is, is gans begerlijk". Er schittert binnen in Hem een onuitblusselijke vlam der liefde, die ook onze ziel in vuur ontsteekt. Hij is geheel liefde, en alle liefde der wereld is minder dan de zijne. Deze zijn liefde bezit een wondervolle macht, om in harten vol haat liefde te verwekken en ook te onderhouden, zodat ze komt tot groei en wasdom. Zijn liefde is als een machtige stortvloed, die alles voor zich meeslept als zijn bronnen zich, binnen in de ziel ontlasten. Het is als de golfstroom waarin alle ijsbergen smelten. Als ons hart maar vol is van liefde tot Jezus dan wordt zijn beminnelijkheid de enige hartstocht van onze ziel en de zonde en ons zelfzuchtig ik wordt op de achtergrond gedrongen. O, dat wij het thans zo mochten gevoelen. Daar staat Hij! Wij kennen Hem aan zijn doornenkroon, en aan zijn wonden en aan zijn ganse gestalte die ellendiger is dan van enig ander mens. Dat alles droeg en leed Hij in onze plaat. O Zoon des mensen, o Zone God met de bruid gevoelen ook wij tot in de diepste diepte van onze ziel dat al wat aan U is is gans begerlijk.

Geestelijke uitleg. Uit: "Pastorale adviezen"

Gelezen in Pastors College, Londen op donderdag.

Waarom is het nodig "onsympathieke vrouwen" op te zoeken om over te preken, wanneer u de tabernakel in de woestijn voor u hebt, met al zijn heilige gereedschappen, het brandoffer, het zoenoffer en al de verschillende offers, die God werden toegebracht? Waarom dat worstelen om wat nieuws, wanneer u de tempel en zijn heerlijkheid tot uw beschikking hebt? Wie bekwaam is tot het geven van een typische verklaring, zal overvloedig gelegenheid daartoe vinden in deze symbolen van het Woord van God Wie zich daarin oefent, gaat veilig, omdat die vergelijkingen van God zelf afkomstig zijn.

Maar gesteld, dat u de algemeen bekende typen hebt uitgeput en licht hebt laten vallen op zinnebeeldige en figuurlijke uitdrukkingen, moet dan uw fantasie en vermaak in gelijkenissen blijven rusten? Volstrekt niet. Wanneer de apostel Paulus een verborgen zin ontdekt in Melchizedek en van Hagar en Sara zegt: "Dit is iets, waarin een diepere zin ligt", dan wijst hij ons de weg om nog meer Schriftuurlijke allegorieën dan de twee genoemde te ontdekken.

Metterdaad, de historische boeken doen ons niet slechts hier en daar een vergelijking aan de hand, maar ze schijnen in hun geheel te zijn samengesteld om tot symbolische onderwijzing te dienen. Als grondslag voor het volgende wordt ons eerst getoond wat voortkomt uit de mens, en al de verschillende levensvormen, die zowel de natuur als de genade uit de wortel van Adam doet voortspuiten. Dat is het boek Genesis. Dan zien we, dat wat er ook uit Adam voortkomt, hetzij slecht of goed, er verlossing nodig is, zo wordt een uitverkoren volk door het bloed van het Lam uit Egypte verlost, dat is Exodus. Wanneer de verlossing ervaren wordt, komen we tot de ondervinding, dat we als verkorenen een toegang tot God, de Verlosser in het heiligdom, behoeven en dat we de weg daarheen moeten leren kennen. Dit hebben we in Leviticus. Dan leren we, in de woestijn van deze wereld, als pelgrims van Egypte, het diensthuis, naar het beloofde land aan de overzij de van de Jordaan, de beproevingen kennen van de reis uit dat land van wonderen en menselijke wijsheid naar het land vloeiende van melk en honig. Dat is het boek Numeri. Daarna komt het verlangen om de woestijn te verwisselen met het betere land. Nadat ze de verlossing hebben leren kennen, deinken de verkorenen toch nog een tijd terug voor het binnentrekken daarvan, omdat ze verlangen tot op zekere hoogte de kracht der opstanding te leren kennen en zo reeds nu als in de hemel te leven. Dan volgen de regels en voorschriften, die opgevolgd moeten worden om dat te bereiken. Deuteronomium, de tweede wetgeving en reiniging, wijst ons de weg naar het doel. Waarna Kanaan metterdaad wordt bereikt. We trekken de Jordaan over, we leren de afsterving van het vlees in de praktijk kennen alsook wat het betekent besneden te zijn en de schande van Egypte af te leggen. We weten nu, wat het is met Christus opgewekt te zijn en te worstelen, niet met vlees en bloed, maar met de overheden en de machten in de hemelse gewesten. Dat is Jozua. Hierop volgt het verval, dat voortkomt uit het sluiten van een verbond met de Kananieten, in plaats van hen te onderwerpen. Dat is Richteren. Daarna gaan in de boeken der Koningen de verschillende manieren, waarop de Kerk kan worden bestuurd, aan ons oog voorbij, vanaf het eerste bestuur, dat in Israël werd gevestigd tot zijn ondergang, toen het bestuur van Babylon om hun zonden dat van de verkorenen overheerste. Wanneer dit met al zijn smaad is ervaren, zien we de overgeblevenen ieder naar zijn vermogen doen wat hij kan, om zo mogelijk Israël te herstellen. Sommigen, als Ezra, keren terug om de tempel te herbouwen, dat is om de ware godsdienst te herstellen; anderen, als Nehemia, staan op om de muur te bouwen, dat is met goedvinden van de heidenen een zwakke nabootsing van de oude staat te vestigen, terwijl een derde overblijfsel wordt gezien in Esther, wel in ballingschap, maar toch gelovig en door Gods voorzienigheid gered, ofschoon de naam van God (en dat is kenmerkend voor de toestand, waarin ze verkeren) in het gehele verhaal nergens wordt genoemd. Ik zou er niet aan denken, u aan te bevelen even fantasierijk te worden als de talentvolle zo juist geciteerde auteur dat soms is door zijn sterke neiging naar het mystieke, maar niettemin zult u het Woord met toenemende belangstelling lezen, als u daarbij voldoende aandacht hebt, om de algemene gang en de volgorde van de Bijbelboeken te beschouwen als een samenvoeging van zinnebeelden.

Waakzaamheid. Uit: "Pastorale adviezen"

Gelezen in Pastors college, Londen op donderdag.

U kent allen de schadelijke invloed, die dikwijls uitgaat op water dat door loden pijpen stroomt. Zo kan zelfs het Evangelie, wanneer het door geestelijk ongezonde mensen stroomt worden vervalst, zodat het schadelijk wordt voor de hoorders. Het staat te vrezen, dat de Calvinistische leer een hoogst schadelijke onderwijzing wordt, wanneer ze wordt voorgedragen door mensen, die goddeloos leven en wanneer ze wordt voorgesteld als een dekmantel voor bandeloosheid. Het arminianisme, met zijn ruim aanbod van genade kan een zeer ernstig nadeel aan mensenzielen berokkenen, wanneer de zorgeloze toon van de prediker

zijn hoorders leidt tot het geloof, dat zij berouw, kunnen hebben op een tijdstip, dat zij zelf bepalen en dat daarom de Evangelieboodschap niet zo dringend is.

Wanneer een prediker arm is aan genade, zal bovendien het blijvend goede, dat hij met zijn dienst kan bereiken, gewoonlijk maar gering zijn en helemaal niet in verhouding met wat verwacht had kunnen worden. Overvloedig zaaien zal dan gevolgd worden door een schrale oogst. De rente van de talenten zal onwaardigbaar klein zijn. In een paar veldslagen, die in de jongste Amerikaanse oorlog werden verloren, moet dit resultaat te wijten zijn geweest aan het slechte kruit, dat door zekere "prullige" leveranciers aan het leger verstrekt was, zodat het nodige effect van de kanonnade niet werd bereikt. Zo kan het ook met ons zijn. We kunnen ons oogmerk niet bereiken, ons doel en mikpunt missen en onze tijd verspillen, doordat we geen levenskracht in onszelf bezitten, of die niet bezitten in zulk een mate, dat God ons blijvend kan zegenen. Wacht u ervoor "prullige" predikers te zijn.

"Ga eerst zelf sierlijk gekleed en knap dan uw broeder op, zeggen de rabbijnen." De hand, die een ander wil reinigen," zegt Gregorius, "moet zelf niet onrein zijn." Als uw zout smakeloos is, hoe kunt u dan anderen smakelijk maken? Bekering is een sine qua non voor dienaren des Woords. Gij kandidaten voor onze preekstoelen, gij moet wedergeboren zijn. Het spreekt maar niet vanzelf, dat we deze eerste eigenschap bezitten, want er bestaat een zeer grote mogelijkheid, dat we ons vergissen ten aanzien van de vraag, of we bekeerd zijn of niet. Geloof mij, het is geen 'kinderspel om "uw roeping en verkiezing te bevestigen". De wereld is vol namaak en wemelt van gewillige dienaren van vleselijke eigendunk, die zich rondom een dominee verzamelen als gieren om een kadaver. Ook ons eigen hart is bedrieglijk, zodat de waarheid niet aan de oppervlakte ligt, maar uit de diepste bron moet worden opgehaald. We moeten onszelf zeer nauwkeurig en zeer grondig onderzoeken, opdat we niet op enigerlei wijze, na anderen gepredikt te hebben, zelf verwerpelijk zouden zijn

The Down Grade Controversy. Uit: "The Sword and the Trowel"

Gelezen op "Norwood cemetery, Londen op vrijdag.

'Niemand die het evangelie lief heeft kan voor zichzelf het feit verhullen dat de dagen boos zijn Toch is het onze stellige overtuiging dat het met veel gemeenten veel slechter is gesteld, dan het schijnt en dat ze spoedig dreigen af te zakken. (DOWN-GRADE) Er is een nieuwe godsdienst ontstaan, die evenzeer christendom is als krijt kaas. Deze godsdienst die alle eerlijkheid mist signeert zichzelf aan als het oude geloof met kleine verbeteringen. Onder dat voorwendsel neemt ze kansels in beslag die opgericht waren voor de prediking van het evangelie. De verzoening wordt verworpen, de inspiratie van de Schrift belachelijk gemaakt, de Heilige Geest verbasterd tot een werking, de straf op de zonde ineen verzinsel verdraaid en de opstanding in een sprookje. Toch verwachten deze vijanden van ons geloof dat wij hen broeders noemen en een bondgenootschap met hen onderhouden. Deze valsheid in de leer wordt gevolgd door een natuurlijke vermindering van het geestelijke leven. Bewijzen daarvoor liggen in het genieten van twijfelachtige vormen van vermaak en het moe zijn van stichtelijke bijeenkomsten. Is een gemeente goed gezond, als ze maar een bidstond per week kent of is ze alleen maar een skelet? Het feit dat velen de kerk en het toneel, kaarten en bidden, dans en sacramenten verenigen. Wanneer het oude geloof is verdwenen en het enthousiasme voor het evangelie gedoofd, is het geen wonder, dat mensen iets anders zoeken door vermaak.'

9 Een korte geschiedenis van de Colchester Chapel Artillery Street

Gedurende het grootste gedeelte van de 18e eeuw waren de Wesleyanen of Methodisten de voornaamsten van de openlucht predikers. Op deze manier brachten zij het Evangelie tot

armen en minder opgeleiden, de werkende klasse, de minder bedeeden en zwervers in de maatschappij. Echter, aan het begin van de 19e eeuw kwam openluchtprediking praktisch niet meer voor. Het methodisme had naam gemaakt, werd algemeen als kerkelijke richting gerespecteerd, en hun leden hadden zich op aangename wijze gevestigd in hun kerkgebouwen en kerkelijke gemeenschappen.

Een zekere man uit Staffordshire, genaamd Hugh Bourne, een wagenmaker van beroep, was van de overtuiging dat deze trend was tot oneer van God. Hij probeerde zijn plaatselijke gemeente er voor in te winnen, om Christus weer buiten te gaan prediken, daar waar het volk was, maar hij kreeg ze niet zo ver. Bourne voelde zich gedrongen in de open lucht de boodschap uit te dragen, en dan maar alleen..Hij organiseerde een Evangelische openlucht bijeenkomst te Mow Cop, op het grote grasveld van Chesire Staffordshire op 31 Mei 1807. Duizenden mensen kwamen daar bijeen en hoorden de Bijbelse boodschap. Het bleek de eerste te zijn van vele volgende dergelijke bijeenkomsten, want het gewone volk was zeer verlangend om het Evangelie te horen. Hugh Bourne werd hier over vermaand door zijn plaatselijke kerkelijke gemeente, en omdat hij niet van zins was er mee op te houden werd hij uit zijn gemeente uitgestoten. De historie herhaalt zich kennelijk, want een eeuw daarvoor verliet Wesley de officiële kerk om dezelfde reden.

Zelfs al had zijn plaatselijke kerk hem uit hun gemeenschap uitgestoten, het gewone volk wilde hem wel en de boodschap horen die hij hen bracht over en vanuit het Boek van God, en zo ontstonden de Primitieve Methodisten. Voortgekomen uit de werkende stand, konden de Primitieven er geen paarden op na houden, zoals voorheen de volgelingen van Wesley. Hun Evangelische reizen vonden alle plaats te voet, en deze mensen, wat ruw in spraak en manieren, en hoogstwaarschijnlijk ongeletterd, gingen naar de industriële gebieden en verkondigden de liefde van God. Het duurde ongeveer 25 jaar voor het Primitieve Methodisme Oost - Engeland bereikte. Het zal ongeveer eind 1820 - begin 1830 zijn geweest dat de eerste Christelijke bijeenkomsten onder de titel van Primitieven plaats vonden in Colchester. Zij werden niet alleen gezien maar ook gehoord, want zij hadden een vurige ijver voor openlucht - prediking. Door hun invloed kwamen er velen tot geloof in Christus, en zo gebeurde het dat een groep bij elkaar kwam in een huisje in de Magdalen Straat en besloten dat de tijd was gekomen om een kerkgebouw te stichten. Zij verkregen een stukje grond in een gebied wat er nogal verlaten bij lag, mede door de afbraak van enige barakken enige tijd daarvoor, en zo bouwden zij daar dit 'huis van God'.

Er waren maar enkele huizen in die buurt in 1839 en het spoor naar de 'Barakken-terrein Kapel' werd al spoedig bekend als de 'Kapel Laan'. In de latere jaren kwam het gebied meer tot ontwikkeling, en de straten kregen namen verbonden met de historie. Onze straat kreeg de naam Artillery Street. De kapel kreeg al een belangrijke rol te vervullen, omdat het de hoofdkerk van de plaatselijke Primitieve Methodisten in die streek werd.. Haar invloed bestreek het gebied van Halstead tot Clacton en Walton en omvatte de vele dorpjes die zich daar bevonden. In bepaalde gevallen ontstonden er kerkelijke gemeenten, maar die kwamen nooit zodanig tot bloei dat ze een eigen kerkgebouw konden stichten. Velen kwamen er echter wel aan toe en hun gebouwen zijn nog wel te vinden, waarop echter het woord 'Primitieve' is uitgewist. Hoewel het belangrijk was voor de Primitieve Methodisten - beweging in een uitgestrekt gebied, had toch niemand in die tijd zich kunnen voorstellen de grote mogelijkheden van een ogenschijnlijk onbelangrijk voorval in de kapel vroeg in het jaar 1850. Een knaap van 15 jaar oud, die zich had voorgenomen de ochtenddienst bij te wonen in een kerk in het centrum, werd overvallen door een sneeuwstorm op zijn wandeling vanaf zijn huis in het dorp Hythe. Hij besloot zijn reis te bekorten en de ochtend- godsdienstoefening bij te wonen in de kapel die hij door de sneeuw heen ontwaarde. Die morgen werd Charles Haddon Spurgeon gegrepen door de uitnodiging voorkomend in een tekst in Jesaja (45 : 22), waar God zegt: 'Look to me and be saved' dat is 'Zie op mij en wordt behouden', (Statenvertaling: Wend

u tot Mij en word behouden...')

De jonge Charles zag, geloofde en kwam tot bekering.. Vanaf dat ogenblik tot aan zijn dood in 1892 werd hij een dienaar van God. De geschiedenis van zijn leven en al de dingen die hij tot stand bracht en de boeken en liederen die hij schreef zijn het onderwerp van vele boeken en geschriften, die het waard zijn om te lezen..

De streek rondom de kapel ontwikkelde zich zeer langzaam. Er ging ongeveer een eeuw voorbij tussen het bouwen van de eerste huizen in de Barrack Street en de voltooiing van de Harsnett Road. De gemeente van de Kapel bleef maar groeien, en in de vroege 1860-er jaren werd besloten de capaciteit van het gebouw te vergroten. Door de Voorzienigheid beschikt, had het oorspronkelijke gebouw een hoogte, geschikt voor wel twee verdiepingen, ofschoon er alleen de begane grond was. Zodoende was er voldoende hoogte om er een galerij in aan te brengen. Als onderdeel van het verbouwproject werden de vensters aan de oostelijke kant van de kerk afgebroken en er aan de achterkant een hal bijgebouwd.

Als kroon op dit werk, in geloofsvertrouwen verricht, werd er een pastorie gebouwd, No. 12 Artillery Street. Samen met de zeer moderne gasverlichting kwam de totale bouwsom op het bedrag van bijna 465 Engelse ponden.

De man die het aanzien van de streek waar de kapel zich bevindt geheel veranderde gaf, droeg een achternaam die nu nog synoniem is met deze buurt. In 1874 was er de machinefabriek van James Paxman, in de Culver Street. Deze kon zijn werk daar op die plaats niet meer voortzetten. Gebrek aan ruimte noodzaakte hem om te verhuizen, en hij bouwde zijn Nieuwe 'Standaard IJzerwerken' op een ongebruikte stenen fundering op de top van de heuvel, die afdaalde naar Hythe. Er kwam een tijd, toen de werkers, die nog steeds te voet naar hun werk gingen (want zelfs een fiets ging de middelen van de meeste arbeiders te boven) het nodig maakte voor het groeiend aantal werkers meer huizen te bouwen in de streek, James Paxman liet zelf huizen bouwen, terwijl hij zelf ging wonen in het St. Leonards Huis, op de Hythe heuvel, en dat tot 1893.

Er is weinig documentatie beschikbaar over de activiteiten in de kerk gedurende de 2e helft van de 19e eeuw en de eerste helft van de 20e eeuw. Spurgeon vermeldt in een van zijn boeken, dat hij een keer teruggeweest is naar de Artillery Street als een gastprediker ter gelegenheid van een verjaardag. Het gebouw weerstond de overbekende aardbeving in Colchester van 1884. De eerste wereldoorlog begon en eindigde en nog steeds ging het werk in de kapel door.. Omstreeks het jaar 1930 begon men zich te realiseren dat er maar zeer weinig verschil was tussen de twee richtingen van het Methodisme, welke gedurende 120 jaar gescheiden waren opgetrokken. In 1934 werden zij verenigd onder de naam van 'De Methodistische Kerk;'

De kapel aan de Artillery Street verloor zijn strategische belangrijkheid. Het was nu één van een aantal Methodistische kerken in de streek van Colchester, bestuurd vanuit het hoofdkwartier aan de Culver Street. Vanaf toe, en gedurende de 2e Wereldoorlog en direct daarna was er een duidelijke teruggang van het aantal kerkbezoekers. Op 30 november 1956 kwamen de gelovigen met elkaar overeen, dat de kapel zou ophouden als zodanig te functioneren na de avonddienst van 24 februari 1957. Dit zou het einde van de geschiedenis kunnen zijn. Maar omstreeks die tijd kwam er een Christelijke muziekgroep tot stand onder de naam van Gospel-Aires. Zij speelden op Evangelische bijeenkomsten, in openbare gebouwen en kerken en zalen. In augustus 1959 gingen de Gospel-Aires een huurcontract aan met de buiten gebruik zijnde kapel, zodat zij een basis hadden en een gelegenheid om gezamenlijk te repeteren. Niemand had het gevolg van deze actie kunnen voorzien. Er kwamen mensen uit de omgeving die zich vermaakten in het gezelschap van deze muziekgroep. Toen werd besloten een poging te doen een predikdienst te beleggen op

zondagavonden. Het werd een succes en later kwam er ook een ochtenddienst plus een zondagschool.

Er kwam een tijd dat het er op leek dat we er mee moesten stoppen. De kosten van huur en andere zaken werden groter dan de inkomsten.. Op dit punt gekomen werd de Datchet Evangelical Gemeente, gevestigd in Ipswich, geïnteresseerd in dit beroemde gebouw. In 1965 kocht de gemeente het kerkgebouw en vroegen de overgebleven leden van Gospel-Aires (want het team was toentertijd ontbonden), tezamen met diegenen die zich bij hen gevoegd hadden, door te gaan met gebruiken van het gebouw voor Godsdienstoefeningen, en het Evangelie van Gods liefde te vertellen en uit te dragen aan het Nieuwe Stads District. Drie jaar later werd er een predikant beroepen, welke de gemeente getrouw gediend heeft gedurende 13 jaren. Gedurende zijn diensttijd als pastor werd er een zichzelf besturende kerkelijke gemeente gevormd. Sinds het vertrek (emeritaat) van Maurice Richards, is de kerk lange tijd vacant geweest.

Tot zover voor wat betreft het verleden. Honderd en vijftig jaren waren voorbij gegaan sinds de Artillery Street Kapel werd gebouwd. Maar hoe is het nu tegenwoordig en hoe zal het gaan in de toekomst?

Het is zeker zo, dat de bevolking er nu heel anders uit ziet. Verdwenen zijn de mannen die met hun ketelpakken en petten te voet naar hun werk gingen bij de Standaard IJzerwerken. Enkele huizen worden nog bewoond door weduwen die hen overleefd hebben, en wat andere handwerkslieden. De tegenwoordige bewoners zijn meer mensen die, gekleed in een kostuum, met een aktetas onder de arm, zich bewegen naar het station, vanwaar de trein hen en brengt naar hun kantoren in Londen.

De huidige bevolking rondom de kapel bestaat uit mensen, die voor het eerst een huis kopen, en naar deze streek komen voor een 'goedkope' woning. Over het algemeen gesproken blijven ze hier niet voor vele jaren.

De kleine gemeente van de Spurgeon Memorial Evangelical Church, heeft de overtuiging dat de kapel een rol heeft te vervullen in het plan van God voor het New Town District. Zij weten dat Hij deze plaats behouden heeft, teneinde de mensen in deze straten mogen komen tot de ervaring van Zijn genade. Het is hun voortdurend gebed dat God meerderen wil leiden tot deze belangrijke diensten, hetzij door hun persoonlijke aanwezigheid, of door hun voortdurend biddend medeleven.

De voorgaande korte historie van de Artillery Street Kapel schreef ik in Juli 1989. Ik probeerde een korte schets te geven van de New Town area van Colchester, en van de rol die de kapel gespeeld heeft gedurende de 150 jaar van zijn bestaan in deze streek.

Ten tijde dat ik dit schreef, bestond het ledenaantal uit drie personen, en het aantal kerkbezoekers ging zelden de tien te boven. Ondanks suggesties van diverse zijden, dat de enige optie was er opnieuw mee te stoppen, waren de leden besloten te 'Prijzen, te bidden en door te ploeteren'. (Engels: 'Praise and pray and peg away') Zij hadden de overtuiging dat het Gods bedoeling was om door te gaan met te getuigen van Zijn evangelie in de Artillery Street, en dat Hij van hen geloofsvertrouwen vroeg opdat het in vervulling zou gaan.

Het plan begon enigszins vastere vormen aan te nemen, toen een zekere Derek Hale van Eastbourne de roeping van God hoorde om het pastoraat op te gaan nemen van een kerk met zeer weinig leden en een bijna niet-bestaande gemeente. Op zaterdag 30 november 1991 werd Derek samen met zijn vrouw Pamela verwelkomd als pastor van de Spurgeon Memorial Evangelical Church.

Ik weet dat het de wens is van Derek en Pam, dat de eer alleen aan God wordt gegeven, maar onder hun getrouwe leiding is er veel bereikt. Waar voorheen de kerk alleen maar bezig was om te blijven bestaan, nu trekken zij er op uit, actief, de gemeente in. Het ledental is nu verdrievoudigd tot 9 leden en het aantal kerkbezoekers overstijgt geregeld de dertig. Voor

velen zullen deze cijfers zeer gering zijn, maar voor ons is het 't werk van de Heere en het is wonderbaar. We worden zeer bemoedigd en gesterkt door het feit dat er verenigingen zijn gevormd voor zowel mannen als vrouwen. En ook dat er zorgverlening is voor alle leeftijden, van kleuters tot ouderen.

Wij dienen een trouwe God die de zaligheid beloofde aan allen die in Zijn Zoon vertrouwend geloven. Hij verwacht geloof van ons, Zijn dienaars. Vertrouwend zette de kerk door gedurende de moeilijke jaren. Vertrouwend gaven Derek en Pam gehoor aan de roeping van God tot Zijn dienst in de Artillery Street. In vertrouwen bidden medeleevenden, thuis en overzee, en bevelen ons aan God.

De uitkomst is dat God het werk hier in New Town zegent, dat de mensen horen het goede Nieuws van Gods genade, en Zijn volk wordt gebruikt om Hem de eer toe te brengen. Prijs de Heere.

V.R.S. Januari 1997

P.S.

Datchet Evangelical Fellowship staat nu bekend als Rural Ministries.

Zij zijn te bereiken op 4 Bolton Lane, Ipswich. IP4 2BT

10 Hypercalvinisme

Een inleiding over Hyper-Calvinisme, door Phillip R. Johnson

Uit: "The Sword and the Trowel" (2002 No. 1). Vertaald uit het Engels door dhr. S. van Groningen.

Dit artikel heb ik geschreven omdat ik mij zorgen maak over een bepaalde trend die lijkt te duiden op een toename van hyper - Calvinisme, speciaal in bepaalde Reformatische kringen, ook onder jongeren. Mocht iemand zich afvragen waar mijn eigen overtuigingen liggen: ik ben een Calvinist, die zonder enige beperking de Dordtse Leerregels tegen de Remonstranten ten volle onderschrijf. Als ik het heb over hyper - Calvinisme, dan bezig ik deze term niet om iets op een ondoordachte wijze laag neer te zetten. Ik ben geen Arminiaan om dan alles wat Calvinisme heet hyper te noemen. Wanneer ik deze term gebruik, tracht ik deze te bezien in historisch opzicht. De geschiedenis leert ons dat hyper - Calvinisme een even grote bedreiging voor het echte Calvinisme is als het Arminianisme. Het is in feite zo, dat elke opwekking of herleving (revival) van het echte, ware Calvinisme sedert het begin van het tijdperk der Puriteinen, aangevallen, verzwakt en uiteindelijk gedood werd door hyper - Calvinistische invloeden. Hedendaagse Calvinisten zouden er goed aan doen de wacht te betrekken tegen de invloed van deze neigingen.

"Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?" Ezechiël 33 : 11)

Hyper - Calvinisme is, eenvoudig gezegd, een leer die de Goddelijke soevereiniteit benadrukt, met uitsluiting van de menselijke verantwoordelijkheid. Deze leer zo te benoemen is eigenlijk ten onrechte; het is een verkeerd gekozen naam. Het is in feite een afwijzing of verwerping van het historische Calvinisme. Hyper - Calvinisme bevat in zich een ontkenning van wat de Heilige Schrift en de voornaamste Calvinistische belijdenissen ons leren en stelt er voor in de plaats een onevenwichtige en onbijbelse notie van de Goddelijke Soevereiniteit.

Hyper - Calvinisme komt in verschillende vormen voor, zodat het niet eenvoudig is er een

korte pittige definitie van te geven. Ik geef hier een paar definities ter overweging. Ik zal er een kort commentaar bij geven om daarna een meer uitgebreide omschrijving voor te stellen.

Uit een populair theologisch woordenboek:

1. Hyper - Calvinisme is een theologisch systeem, ontworpen om de eer en heerlijkheid van God te verhogen, en doet dit door heel scherpzinnig de morele en geestelijke verantwoordelijkheid van zondaren tot een minimum terug te brengen. Het benadrukt de onwederstandelijke genade tot zulk een hoogte, dat er geen werkelijke noodzaak overblijft om het Evangelie te prediken. Voorts mag Christus alleen aangeboden worden aan de uitverkorenen...

2. Het is die denkrichting van "supralapsaristisch 5-punts Calvinisme "(NB - een richting van supralapsarisme, niet het supralapsarisme in het algemeen) wat zó de nadruk legt op Gods soevereiniteit dat het zich meer bezig houdt met Gods verborgen wil en besluit, dan met Gods geopenbaarde wil, en meer met de besluiten in de eeuwigheid dan met de bevelende wil in de tijd, zodat het de verantwoordelijkheid van de zondaar bijna tot nul terugbrengt, inzonderheid waar het betreft de ontkenning van het gebruik van het woord 'aanbod' in betrekking tot de prediking van het Evangelie; en zo ondermijnt men het 'bevel van bekering en geloof' (D.L. II-5) aan zondaren. Men ontkent dat het de algemene plicht van zondaren is, om zaligmakend te geloven in de Heere Jezus en de verzekering dat Christus stierf voor hen. En men dringt aan om bij zichzelf na te gaan of men uitverkoren is of niet

Let op de nadruk die in deze definitie gelegd wordt op de weigering om het woord 'aanbod' te gebruiken in de prediking van het Evangelie. Dit is in feite de korte samenvatting van de hyper - Calvinistische geest: het is een ontkenning dat de boodschap van het Evangelie ook maar enig ernstig welmenend aanbod van genade bevat aan zondaren in het algemeen. Let ook op het feit, dat hyper - Calvinisme aandringt op zelfonderzoek om te weten of men uitverkoren is of niet. Geloofs zekerheid is praktisch onbereikbaar onder invloed van hyper - Calvinistische leer. Daarom ontaardt hyper-Calvinisme spoedig in een koud en levenloos dogma. Hyper - Calvinistische kerken en groeperingen bewegen zich in de richting van onvruchtbaar en lijdelijk te worden, óf militant en zich aanmatigend de enige ware kerk te zijn (of al deze eigenschappen bij elkaar).

Enige veel voorkomende (maar niet geheel juiste) definities:

Hyper - Calvinisme wordt soms aangeduid als het denkbeeld dat God de uitverkorenen wil redden zonder enig middel. Enkele alhoewel zeer weinige moderne hyper - Calvinisten houden deze extreme opvatting er op na, afwijzende elke vorm van evangeliseren en prediken tot de onbekeerden, omdat zij geloven dat God diegenen zal redden die Hij uitverkoren heeft, zonder enig menselijk middel. Het bekendste voorbeeld van deze soort van hyper - Calvinisme was toen John Ryland (de ouderling), William Carey hoorde spreken over een zendingsopdracht naar India die hij zou krijgen. Hij zei tegen hem: 'Blijf jij maar hier, jonge man. Wanneer God heeft besloten die heidenen te bekeren, dan zal Hij dat doen zonder jouw hulp.' (Deze John Ryland, de ouderling moet niet verward worden met zijn zoon met dezelfde naam, die als predikant te Northampton en later als directeur van de Bristol - Baptist - Academie, stond voor het vrije aanbod van het Evangelie, en die na Fuller's overlijden toegevoegd secretaris werd van Carey's zendingsgenootschap.)

Nog een ook wel voorkomende maar onjuiste definitie stelt hyper - Calvinisme gelijk met fatalisme. Fatalisme is een denkrichting die in gaat tegen het bestaan van een persoonlijke

God.. Al is het waar dat de meest extreme varianten van hyper - Calvinisten er toe neigen God niet te verpersoonlijken, toch is het niet juist om alle hyper - Calvinisten af te schilderen als fatalisten.

Hyper - Calvinisme wordt dikwijls vereenzelvigd met supralapsarisme en 'dubbel - predestinatie'. Maar het is mogelijk een supralapsarist te zijn en vast te houden aan een dubbele predestinatie zonder dat dit hyper - Calvinisme insluit.

Tenslotte, sommige critici plakken zonder er bij na te denken het etiket 'hyper' op elke variant van Calvinisme dat hogere denkbeelden heeft dan zij er op na houden.

Arminianen zijn gewoon, alle 'vijf-punts Calvinisme' gelijk te stellen met hyper - Calvinisme (zoals de Auteur George Bryson van de Calvary Kapel doet in zijn afschuwelijk boekje, De vijf punten van het Calvinisme: 'Gewogen en te licht bevonden'). Deze benadering ontbreekt het aan integriteit en dient alleen om mensen in verwarring te brengen.

Een vijfvoudige definitie:

De definitie die ik nu voorstel beschrijft vijf varianten van hyper - Calvinisme, opgesteld in een afdalende volgorde, van de slechtste soort tot een minder extreme variant. (sommigen zouden er wellicht de voorkeur aan geven deze laatste soort te klasseren als 'ultrahoog Calvinisme')

Een hyper - Calvinist is iemand die óf:

Ontkent dat de roeping in het Evangelie komt tot allen die het horen, OF

Ontkent dat geloven de plicht is van elke zondaar,

OF

Ontkent dat in het Evangelie Christus wordt aangeboden, bekering of genade, aan de niet uitverkorenen (of ontkent dat het aanbod van Goddelijke genade vrij en universeel is,

OF

Ontkent dat er zo iets is als "Algemene genade" OF

Ontkent dat God op enigerlei wijze liefde heeft voor de niet-uitverkorenen.

Al deze vijf varianten ondermijnen de prediking van het Evangelie dan wel verdraaien de Evangelie - boodschap.

Veel hedendaagse hyper - Calvinisten vleien zichzelf met de gedachte, dat hun geloof niet echt hyper - Calvinistisch kan zijn, omdat zij, uiteindelijk het Evangelie aan allen afkondigen. Echter, het 'Evangelie' dat zij prediken, is een verminkte zaligheids-theologie, met een oneigenlijke, overdreven nadruk op Gods besluiten als het de verworpenen betreft.

Een hyper - Calvinist die reageerde op mijn opmerkingen over dit onderwerp, verklaarde: 'De boodschap van het Evangelie is dat God redt degenen die de Zijnen zijn en verdoemt degenen die dat niet zijn.' Dus het goede Nieuws over Christus' dood en opstanding wordt verdrongen door een boodschap over verkiezing en verwerping - dikwijls met een buitengewone nadruk op de verwerping.

Eenvoudig gezegd, de hyper - Calvinist reduceert het 'Evangelie' tot de boodschap dat God eenvoudigweg haat degenen die hij voorbestemd heeft tot de verdoemenis.

Weloverwogen wordt elk pleiten op verzoening van de zondaar met God uitgesloten bij het hyper - Calvinisme. In feite wordt categorisch ontkend dat God aan zondaren vergeving van zonden en de zaligheid aanbiedt. Zij beweren dat God geen enkel aanbod doet in het Evangelie, wat dan ook. Het hyper -Calvinistische standpunt betekent voor wat dit betreft een verloochening van de kern van 2 Korinthe 5 : 20: 'Zo zijn wij dan gezanten van Christus

wege, alsof God door ons bade, wij bidden van Christus wege: laat u met God verzoenen.' De gehele drang van het Evangelie is eigenlijk gezegd, een aanbieding te doen (in de zin van een aanbod of voorstel) van Goddelijke vrede en genade aan allen die onder het gehoor er van komen.

De taal van de apostel is zelfs veel sterker, naar voren brengend dat de ware evangelie - prediker zondaren bidt om zich met God te laten verzoenen - of beter gezegd - staande in Christus' plaats smeekt hij de zondaar. In wezen ontkent het hyper - Calvinisme de menselijke verantwoordelijkheid, en moet dus zulk pleiten wel uitsluiten.

We zullen nu één voor één elk van de vijf varianten van het hyper - Calvinisme bezien.

1 ontkenning van de roeping in het evangelie

De eerste en meest extreme variant van hyper - Calvinisme ontkent dat in het Evangelie alle zondaren worden opgeroepen tot berouw en geloof. De roeping in het Evangelie (dat is de nodiging om tot Christus te komen tot redding en zaligheid - Openb.. 22:17; Matth.. 11:28-29; Jesaja 45:22; Jes. 55:1-7) is uitsluitend en alleen voor de uitverkorenen.

Historisch gereformeerde theologen stellen dat in de Heilige Schrift het woord 'roeping' wordt gebruikt in tweeërlei zin. De apostel Paulus gebruikt het woord gewoonlijk als hij het heeft over de krachtdadige, zaligmakende roeping, waarbij een uitverkoren zondaar soeverein door God wordt getrokken tot de zaligheid. Het is duidelijk dat deze 'roeping' alleen de uitverkorenen betreft. (Rom. 8:28-30). Maar de Schrift beschrijft ook een algemene roeping. In Mattheus 22:14 zei Jezus: 'Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.' Hier zijn degenen die geroepen worden duidelijk meer in aantal dan de uitverkorenen. Dus gebruikt de Heere hier klaarblijkelijk het woord 'roeping' in een andere zin dan Paulus in Rom. 8:30. De algemene roeping, ook wel genoemd de uitwendige roeping is de oproep tot geloof en bekering begrepen in de evangelieboodschap zelf. Wanneer het Evangelie wordt gepredikt, komt de algemene roeping zonder onderscheid tot allen die het horen. Deze roeping wordt afgekondigd door de prediker als een ambassadeur van Christus. De krachtdadige roeping, ook wel genoemd de inwendige roeping, is het wederbarende, herscheppende werk Gods in de harten van Zijn uitverkorenen, waarbij Hij hen trekt tot Christus en hun harten opent tot geloof. Deze roeping komt van God en is alleen voor de uitverkorenen. Deze eerste variant van hyper - Calvinisme ontkent de algemene uitwendige roeping, en staat er op dat het Evangelie moet gepredikt worden op zodanige wijze dat alleen de feiten van het werk van Christus en Gods verkiezende genade worden bekend gemaakt - zonder ook maar iemand op te roepen om ook maar iets te doen, wat dan ook. Dit is de slechtste vorm van hyper - Calvinisme die tegenwoordig voorkomt. Ik zou het willen benoemen als de ergste dwaling, gevaarlijker dan de slechtste soort van Remonstrantisme. Het Arminianisme leert tenminste nog genoeg van het Evangelie voor de uitverkorenen om het te horen en gezaligd te worden. De hyper - Calvinist die de roeping van het Evangelie ontkent, gelooft zelfs niet in de oproep van zondaren tot geloof. Hij is bijna bang om het bevel tot bekering te fluisteren in het oor van de gelovigen, om maar niet beschuldigd te worden dat hij afbreuk doet aan Gods soevereiniteit.

Engelse hyper - Calvinisten (toevalligerwijze meestal Baptisten), Amerikaanse 'Gospel Standard' - hypers, en Primitieve Baptisten hebben traditioneel deze vorm van hyper - Calvinisme aangehouden. Zij zijn in het algemeen tegen elke vorm van evangeliseren. Zij zijn het (gewoonlijk) eens met alle vijf afwijkingen van hyper - Calvinisme als hiervoor genoemd. Hun holle retoriek neigt er toe een uiterst selecte groep te zijn, een natuurlijk uitvloeisel van zo'n theologie. Gewoonlijk houden zij het er op, dat zij alleen de consistente en ware leer van de Goddelijke soevereiniteit hebben behouden, en zij noemen elke andere opvatting 'Arminianisme' of (in de laatste tijd) "hypo - Calvinisme".

Een vroeg 18e-eeuwse Britse predikant van de Independents genaamd. William Huntington, is de grondlegger van dit standpunt. Deze soort van hyper - Calvinisme heeft ook sterke antinomianse trekken, die teruggelid kunnen worden naar Huntington, die ontkende dat de zedelijke wet een leefregel is voor Christenen. Zulk Antinomianisme komt aardig overeen met de afwijzing van de menselijke verantwoordelijkheid door de hyper - Calvinisten.

2 ontkenning van geloof als een plicht

Deze variant van hyper - Calvinisme ('type-2 hyper - Calvinisme') beweert, dat aangezien onbekeerden niet kunnen geloven zonder de genade die hen daartoe in staat stelt, het geloven in Christus nooit aan hen moet voorgesteld worden als een plicht. (Zie het schitterende artikel 'Plicht om te geloven' van Arthur Pink, hetwelk deze opvatting weerlegt). Degenen die deze stelling aanhouden, gaan zeer ver met het ontkennen dat het geloof ergens wordt gesteld als een bevel aan onwedergeborenen. (Het is duidelijk dat er heel veel Schriftverdraaiing nodig is om zo'n opvatting te staven. Zie bijvoorbeeld Handelingen 17 : 30. 'God dan, de tijden der onwetendheid overzien hebbende, verkondigt nu alle mensen alom, dat zij zich bekeren.' In plaats hiervan stellen verdedigers van deze leer, dat elke zondaar eerst een grond moet zoeken voor zijn geloof, vóórdat hij zich inbeeldt echt geloof in Christus te beoefenen. De zondaar doet dit door bij zichzelf na te gaan of hij wel uitverkoren is, (een absurde stelling aangezien het geloof het enige werkelijke bewijs is dat hij is uitverkoren. Het is begrijpelijk dat deze opvatting tot gevolg heeft dat zondaren als het ware bezeten zijn van de nooit aflatende gedachte van overtuiging van zonde en van zelfonderzoek. Zulke mensen kennen zelden ware geloofsverzekering. De ontkenning van de plicht om te geloven illustreert hoe hyper - Calvinisme en Arminianisme opkomen uit dezelfde verkeerde denkbeelden. Het is hetzelfde dwaalbegrip van zowel hyper - Calvinisme als Arminianisme, namelijk de misleidende onderstelling, dat het onrechtvaardig is om mensen verantwoordelijk te houden voor iets wat zij niet kunnen. De Arminiaan redeneert, als zondaars onmachtig zijn om te geloven zonder de schenking van de genade, dan zou het Evangelie hen niet oproepen tot geloof. Daarom kan het niet zo zijn dat zondaren in een zodanige hulpeloze staat verkeren. En zo past de Arminiaan de boodschap aan, dat de leer van 's mensen onmacht wordt ontkend. De hyper - Calvinist, aan de andere kant, redeneert aldus: Wanneer zondaren onbekwaam zijn om te geloven zonder de daartoe in staat stellende genade van God, dan zou het Evangelie hen niet oproepen tot geloof. Daarom kan het Evangelie niet echt bedoelen dat geloven de plicht is van de zondaar. En aldus past de hyper - Calvinist de boodschap aan op een wijze die de menselijke verantwoordelijkheid teniet doet.

De Schotse kerkhistoricus, John Macleod merkte eveneens op, dat Arminianen en hyper - Calvinisten dwalen op hetzelfde punt. Hij schreef: "Welbeschouwd hebben Arminianen en hyper - Calvinisten hetzelfde standpunt dat de menselijke verantwoordelijkheid wordt beperkt door zijn bekwaamheid.... Aan beide zijden wordt hetzelfde (verkeerde) principe gebruikt voor hun eigen doeleinden. Bij beiden ontbreekt de (h)erkenning dat de zondaar verantwoordelijk is voor zijn eigen geestelijke onmacht. Het is de vrucht van de zonde; en de zonde van de mens doet het recht van God niet teniet om te eisen...(gehoorzaamheid en) dienst aan Hem, boetvaardigheid en geloof (ondanks het feit) dat Zijn zondige schepselen zich onbekwaam hebben gemaakt om zich voor Hem te vernederen en zich aan Hem over te geven. Zijn recht om van hen te eisen is geheel en al onveranderd... Er is een heerlijke almacht tegenover de menselijke redeneringen getoond door Hem Die de doven gebiedt te horen, en de blinden te kijken zodat ze zien. Zij kunnen niet doen wat Hij hen gebiedt. Desondanks eist Hij wat het Zijne is.... Wat wij ook doen, we kunnen niet onder de verplichting uit komen, die ons bindt aan alles wat God wil dat wij zijn zullen, en te doen alles wat Hij van ons eist. Dat is onze zonde, en niet alleen onze ellende, dat wij Hem niet de

eer kunnen toebrengen, die onze Maker en Koning eist van onze hand.”
 ('Scottish Theology' Edinburgh: Banner of Truth, 1974, reprint), 141-142)

Met andere woorden, de onmacht van de mens om God te gehoorzamen, doet niet de plicht teniet om dat te doen. Dit is een cruciaal punt - misschien wel het meest cruciale punt van alles - omdat dit het punt is wat het ware Calvinisme onderscheidt van zowel het Arminianisme als het hyper - Calvinisme. Beiden, Arminianen zowel als hyper - Calvinisten tekenen protest aan, en zeggen dat het onlogisch is en onrechtvaardig te leren dat God eist wat door de zonde ons onmogelijk is om te doen. Maar het is noch onlogisch noch onrechtvaardig. De zonde zelf is een morele aangelegenheid, en daar de zonde de oorzaak is van onze onmacht, is het, zoals Jonathan Edwards zei, een morele onmacht, niet een natuurlijke. Het gebrek in de mens is zijn eigen schuld, niet die van God. Daarom is de menselijke onmacht iets, waaraan hij zelf schuldig staat. En die onmacht kan daarom niet gezien worden als iets dat de zondaar van zijn verantwoordelijkheid ontslaat. Op dit punt is type-2 hyper - Calvinisme niet beter dan Arminianisme; het is in feite zo, dat ze beide voortkomen uit dezelfde dwaling.

3 ontkenning van het aanbod van genade

Type-3 hyper - Calvinisme is gebaseerd op een ontkenning dat het Evangelie enig 'aanbod' doet van Christus, zaligheid, of genade aan de niet-uitverkorenen. Een alternatief van dit standpunt ontkent alleen dat het aanbod van goddelijke genade vrij en universeel is. Terwijl in Engeland hyper - Calvinisten meer gevonden worden onder Baptisten, komen zij in Amerika meer voor onder de Presbyterianen. De bekendste Amerikaanse hyper - Calvinisten zijn de Protestants Gereformeerde kerken (PRC).. Zij ontkennen dat er enig soort van 'aanbod' (in de zin van aanbieden of voorstellen van genade) is in de Evangelie -boodschap. Overigens ontkennen zij dat ze hyper-Calvinisten zijn, omdat zij stellen dat alleen het ontkennen van de roeping in het Evangelie hyper - Calvinisme genoemd kan worden. (type-1, zie hierboven). De meest nadrukkelijke verdediger van het PRC - standpunt is David Engelsma, wiens boek 'Hyper - Calvinisme en de Evangelie - roeping'. Een belangrijke maar in mijn ogen een verschrikkelijk misleidende studie is over de vraag of de PRC - theologie kan betiteld kan worden als hyper - Calvinisme. Engelsma haalt op wat selectieve wijze citaten aan die hij op zijn eigen wijze interpreteert om maar op zijn eigen te bewijzen dat zijn standpunt de belangrijkste stroming is in de Gereformeerde theologie. Maar als men zorgvuldig zijn bronnen naleest ziet men al gauw dat hij citaten uit zijn verband haalt; of hij breekt een citaat af juist voordat er een duidelijke stelling komt die het tegenovergestelde is van wat hij wil beweren. Desondanks, voor degenen die geïnteresseerd zijn in deze stelling name, beveel ik zijn boek ter lezing aan, met de waarschuwing het zeer kritisch en met zorgvuldig onderscheid te lezen.

4 ontkenning van algemene genade

De protestants Gereformeerde Kerken (Zie nr. 3 hierboven) kwamen voort uit een leergeskil tussen Herman Hoeksema en de Christelijke Gereformeerde Kerken over de kwestie van de Algemene Genade. Hoeksema ontkende stellig dat er ook maar iets was zoals Algemene Genade, en midden in de strijd over dit geschil werd de PRC opgericht. Het begrip "Algemene Genade" is duidelijk in de gehele Schrift.. 'De HEERE is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken' (Psalm 145 : 9). 'Die het recht van de wees en van de weduwe doet en den vreemdeling liefheeft, dat Hij hem brood en kleding geve. Daarom zult gijlieden den vreemdeling liefhebben, want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland.'(Deut. 10 :18,19). 'Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief; zegent ze, die u

vervloeken; doet wel degenen, die u haten, en bidt voor degenen, die u geweld doen en die u vervolgen; Opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders, Die in de hemelen is; want Hij doet Zijn zoon opgaan over bozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.' (Mattheus 5 : 44-45).

De onderscheiding tussen algemene genade en bijzondere genade loopt praktisch parallel met het onderscheid tussen de algemene roeping en de inwendige roeping. Algemene genade is uitgestrekt tot iedereen. Het is Gods goedheid tot de mensheid in het algemeen waardoor God genadiglijk de volle uitleving van de zonde beteugelt, en matigt de vernietigende gevolgen van de zonde in de menselijke samenleving. Algemene genade beteugelt enigermate het zedelijk (wan)gedrag van de mens, handhaaft een bepaalde orde in het onderling menselijk verkeer, houdt een gevoel van goed en kwaad in stand, zowel door het geweten en de overheid, stelt mensen in staat om schoonheid en deugd te waarderen en omvat zegeningen van allerlei soort, zowel voor uitverkorenen en niet-uitverkorenen. God doet Zijn zoon opgaan over bozen en goeden, en geeft regen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.... (Matth. 5 : 45). Dat is algemene genade. Type-4 hyper - Calvinisme ontkent dit, en houdt er aan vast dat God geen behagen heeft in de niet-uitverkorenen, en hen daarom geen enkele gunst of 'genade' betoont.

5 ontkenning van de liefde Gods jegens verworpenen

Type-5 hyper - Calvinisme komt dichtbij type-4. Door te beweren dat God geen enkele liefde heeft tot de verworpenen suggereert het dat God ons aan een hogere standaard houdt dan Hijzelf volgt, want Hij gebiedt ons onze vijanden lief te hebben - en de Bijbel leert ons, dat wanneer wij onze vijanden liefhebben, dat we ons gedragen zoals God, Die Zijn goedertierenheid betoont zelfs aan de verworpenen. (Deuteronomium 10 : 18 'Die het recht van de wees en van de weduwe doet en de vreemdeling liefheeft, dat hij hem brood en kleding geve.' Matth. 5 : 44 en 45: 'Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel degenen die u haten; en bidt voor degenen die u geweld aandoen en die u vervolgen; opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders, Die in de hemelen is; want Hij doet Zijn zoon opgaan over bozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.' Verder, vast te houden aan de stelling, dat Gods houding tegenover de niet-uitverkorenen altijd en alleen er een is van vijandschap, is in feite een ontkenning van het bestaan van de algemene genade - dezelfde fout als in het type-4 hyper - Calvinisme. Er zijn er sommigen die deze mening aanhangen en toch (inconsequent zijnde) andere hyper - Calvinistische stellingen verwerpen. De invloedrijkste verdediger van deze type-5 stelling was Arthur Pink. Ik aarzel hem een hyper - Calvinist te noemen, eerlijk gezegd, omdat hij in zijn latere jaren de strengere vormen van hyper - Calvinisme aanvocht.

Enkele andere Puriteinen en ook wel gereformeerde theologen hebben ook de liefde van God tot de verworpenen ontkend. Het is maar een bepaalde minderheid, niettemin hingen zij dit standpunt aan. Het is een hyper - Calvinistische neiging, maar, maar niet allen die deze opvatting hebben zijn ook hyper - Calvinisten in alle opzichten. Deze dwaling komt voort uit de fout een onderscheid te maken tussen Gods verlossende liefde, die alleen is voor de uitverkorenen, en Zijn meedogende liefde, die tot uitdrukking komt en welke Hij betoont aan al Zijn schepselen. (Matth. 5 : 44, 45; en Hand. 14 : 17): 'Hoewel Hij nochtans Zichzelf niet onbetuigd gelaten heeft, goeddoende van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijze en vrolijkheid.'

11 Literatuur

Aanbevolen literatuur over het leven van Spurgeon:

A. Dallimore: Charles Haddon Spurgeon

L. Drummond Spurgeon Prince of Preachers

G.H. Pike The life and Works of C.H.Spurgeon, 2 vols.

S. Spurgeon: Het leven van C.H. Spurgeon, 2 delen

I. Murray The forgotten Spurgeon

Enkele werken van Spurgeon in de Nederlandse taal:

De wonderen van de Heiland

De gelijkenissen van de Heiland

Totdat Hij komt, toespraken aan de tafel des Heeren

Het lied der liederen, een verklaring van het Hooglied

Alles uit genade

Pastorale adviezen, 2 delen

Zeven wonderen van genade

Voor iedere morgen, dagboek

Voor iedere avond, dagboek

Inhoud

1 Ons hotel:	2
2 Het reisprogramma:.....	2
3 Tijdschema van het leven van C.H. Spurgeon:	6
4 De geschiedenis van Groot-Brittannië in het kort	7
1 Voor de komst van de Romeinen	7
2 De Romeinen.....	7
3 De Angelsaksen.....	7
4 De Noormannen	7
5 De Normandiërs	8
6 Het huis Plantagenet.....	8
7 Het huis Lancaster.....	8
8 De Wars of the Roses (1455-1485)	8
9 Het huis Tudor	9
10 Het huis Stuart.....	9
11 De Republiek (Commonwealth) (1649-1660).....	9
12 Het huis Hannover	10
13 Het Victoriaanse tijdperk	10
14 De eerste wereldoorlog en de tijd erna.....	10
15 De tweede wereldoorlog en de tijd erna.....	11
5 Het leven en werk van Charles Haddon Spurgeon.....	11
1 Inleiding	11
2 Voorbereiding 1834-1854	11
3 Bekering	13
4 Predikant te Waterbeach	16
II De eerste jaren in Londen 1855-1864.....	17
5 New Park Street Gemeente	17
6 Huwelijk.....	18
7 In conflict	18
8 Opwekking in Londen.....	19
III Lange periode van rijke dienst 1861-1886	20
9 De Metropolitan Tabernacle	20
10 Opleiding aan jonge predikers.....	22
11 Andere ondernemingen	22
11 a Colporteursgenootschap:	22

11 b Wees- en armenhuizen	23
12 Dagelijks leven in een grote kerk	23
IV De laatste jaren 1887-1892	25
13 IJvere strijd voor het geloof	25
14 Overleden	27
15 Conclusie.....	30
6 Dagverslagen.....	31
Maandag 26 augustus 2002.....	31
Dinsdag 27 augustus 2002	31
Woensdag 28 augustus 2002.....	32
Donderdag 29 augustus 2002.....	33
Vrijdag 30 augustus 2002.....	34
Zaterdag 31 augustus 2002.....	36
7 Gelezen dagboekstukjes uit: “ Voor iedere morgen”	36
27 augustus: “Hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven?” Numeri 14: 11.	36
28 augustus: “Olie tot de luchter” Exodus 35: 6.	37
29 augustus: “Wees mij genadig o God” Psalm 51: 3.....	37
30 augustus: “Wacht op den Heere” Psalm 27: 14.....	38
31 augustus: “Op mijn arm zullen zij hopen.” Jesaja 51: 5.....	38
8 Gelezen dagboekstukjes uit: “Voor iedere avond”	39
26 augustus: “Om te doen zitten bij de Prinsen” Psalm 113: 8.	39
27 augustus: "Wie zal beschuldiging inbrengen?" Romeinen 8:38.....	39
28 augustus: "Welke het land doorgegaan is goed doende." Handelingen 10: 38.....	40
29 augustus: “Al wat de Vader geeft, zal tot Mij komen." Johannes 6: 37.	40
30 augustus: “Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.” Johannes 6: 37.	41
9 Citaten uit de werken van Spurgeon	42
Geloof. Uit: “Spurgeon als pastor”	42
Krank van liefde. Uit: “ het lied der liederen”	43
Toegevoegd tot de gemeente. Uit: “Wasdom in de genade”	44
Wedergeboorte. Uit: “de weg der zaligheid”	45
Opvoeding. Uit: “Rondom de Schaapskooi”	46
Al wat aan Hem is is gans begeerlijk. Uit: “Totdat Hij komt”	47
Geestelijke uitleg. Uit: “Pastorale adviezen”	48
Waakzaamheid. Uit: “ Pastorale adviezen”	49
The Down Grade Controversy. Uit: “The Sword and the Trowel”	50
9 Een korte geschiedenis van de Colchester Chapel Artillery Street	50
10 Hypercalvinisme	54
11 Literatuur.....	61